

B)

BCU Cluj Library Cluj

RÉSZLETEZÉS.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A) A Közgyűlés.

a) Az 1906. évi Közgyűlés jegyzőkönyve.

Felvétel az E. M. K. E. 1906. június hó 5-én, pünkösd harmadnapján, délután 3 órakor, Kolozsvárt a városháza nagytermében tartott XXII. évi rendes Közgyűléséről.

Jelen voltak:

A tisztikar részéről: gróf Béli Ákos ny. főispán, elnök; Zeyk Dániel ny. főispán, alelnök (Nagyenyed); Sándor József t. alelnök-főtktár; Merza Lajos kir. tanácsos, főpénztáros; Székula Ákos az Adria biztosító társ. vezérfelügyelője, ellenőr; dr. Csernátoni Gyula kir. tanácsos, tanfelügyelő, és Fekete Gábor kir. ítélő táblai elnök, directórium tagok; dr. Haller Károly min. tanácsos, főrendiházi tag, örökös tiszteleti tag; Kovács Dezső ref. coll. tanár, Nagy Károly ref. theol. tanár és Pallós Albert áll. polgári leányiskolai igazgató, jegyzők; Gyárfás Benedek jószágigazgató és dr. Sárkány Lajos ref. coll. tanár, egyházkerületi tanügyi előadó, számvizsgálók.

Nők: Barcsay Gabriella, dr. Gsernátoni Gyuláné, Deák Gyuláné, Gallus Viktorné (Gyalu), Kovács Béláné, Kovács Dezsőné, Nagy Károlyné, Pongrácz Simonné és leánya Ella, Sándor Józsefné, Sinczky Julia tanítónő, Somodi Istvánné és Tárkányi Györgyné.

Alapító és rendes tagok, fiókválasztmányi és más képviselők: Adi József áll. tanító, Andrásy Gábor ny. M. Á. V. főkalauz, Benedek József ref. tanító, dr. Benel János orvos, egyet. magántanár, Beregszász László Emke-főkönyvvezető, dr. Berze Nagy János kir. tanf. tollnok, Betegh Bálint birtokos, Biró Árpád Emke-fogalmazó, Bocskor Mihály kir. ítélő táblai bíró, Boér Dénes m. kir. számellenőr, fiókválasztmányi ellenőr (Torda), dr. Boros György unit. theol. dékán, Császár Dávid kereskedő, dr. Deák Albert ügyvéd, Deák Gyula mérnöksegéd, D. Deák József birtokos, Dézsi Lőrincz áll. tanító (Középlak), Dobál Antal ügyvéd, Éber Ernő E. G. E. titkár, dr. Eisler Mátyás főrabbi, Eiek Gyula áll. isk. igazgató, Farkas Károly áll. tanító (Egerbegy), Ferencz József unit. püspök, Ferenczi Ignác nagyiparos, dr. Gál Kelemen unit. coll. igazgató, Gallus Viktor földbirtokos (Gyalu), dr. Gámán József iparkamarai titkár, dr. Gidófalvy István kir. közjegyző, Gombos Ferencz nyomdatulajdonos, Gönczi Péter ker. jegyző, Gyurka József áll. tanító (Székelyföldvár), Hadházy Sándor pénztárnok, dr. Haraszi Gyula egyetemi tanár, Hevesy József nagyiparos, Hirsch Ödön birtokos, Incze Gerő kir. ítélő táblai bíró, dr. Kálmán János ref. coll. tanár, Kenessey Béla ref. theol. igazgató, egyházkerületi főjegyző, Kohányi Gyula kir. s. tanfelügyelő, Koleszár Lajos áll. polgári isk. igazgató, fiókköri titkár (Bánffy-hunyad), Kovács Bálint malomtulajdonos, Kozma Ferencz kir. tanácsos, ny. tanfelügyelő, Köntzey Imre birtokos, Kurucz Vazul áll. tanító (Dicsőszentmárton), Kuzskó István városi mértékhitelítő hiv. főnök, Magyar Endre áll. ipariskolai igazgató, Magyary Mihály szerkesztő, dr. Márki Sándor egyetemi tanár, Mendel Henrik szeszgyártulajdonos (Balázsfalva), dr. Menyhárt Gáspár ügyvéd, egyet. magántanár, Miklósy József ny. ref. lelkész, egyetemi irodatiszt, Molnár István Emke-levéltáros, Nagy Kálmán róm. kath. isk. igazgató, Nagy Pál a kolozsmegyei és kolozsvári Honvéd-egylet elnöke, Nagy Péter siketnéma intézeti tanár, Nagy Sándor gyógyszerártulajdonos, fiókválasztmányi pénztáros (Marosvásárhely), Papp Gábor festőművész, Pap Mihály ny. csendőrezredes, Pethő József városi aljegyző, Portik Endre áll. isk. igazgató, Rácz Sándor áll. tanító (Medgyes), Sebesi Samu községi bíró, Sebestyén József áll. tanító (Besztercze), Simonffy Alajos főszolgabíró, fiókköri alelnök (Balázsfalva), id. Sipos Gábor ügyvéd, Gy. Sipos Károly kereskedő, Somodi István ügyvéd, Szegő Ede városi jövedéki

hiv. főnök, Szilágyi Lajos a Csizmadia Ipartársulat elnöke, Szóts Ferencz Emke-hivatalnok, Szvacsina Géza kir. tanácsos, polgármester, Tamási István kereskedő, Tanács József gyógyszerártulajdonos, Tarcsafalvy Albert áll. tanító, dr. Tárkányi György ref. coll. tanár, Tokaji László E. G. E. titkár, dr. Tóth György kir. albiró, dr. Török István ref. coll. igazgató, dr. Várady Aurél ügyvéd, Várady Károly földbirtokos (Kecsed), Varga Sándor, Vincze István birtokos, Vuchetich Sándor m. kir. posta- és táv. igazgató, dr. Weisz József ügyvéd, Zsigmond Ferenc ref. énektanár, stb. mintegy 200-an.

1.

Elnök a Közgyűlést a következő beszéddel nyitja meg:

„Tisztelt Közgyűlés! Ezelőtt 22 esztendővel e teremből indult ki az a védelmi munka, mely a havasi gyopár szelid és békés jelvénye alatt a közművelődés és közgazdaság fejlesztését tűzte ki az erdélyi részben. Nem volt e mozgalomnak agresszív feladata, hanem a magyar nemzet jogos, igazságos és méltányos szellemében igyekezett felkarolni elsősorban a fajt, másodsorban megnyerni, közelebb hozni a nemzetiségeket. Ezért igyekezett az egyesület zászlóját is az összes különböző felekezetek lelkeszeivel felszenteltetni s míg a közművelődési eszközökkel főleg véreink biztosítására törekedünk, a közgazdaságiakkal egyaránt közeledtünk a nemzetiségek felé. Bizonyíték reá többek közt, hogy az Emke indította nagyszabásu iparmozgalomban testvéri szeretettel részesítettük a nemzetiségeket is. Azért az Emke törekvése és működése nem hasonlítható, sem a Schulvereinhoz, sem a Ligához, melyek jogtalan fegyverekkel idegen területre üznek nemzetközi politikát: hanem az emberszeretet és szabadság szellemében a modern demokrácia szent eszközeivel, culturával és társadalmi jólét emelésével kereste és keresi ez országban a politikai magyar nemzet törvényes egységét és az igazi, benső függetlenséget a magyar király jogára alatt.

Miként az Évi-jelentés kiemeli, az Emke törekvésein Isten áldása is volt, mert a lezajlott 22 év alatt létrehoztunk 3,063.642 K 25 f. alapvagyonot, a mihez még 1,000.000 K várandóság csatlakozik; segélyekre kiadtunk ez idő alatt 2,272.299 K 03 f.-t, mihez ismét az az 1,000.000 K járul, melyet a romániai vámháboru alkalmából és azt követőleg kincstári szállítások és megrendelések közvetítése által az erdélyrészi ipar táplálására sikerült mozgósítanunk. Ez együtt tőkevagyonban és segélyakcióban majdnem nyolczadfél millió korona. E mellett rendszeren felhasználható évjáradékunk immár 171.310 K 72 f.-re növekedett s 87.189 K 11 f. készvagyonnal növeltük csak a lefolyt esztendőben is, a hagyatékokon kívül, az alapvagyonot. Pedig a politikai és az abból folyó közgazdasági viszonyok épen nem voltak kedvezők a gyűjtésre nézve s mégis az utolsó tíz év 74.451 K 49 f. évi átlagát, 12.737 K 62 f.-rel haladtuk túl gyűjtésben is. Lehet, hogy mindez a célhoz képest igen kevés, s ez igaz is: de a Választmány, Directórium és a Tisztikar önérzettel tekint vissza a lefolyt időkre és a mult évre is, s jóindulatu és lelkiismeretes bírálat mellett emelt fővel állja a kritikát.

Az évi jelentés a positiv alkotások felsorolása mellett azt is kimutatja, hogy a lefolyt idő alatt mit és miért nem lehetett megcsinálni, s vagyonkezelésben és mentőactióban miért nem lehetett a különböző egyoldalú szempontokat kielégíteni: mert egyfelől az egyesület erejét túlhaladta, másfelől a közreműködő viszonyok nem voltak oly kedvezők, mint az egyesület remélte és meg is érdemelte volna. Hiszen pl. az erdélyi hitelügy kérdésével még eddig a kormány és a magyar pénzügyi körök is hiába küzdenek s az egyesület hiában próbálta meg maga eljárni, hiában emelte fel intő szózatát, meghallgattatása csak részleges, támogattatása illetékes körök részéről a semmivel egyenlő maradt. A segélyek kiosztásánál is vádként emelik ki, hogy az egyesület nagyon szétosztja erejét: de próbálja meg akárki, jőjjön telepedjék le a munkánál mi közöttünk s látni fogja, hogy oly nagy a szükség, akkora a nyomor, hogy jó lélekkel a szétszórt segítestől is a multban elzárkozni nem lehetett, habár az erők központosítása és egy célra fordítása a jövőre a Választmány állandó elhatározott feladata. Így épen a kiváló két szükség, u. m. az erdélyi részben az állami iskolák minél hathatósabb létesíthetése és az iparpártolás érdekében javasoljuk a tárgysorozat rendjén, hogy a Tisztelt Közgyűlés az eddigi tőkésítő eljárást beszüntetve, mondja ki, mikép jövőre a rendes és pártoló tagdíjakból és a nem alapítványszerű adományokból befolyó jövedelmet, valamint a már kész ipari alapokhoz az Emke-iparcikkekből eddig bejött tőke jövedelmét és az iparcikkek további folyó jövedelmét is, a már kész évjáradék megfelelő részével együtt, egyfelől a szükségben levő községek államosítandó iskolájok felépítésére és felszerelésére, másfelől a honi ipar felsegítésére határozza fordítani. S javasoljuk, hogy a honi ipar érdekében az Emke a tulipán-mozgalommal keressen kapcsolatot. Az iskolaépítést az az eljárás teszi szükségessé, mert tudvalevőleg az állam

többnyire csak ott ad tanítót, ahol az épület és telek, felszerelés és fentartás terheit az érdekeltek viselik, amire azonban rendesen képtelenek; az iparpártolás minél hathatósabb és gyakorlatibb előmozdítását épen napjainkban nem szükség indokolni. De büszkén mutathatunk reá, hogy a mi a magyarság és a közgazdasági fejlődés, a népnevelés előmozdítása és az ipar terén ma kormányprogrammá is emelkedett: annak a maga hatáskörében csendesen és zajtalanul harmadfél évtizeden át az Emke rakta le alapjait s azért méltán várhatjuk, hogy ugy a kért kölcsön-sorsjáték megadására, mint a már kész Emke-iskolák és óvodák államosítására nézve beadott kérvényeink az államhatalom részéről meghallgatásra találjanak, annál is inkább, mert a kölcsön-sorsjáték megadását a magyar képviselőház már ezelőtt 15 esztendővel, dr. Wekerle Sándor pénzügyminisztersége idejében egyhangulag megszavazta s az Emke-iskolák és kisdudóvódák államosításával erőnkét újabb állami iskolák létesítésének előmozdítására akarjuk fordítani. A kölcsön-sorsjátékot most már nemcsak a magunk, hanem a másik három nagy közművelődési egyesület, u. m. a felvidéki, dunántúli és délmagyarországi számára is kérjük s számítanunk kell reá, mert a lezajlott 15 év alatt szorgalmazásunk daczára, nemzetiségi közművelődési egyesületek is kaptak sorsjátékot, csak az Emke nem.

Ezek után még csak halottainktól kell elbucsuznom, javasolván, hogy Bartha Miklós alelnök és Koós Ferencz választmányi tag és fiókválasztmányi elnök emlékeit jegyzőkönyvileg megörökíteni s a nagyérdemű alelnökünk felett tartandó emlékbeszédet meghallgatni sziveskedjenek. Kegyeletét a temetéseken is kimutatta az Emke: de legállandóbb kegyelet az az érzés, mely a szivekben és az egyesület évlapjain hirdeti elhunyt bajtársaink és vezetőink emlékezetét.

A hagyatékokra nézve bőszeges felvilágosítást ad az Évi jelentés XIX. oldala s itt is kegyelettel kell kiemelnem Décsey Károly nagyenyedi ny. ref. theol. tanár 10.000 K-s alapítványát, miért az Emke a folyó évi március 9-én Nagyenyeden végbement temetésén, a ravatalra koszoru helyezésével, testületileg képviseltette magát.

Ezek után ismételten reámutatva arra, hogy egyesületünk a legveszélyeztetettebb országgrészben voltaképen magyar állami munkát végez és kérve minden igaz hazafit és honleányt, jöjjenek és áldozattal és munkájukkal az idők szükségéhez képest ujítsuk meg az Emkét: ezzel a XXII-ik rendes Közgyűlést van szerencsém megnyitani!

Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó elhangzása után, Incze Gerő kir. ítélő táblai bíró javasolja, hogy a Közgyűlés a beszédet egész terjedelmében jegyzőkönyvre vétesse és a jövő Évi-jelentésében kinyomassa, amit az egyhangulag elfogad.

2.

Elnök a jegyzőkönyv vezetésére és az üdvözlések és képviseltek bejelentésére:

Pallós Albert jegyzőt, a szólni kívánók feljegyzésére, Kovács Dezső és Nagy Károly jegyzőket, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Dobál Antal és Kenessey Béla tagokat kéri fel.

3.

Elnök javaslatára a jelölő-bizottságba a Közgyűlés:

Ferencz József elnökle alatt Szvacsina Géza, dr. Márki Sándor, Nagy Sándor, Sándor József és Nagy Károly tagokat küldi ki, az utóbbit, mint a bizottság előadóját.

4.

A múlt Közgyűlés jegyzőkönyve,

miután hitelesítve és az Évi-jelentésben közzétéve van, a Közgyűlés felolvassottnak tekinti.

5.

Pallós Albert jegyző jelenti, hogy a Közgyűlést:

Levélben vagy sürgönyileg üdvözölték: dr. Apponyi Albert gróf, m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, az egyesület örökös tiszteleti tagja, dr. Darányi Ignác, m. kir. földmivelésügyi miniszter, Jekelfalussy Lajos altábornagy, m. kir. honvédelmi miniszter, Mezőssy Béla m. kir. földmivelésügyi államtitkár, a Felvidéki Magyar

Közművelődési Egyesület Nyitráról, a Magyar Nemzeti Múzeum Budapestről, sok szerencsét kívánva a további eredményes munkához; Deák Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, választmányi tag, Marosvásárhelyről, aki családi ügyek miatt volt akadályozva a megjelenésben; Asbóth Jenő Budapestről.

Kimentették elmaradásukat: Balogh Károly ref. coll. tanár, jegyző és Polcz Rezső városi t. ügyész, választmányi tag. Özv. Bartha Miklósné az egyesülethez intézett levelében, betegségére való tekintettel mentette ki elmaradását az ünnepélyről.

Képviseletük magukat: a Magyar Tudományos Akadémia és a Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat dr. Márki Sándor által; a Kisfaludy-Társaság dr. Haraszi Gyula által: „Ezzel is kifejezést óhajtván adni a Társaság annak a nagyra-becsülésnek és figyelemnek, mely az Emkének rendkívüli nemzeti jelentőséggel bíró áldásos és buzgó kulturmunkáját, minden magyar kulturtényező s így a Kisfaludy-Társaság részéről is méltán kíséri“; a Dunántúli Közművelődési Egyesület dr. Fodor Oszkár főtitkár által; a Kolozsvári Márczius 15-iki Állandó Bizottság, mint az Emke legrégebb örökös tagja Nagy Pál 1848—49-es főhadnagy, Honvéd-egyleti elnök által; az Első Magyar Általános Biztosító Társaság, mint 2000 K-s örökös tag, Mihályi Zoltán titkár által; a Kolozsvári Gondoskodó Társaság dr. Boros György által; a fiókválasztmányok közül: a Brassóvármegyei választmány dr. Vajna Gábor ügyvéd, választmányi elnök; a Maros-Tordávármegyei választmány Nagy Sándor gyógyszerértulajdonos, választmányi pénztáros; a Torda-Aranyosvármegyei választmány Boér Dénes választmányi ellenőr és Fraenkel Lipót választmányi tag; a Balázsfalvi vidéki kör Simonffy Alajos főszolgabíró, fiókköri alelnök, Schieszl Károly gyógyszerértulajdonos, fiókköri pénztáros és Mendl Henrik szeszgyártulajdonos, választmányi tag; a Kalotaszegi kör Koleszár Lajos fiókköri titkár által; a Kolozsvári Csizmadia Társulat, mint 400 K-s alapító tag, Szilágyi Lajos t. elnök által.

A Közgyűlés alkalmából az egyesület alapító tagjai sorába léptek: dr. Bartók György ref. püspök, dr. Hirschler József kanonok-plebános, Finitzer Fülöp gyárigazgató, Bátorkeszről és Beregszászy László Emke-főkönyvvezető, egyenként 200 K-val. A rendes tagok sorába lépett 55 új tag Kolozsvárról és a vidékről, kiknek felvételét a Directórium eszközölte. A Közgyűlés örvendetes tudomásul veszi.

6.

Dr. Csernátoni Gyula megtartja tartalmas és hangulatos emlékbeszédét Bartha Miklós alelnök felett,

melynek elhangzása után lehullt a lepel az elhunyt alelnök olajképéről, s elnök indítványára a Közgyűlés felállással fejezte ki kegyeletét és tiszteletét; Somodi István indítványára pedig a Közgyűlés kimondotta, hogy az emlékbeszédet kinyomatja és a népkönyvtáraknak, népiskoláknak stb., megküldi s egyszersmind felolvasónak szép munkájáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

7.

Kovács Dezső jegyző előterjeszti, hogy az Igazgató-választmány az Alapszabályok értelmében ezuttal 22 néptanítót ajánl megjutalmazásra a Közgyűlés elé. Ezek Benedek József kolozsvári ref., Gyurka József székelyföldvári, Druhora Gábor pusztakaláni, Kiss Sámuel nagyszebeni, Rácz Sándor medgyesi és Sebestyén József besztercei áll. tanítók 200—200 K-val; Gyulayné-Czinner Janka brassó-bolognai és Kurucz Vazul dicsőszentmártoni áll. tanítók 150—150 K-val; Altmann József fogarasi izr. tanító, Dézsi Lőrinc középplaki, Farkas Károly egerbegyi áll. tanítók, Gecse Gyula vámosudvarhelyi Emke-tanító, Kenyeres Lajos egrespataki áll. igazgató-tanító, Kiss József magyarói, Kiss Károly fogarasi ref. tanítók, Kovács Bálint segesvári áll. igazgató-tanító, László Elek brassói róm. kath. tanító, Murányi Árpád kudsiri és Neumann Károly nagypestényi áll. igazgató-tanítók, Rösler Janka gyergyótlgyesi róm. kath. tanítónő, Tiszovszky Dániel nagyszebeni áll. és Török Lőrinc tuzsoni ref. tanítók 100—100 K-val.

A Közgyűlés a jutalmakat megszavazván s a kitüntetettek közül Benedek József, Dézsi Lőrinc, Farkas Károly, Gyurka József, Kurucz Vazul, Rácz

Sándor és Sebestyén József személyesen is megjelenvén, Kovács Dezső a nemzeti eszmét magasztaló, nagyhatású beszédben üdvözi, mire elnök a jutalmakat a néptanítóknak átadta, kiknek nevében Benedek József mondott köszönetet. Szvacsina Géza indítványára, Kovács Dezső iránt jegyzőkönyvi köszönet kifejezésével a Közgyűlés kimondatta, hogy az elhangzott beszédet kinyomatja és a néptanítók között elterjeszti.

8.

A. Közgyűlés az Évi-jelentést tárgyalja.

Dr. Boros György ismertette a jelentés tartalmát s különösen kiemelvén azt az iparpártoló és közgazdasági akciót, melyet az Emke a hasonló társadalmi mozgalmakat megelőzve, uttörőleg fejtett ki fennállása alatt és a múlt évben is, javasolja, hogy miután az Évi-jelentés előre kinyomatva, s a tagoknak szétküldve és a sajtó által is rokonszenvvel ismertette volt, Közgyűlés a jelentést felolvasottnak tekintse, annak tartalma az 1905. évi zárszámadással és az 1906. évi költségvetéssel együtt a Közgyűlés fogadja el egyszersmind t. alelnök-főtitkárnak a jelentés elkészítéséért jegyzőkönyvi köszönetét és elismerését fejezze ki; egyben egyhangulag fogadja el ama két Határozati javaslatot is, melyeket, a szabályszerű 8 napi határidőn belül Sándor József t. alelnök-főtitkár és Fekete Nagy Béla választmányi tag által benyújtva, az Igazgató-választmány pártolólag terjesztett be a Közgyűlés elé. A Közgyűlés dr. Boros György indítványait elfogadva, azokat egyhangulag határozattá is emeli s elfogadja a következő két Határozati javaslatot is:

1. Határozati javaslat.

Tekintettel, hogy az Emke közel negyedszázados fennállása óta Alapszabályai értelmében egyenlő mértékben tartotta szem előtt mind a közművelődési, mint pedig a közgazdasági célok szolgálatát:

tekintettel, hogy az első célzt főleg iskolák létesítése, a második célzt a honi ipar pártolásának előmozdítása által kívánta elérni és e tekintetben a társadalom előtt uttörőleg járt el, sőt törekvései immár kormányprogrammá is emelkedtek:

mondja ki a Közgyűlés, hogy előmozdítandó az erdélyi részben az állami iskolák létesülését, és az eddiginél hathatósabban támogatandó a honi ipari propagandát, további intézkedésig:

1. A befolyó rendes és pártoló tagdíjakat, valamint az egyszersmindenkorra szóló, nem alapítványyszerű adományokat, perselyes, filléres és bárczakönyves gyűjtéseket, úgy mint eddig nem tőkésíti, hanem egyéb idevonatkozó jövedelmeivel együtt állami népiskolák építésére fordítja, a már hozott Közgyűlési határozatok értelmében:

2. Hasonlóképen az Emke-iparczikkekből begyűlt alaptőke jövedelmét ezen iparczikkek további járulékával s a már rendelkezésre álló ipari célú egyéb alapok jövedelmeivel együtt a honi ipar propagálására fordítja s ezen mindkét nemű jövedelem felhasználására nézve az Igazgató-választmányt, illetve a Directóriumot rendszeres munkaterv kidolgozására utasítja. (Benyújtja: Sándor József t. alelnök-főtitkár.)

2. Határozati javaslat.

Az Emke bölcs előrelátással már évekkel ezelőtt erős akciót indított a gazdasági fejlődés előmozdítása érdekében. Munkássága rendjén első sorban ipari megerősödésünk eszközeit kereste. Első volt ama társadalmi mozgalmak indítói közt, melyek a magyar ipar függetlenítését, szélesebb alapozását és magasra fejlesztését célozzák. Azóta állandóan szem előtt tartja a megindított propagandát s figyelemmel kísér minden lépést, amelyet iparunk a megerősödés felé tesz. Az Emke munkáját megkönnyítette s javarészt vállára vette a Magyar Védő-Egyesület Erdélyrészi Osztályának megalakulása és hathatósan megkönnyítette a Tulipán-kert mozgalom. Az utóbbi a tulipán-jelvények ötletes terjesztésével igen ügyes módon hatalmas pénzüsszeget is gyűjtött össze, melynek ismert rendeltetése új iparágak meghonosítása és segítése. Ebben az irányban a Tulipán-kertnek rendkívüli fontos feladata hazarészünkben a történelmi multtal bíró iparágak följutítása, amelyre az államkormány és társadalom együttes anyagi és erkölcsi támogatása nemcsak faj-, hanem valóságos nemzeti kérdés.

Szükségesnek látom, hogy erre a Tulipán-kert figyelme illetékes tényezők által kellő időben felhivassék, még mielőtt a rendelkezésre álló tőke egy vagy más irányban lekötetnék. E végből tisztelettel indítványozom, hogy az Emke sürgősen keresse meg a Magyar Védő Egyesület és a Tulipán-kert vezetőségét az iránt, hogy a tulipán-jelvényekből befolyt és ipari propagandára rendelt összegből az erdélyi részekben felhasználandó segély összegét eleve megállapítva, annak mikénti legsikeresebb felhasználásának meghatározására alakítson egy bizottságot, melybe a Tulipán-kert és Magyar Védő Egyesület, valamint ennek Erdélyrészi Osztályán kívül meghivatnának az E. M. K. E. és az erdélyrészi Kereskedelmi és Iparkamrák képviselői. (Benyújtja F e k e t e N a g y Béla választmányi tag.)

Az 1905. évi zárszámadást és az 1906. évi költségvetést is a Közgyűlés egyhangulag elfogadja.

9.

Sárkány Lajos olvassa a számvizsgáló bizottság következő jelentését:

„Mélyen tisztelt Közgyűlés! Alólirottak az Emke mult 1905. évi december hó 31-ről szóló zárszámadásait és vagyonmérlegét az elénkbe terjesztett kimutatások szerint megvizsgálván, annak egyes tételeit a könyvekkel, a felmutatott adatokkal, értékekkel és pénztári készlettel összehasonlítván, miként a zárszámadásokon és vagyonmérlegen igazoltuk, úgy e tiszteletteljes jelentésben is készséggel elismerjük, hogy mindezeket összhangzóknak, igazsághűnek és a könyvvezetés szabályaival megegyezőnek találtuk. Annak elbírálásánál, hogy az egyesület kamat és más címeken befolyt bevételeiből melyek fordítandók a rendszeresített kiadásokra és ujabban megszavazott segélyekre, s melyek tőkésítendő okvetlenül: a könyvvezetőség számára az Igazgató-választmány idecsatolt Utasítása szolgált zsinórmértékül és alólirottak is csak az Utasítást tartották szem előtt, elfogadva az elnökség azon kijelentését, hogy a Közgyűlés évről-évre és ismételen kimondotta, mikép csak a tőkekamat jövedelem használható fel, ellenben mindennemű egyéb folyó bevétel tőkésítendő. Mindezek alapján a mélyen tisztelt Közgyűlésnek a felmentvény megadását javasolván, vagyunk Kolozsvár, 1906. márczius hó 10-én, alázatos szolgálai: Báró B á n f f y Ernő s. k., Gy á r f á s Benedek s. k., S á r k á n y Lajos s. k., az 1905. junius hó 12-én tartott Közgyűlésből kiküldött számvizsgálók.“

Közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul vevén és a számadásokat elfogadva, Merza Lajos kir. tanácsos, főpénztárosnak és Székula Ákos ellenőrnek köszönet szavazása mellett a felmentvényt megadja.

10.

Jelölő-bizottság nevében Nagy Károly előadó előterjeszti a következő javaslatot:

Kiküldetvén, hogy a tisztikar és a választmány megújítása tárgyában tegyünk javaslatot: van szerencsénk mindenekelőtt jelenteni, hogy a tavalyi Közgyűlés jegyzőkönyvének 10. pontja értelmében a választás a tisztikar és választmányra nézve 6; illetve 3 évre megejtetvén, ennek következtében az Alapszabályok 16. §-a e. pontjának 2-ik bekezdése, valamint az Alapszabályok 17. §-a b. pontja értelmében a választások ezuttal csak az elhunyt, eltávozott tagokra, vagy azon állásokra terjedhetnek ki, melyek az Alapszabályok értelmében korlátolva nincsenek. Ily alapon javasoljuk, hogy az Alapszabályok idézett 16. §-a e. pontjának 2-ik bekezdése értelmében, mely szerint a választás közfelkiáltással történhetik, méltoztassék egyhangulag megválasztani:

1. Alelnököknek, kiknek száma korlátlan lehet, az eddigi két alelnök mellé gróf B e t h l e n Pál ny. főispán, földbirtokost és F e k e t e Gábor kir. ítélő táblai elnököt, kik mindketten az Emkének kezdetől odaadó hívei és munkásai.

2. Jegyzőknek az eddigi jegyzők mellé G á l Kelemen unit. főgymn. igazgatót és R i e t l y Károly róm. kath. főgymn. tanárt.

3. Vidéki jogtanácsosoknak az eddigi jogtanácsosok mellé M á r k Endre ügyvédet Debreczenből és M ü l l e r Jenő ügyvédet Nagyenyedről, kik az Emkének e két helyen előforduló nagyszámu jogügyeiben állandóan díjtalanul jártak el eddig is és erre vállalkoztak a jövőre nézve is.

4. Számvizsgálóknak, kik az Alapszabályok 16. §-a e. pontjának 2-ik bekezdése szerint évről-

évre választandók, az eddigi számvizsgáló bizottsági tagokat, ugymint báró Bánffy Ernő földbirtokost elnöknek, Gyárfás Benedek jószágigazgatót és dr. Sárkány Lajos ref. főgymn. tanár, ref. egyházkerületi tanügyi előadót pedig tagoknak.

5. Kérjük továbbá, hogy a tiszteleti tagok sorába méltóztassék szintén egyhangulag bevásztani Rákosi Jenő udvari tanácsos, főrendiházi tagot, az Igazgató-választmány eddigi tagját, ki hirlapjával kezdettől odaadással támogatta az Emkét.

6. Végül pedig rá kell mutatnunk az Alapszabályok 17. §-a b. és c. pontjának amaz intézkedésére, mely szerint az Igazgató-választmány tagjai a központi tisztviselőkn, tiszteleti és alapító tagokon és az örökös tagok képviselőin kívül a Közgyűlés által a rendes tagok sorából bevásztott 32 rendes tag. E szerint tehát az összes alapító tagok virilis jogot élveznek s ebben és ezzel egyszersmind a választmányi tagok kötelességei alatt állanak a hazafias ügygel szemben úgy, hogy teljesen felesleges, de Alapszabályellenes is ama régi gyakorlatnak továbbra is fentartása, mely szerint a Közgyűlések az alapítók közül is választottak tagokat eme 32 helyre, s így némelyek a választás folytán abba a helyzetbe jöttek, hogy kettős jogon egy helyet töltöttek be, kiszorítva egy, választás utján szerzendett munkást. Ennek megváltoztatását kérjük már a munkások szaporítása érdekében is. Nem is hisszük, hogy egyetlen alapító is óhajtáná a rendes tagok sérelmére ezt a szokást továbbra is fenntartani: ellenben az Emke eleget tesz kötelezettségének, ha minden év elején az alapító tagokat köriratilag értesíti, hogy a választmányi ülések mikor és hol tartatnak s ha azokat az alapító tag urakat, a kik eddig a 32 tag között is helyet foglaltak, külön átiratban értesíti, miként egyébkénti jogaik csorbitása nélkül a Közgyűlés a rendes tagok javára intézkedett s felkéri az illető urakat, hogy a Választmányt ezután is az eddigi újszerűséggel és hazafias ügybuzgósággal látogassák.

Ily alapon, miután a tavalyi Közgyűlés a jegyzőkönyv tanúsága szerint csak hallgatólag siklott át ezen a kérdésen, ellenben az új Alapszabályok elkészülte óta már ismételten hangsúlyoztatott, hogy a régi gyakorlattal szemben az Alapszabályok lépjenek teljes érvényükbe: javasoljuk, hogy szintén egyhangulag és közfelkiáltással a helyi és vidéki ügybuzgó rendes tagok és a fiók-választmányi tisztviselők közül, akik szintén a rendes tagok sorába tartoznak, a következő névsor állapíttassék meg: dr. Boros György unit. theol. dékán, Kolozsvár; Deák Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, Marosvásárhely; dr. Eisler Mátyás főrabbi, Kolozsvár; Fekete Nagy Béla városi tanácsos, polgármester-h., Kolozsvár; Ferenczy Gyula bankigazgató, Kolozsvár; Ferenczy Károly apát-plebános, Gyergyószentmiklós; dr. Gyalui Farkas egyetemi magántanár, könyvtárőr, Kolozsvár; Guzman János kir. bányatanácsos, Óradna; Hegyi Gyula kir. iparfelügyelő, Kolozsvár; Incze Gerő kir. ítélőtáblai bírós, Kolozsvár; Jármay Béla M. Á. V. üzletvezető, főfelügyelő, Kolozsvár; Koleszár Lajos állami iskolák igazgatója, Bánffyhunad; Kovács Dániel áll. polgári iskolai tanár, Torda; Kozma Ferencz kir. tanácsos, ny. tanfelügyelő, Kolozsvár; dr. Lukács Adolf egyetemi tanár, Kolozsvár; Magyar Endre áll. ipariskolai igazgató, Kolozsvár; dr. Márki Sándor egyetemi tanár, Kolozsvár; dr. Papp József ügyvéd, főszerkesztő, Kolozsvár; Polcz Rezső ügyvéd, Kolozsvár sz. kir. város t. ügyésze, Kolozsvár; Réthi Lajos kir. tanácsos, ny. tanfelügyelő, címz. osztálytanácsos, Déva; dr. Richter Aladár egyetemi tanár, Kolozsvár; dr. Rigler Gusztáv egyetemi tanár, Kolozsvár; Russel Károly kalazantinumi igazgató, Kolozsvár; Somogyi István alispán, Segesvár; Stuckheil Gyula kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Kolozsvár; dr. Szentkirályi Ákos gazdasági tanintézeteki igazgató, Kolozsvár; dr. Török István ref. főgymn. igazgató, Kolozsvár; dr. Turnowszky Mór orvos, Marosvásárhely; dr. Tutsék Sándor orsz. képviselő, Kolozsvár; dr. Varró László polgármester, Nagyenyed; dr. Versényi György áll. felsőbb leányiskolai tanár, Kolozsvár; dr. Weisz József ügyvéd, Kolozsvár.

Az egyesület jól felfogott érdekében és az Alapszabályok szigorú szem előtt tartásával tett javaslatunk elfogadását kérve, vagyunk tisztelettel, Kolozsvár, 1906. június hó 5-én: Ferencz József s. k. biz. elnök, Szvacsina Géza s. k. biz. tag, dr. Márki Sándor s. k. biz. tag, Nagy Sándor s. k. biz. tag, Sándor József s. k. biz. tag, Nagy Károly s. k. biz. előadó.

A Közgyűlés a Jelölő-bizottság javaslatát elfogadja és egyhangulag határozattá emeli.

11.

A jövő évi Közgyűlés helyének és idejének megállapítását:

elnök indítványára a Közgyűlés az Igazgató-választmányra bizza azzal, hogy a Közgyűlés a veendő meghíváshoz képest, lehetőleg vidéken tartassék meg.

A tárgysorozat kimerítve lévén:

elnök köszönetet mond a megjelent tagoknak, hölgyeknek, mint uraknak a részvételért s kérve a hazafias közönséget, hogy támogassa az Emkét, mert az Emke mozgalma nem volt szalmatüz, hanem kitartó munka s legyen az továbbra is, az ülést berekeszti.

K. m. f.

Gróf Béldi Ákos s. k.,
elnök.

Pallós Albert s. k.,
jegyző.

Hitelesítik:

Dobál Antal s. k.

Kenessey Béla s. k.

b) Az 1907. évi ünnepi Közgyűlés meghívója.

Sz. 132—907.

Meghívó.

Az E. M. K. E. folyó évi május hó 5-én (vasárnap), mint a *honszerző Árpád fejedelem halálának ezredik évforduló napján*, d. e. 11 órakor, Kolozsvárt a Városháza nagytermében XXIII-ik évi rendes s egyszersmind ünnepi közgyűlését tartja.

A közgyűlésre az alapító és rendes tagokat, valamint az örökös testületek és fiókválasztmányok képviselőit tisztelettel meghívjuk. Vendégek szívesen látatnak.

Kolozsvárt, az Igazgató-Választmány 1907. évi február hó 12-én tartott üléséből:

Gróf Béldi Ákos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök-főtitkár.

TÁRGYSOROZAT:

(Az Alapszabály 16. §-a értelmében.)

1. Elnöki megnyitó és bizottságok kiküldése.
2. **Árpád vezér.** *Emlékbeszéd halála ezredik éve ünnepén.* Tartja: Dr. Márki Sándor kir. tud. egyetemi tanár, Directoriumi tag.
3. Évi jelentés.
4. Számvizsgáló bizottság előterjesztése.
5. *Emlékezés Gróf Kornis Viktor és gróf Teleki Domokos alelnökökre.* Tartja: Sándor József t. alelnök-főtitkár.
6. Néptanítói jutalmak kiosztása.
7. Jelölő-bizottság előterjesztése.
8. Önálló indítványok, melyek az Igazgató-Választmányhoz legalább 8 nappal a közgyűlés előtt bejelentendők.
9. Elnöki zárószó.

Tájékoztatásul: A tiszteletbeli, örökös, alapító és rendes tagok, a közgyűlésen tanácskozó, indítványozó és szavazó joggal bírnak, választók és választhatók. Egyesek jogukat csak személyesen, az örökös tagok meghatalmazott képviselő által gyakorolhatják. Meghatalmazott csak egyesületi tag lehet és csak egy megbízást fogadhat el. Hátralékos tag jogot nem gyakorolhat. Hátralékos az, ki az előző naptári évben esedékessé vált fizetési kötelezettségének az év végéig eleget nem tett. (Alapszabályok 9. §.)

 Kedvezményes utazási jegyek váltására jogosító igazolványok rendelkezésre állanak.

B) Az Igazgató-választmány.

a) Tisztikar:

Elnök: Gróf Béldi Ákos ny. főispán, főrendiházi tag, földbirtokos, Kolozsvár.

Alelnökök: Gróf Bethlen Pál ny. főispán, földbirtokos, Kolozsvár; Fekete Gábor kir. ítélő táblai elnök, Kolozsvár; † gróf Teleki Domokos földbirtokos, Kozárvár; Zeyk Dániel ny. főispán, földbirtokos, Nagyenyed.

T. alelnök-főtítkáár: Sándor József, Kolozsvár.

Főpénztáros: Merza Lajos kir. tanácsos, földbirtokos, Kolozsvár.

Ellenőr: Szekula Ákos az „Adria“ bizt. társ. vezérfelügyelője, Kolozsvár.

Jegyzők: Balogh Károly ref. főgymn. tanár; dr. Gál Kelemen unit. főgymn. igazgató; Kovács Dezső ref. főgymn. tanár; Nagy Károly ref. theol. tanár; Pallós Albert áll. polg. leányisk. igazgató; Rietly Károly róm. kath. főgymn. tanár. Mindannyian: Kolozsvár.

Jogtanácsosok: † Haller Rezső kir. tanácsos, ügyvéd, Kolozsvár; dr. Haller Gusztáv ügyvéd, Kolozsvár; † Gajzágó Manó Kolozsvár sz. kir. város t. főügyésze, ügyvéd, Kolozsvár; Márk Endre ügyvéd, Debreczen; dr. Müller Jenő ügyvéd, Nagyenyed; Reményi Antal ügyvéd, Budapest; Rádl Ödön ügyvéd, Nagyvárad.

Számvizsgálók: Báró Bánffy Ernő földbirtokos, elnök, Borsa; Gyárfás Benedek jószágigazgató, Kolozsvár; dr. Sárkány Lajos ref. főgymn. tanár, ref. egyházker. tanügyi-előadó, Kolozsvár

b) Directorium:

1. Dr. Csernátoni Gyula, kir. tanácsos, tanfelügyelő, Kolozsvár.
2. Hory Béla Kolozsvármegye árvaszéki elnöke, Kolozsvár.
3. Dr. Márki Sándor m. kir. tud. egyetemi tanár, Kolozsvár.

c) Választmányi tagok:

1. A rendes tagok sorából:

1. Dr. Boros György unit. theol. dékán, Kolozsvár.
2. Deák Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, Marosvásárhely.
3. Dr. Eisler Mátyás főrabbi, Kolozsvár.
4. Fekete Nagy Béla városi tanácsos, polgármester-h., Kolozsvár.
5. Ferenczy Gyula bankigazgató, Kolozsvár.
6. Ferenczy Károly apát-plébános, Gyergyószentmiklós.
7. Dr. Gyalui Farkas egyetemi magántanár, egyetemi könyvtárőr, Kolozsvár.
8. Guzman János kir. bányatanácsos, Óradna.
9. Hegyi Gyula kir. iparfelügyelő, Kolozsvár.
10. Incze Gerő kir. ítélőtáblai bíró, Kolozsvár.

11. Já r m a y Béla M. Á. V. üzletvezető, főfelügyelő, Kolozsvár.
12. K o l e s z á r Lajos állami iskolák igazgatója, Bánffyhunyadi.
13. K o v á c s Dániel áll. polgári iskolai tanár, Torda.
14. K o z m a Ferencz kir. tanácsos, ny. tanfelügyelő, Kolozsvár.
15. Dr. L u k á c s Adolf kir. tud. egyetemi tanár, Kolozsvár.
16. M a g y a r Endre áll. ipariskolai igazgató, Kolozsvár.
17. Dr. M á r k i Sándor kir. tud. egyetemi tanár, Kolozsvár.
18. Dr. P a p p József ügyvéd, Kolozsvár.
19. P o l c z Rezső ügyvéd, Kolozsvár sz. kir. város t. ügyésze, Kolozsvár.
20. Réthi Lajos kir. tanácsos, ny. tanfelügyelő, címz. osztálytanácsos, Déva.
21. Dr. R i c h t e r Aladár kir. tud. egyetemi tanár, Kolozsvár.
22. Dr. R i g l e r Gusztáv kir. tud. egyetemi tanár, Kolozsvár.
23. R u s s e l Károly kalazantinumi igazgató, Kolozsvár.
24. S o m o g y i István alispán, Segesvár.
25. S t u c k h e i l Gyula kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Kolozsvár.
26. Dr. S z e n t k i r á l y i Ákos gazdasági tanintézeti igazgató, Kolozsvár.
27. Dr. T ö r ö k István ref. főgymn. igazgató, Kolozsvár.
28. Dr. T u t s e k Sándor orsz. képviselő, Kolozsvár.
29. Dr. T u r n o v s k y Mór orvos, Marosvásárhely.
30. Dr. V a r r ó László polgármester, Nagyenyed.
31. Dr. V e r s é n y i György állami felsőbb leányiskolai tanár, Kolozsvár.
32. Dr. W e i s z József ügyvéd, Kolozsvár.

2. Az alapítók és az örökös testületek képviselői.

d) Tiszteleti tagok:

1. Apponyi Albert dr., gróf, v. b. t. t., m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, Budapest.
2. Haller Károly dr., min. tanácsos, főrendiházi tag, ny. kir. tud. egyet. tanár, Kolozsvár.
3. Rákosi Jenő m. kir. udvari tanácsos, főrendiházi tag, főszerkesztő, Budapest.

e) Az Igazgató-választmány üléseit 1906—7-ben látogatták:

1. Balogh Károly ref. főgymn. tanár, jegyző.
2. Barabás Endre áll. tanítóképezdei tanár.
3. Dr. Bartók György ref. püspök.
4. Bethlen Pál gróf ny. főispán, földbirtokos, alelnök.
5. Béli Ákos gróf, főrendiházi tag, ny. főispán, földbirtokos, elnök.
6. Beregszászy László Emke-főkönyvvezető.
7. Dr. Boros György unit. theol. dékán.
8. Dr. Csernátoni Gyula kir. tan., tanfelügyelő, Dir. tag.
9. D. Deák József birtokos.
10. Dózsa Endre alispán.
11. Dr. Eisler Mátyás főrabbi.
12. Fekete Gábor kir. ítélő-táblai elnök, alelnök.
13. Fekete Nagy Béla városi tanácsos, polgármester-helyettes.
14. Ferencz József unitárius püspök.
15. Ferenczy Gyula bankigazgató.
16. Ferenczi Ignác nagyiparos.
17. Ferenczi Károly főesperes-plébános, a Gyergyó-vidéki fiókkör elnöke. (Gyergyószentmiklós.)
18. Gajzágó Ferenc ny. kir. ítélő-táblai bíró.
19. Gáspár János orsz. képviselő, az Alsófehérvárm. választmány titkára. (Nagyenyed.)

20. Dr. Gál Kelemen unit. főgymn. igazgató, jegyző.
21. Dr. Gidófalvy István kir. közjegyző.
22. Dr. Gyalui Farkas egyetemi magántanár, egyetemi könyvtárőr.
23. Gyárfás Benedek jószágigazgató, számvizsgáló.
24. Dr. Haller Gusztáv ügyvéd, jogtanácsos.
25. Hegyi Gyula kir. iparfelügyelő.
26. Hevesi József nagyiparos.
27. Hirsch Ödön szeszgyártulajdonos.
28. Incze Gerő kir. ítélő-táblai bíró.
29. Koleszár Lajos állami polg. fiu- és felsőleányisk. igazgató, a Kalotaszegi-Kör titkára.

(Bánffyhunyad.)

30. Kovács Dezső ref. főgymn. tanár, jegyző.
31. Kozma Ferenc kir. tan., nyug. kir. tanfelügyelő.
32. Kuskó István Kolozsvár sz. kir. város mértékhiteltesítő hivatalának főnöke.
33. Magyar Endre áll. ipariskolai igazgató.
34. Lázár István gróf, ny. főispán.
35. Lészai Ferenc kir. tan., nagybirtokos. (Magyargorbó.)
36. Dr. Lukács Adolf kir. tud. egyetemi tanár.
37. Matskásy Pál földbirtokos.
38. Dr. Márki Sándor kir. tud. egyetemi tanár, dir. tag.
39. Dr. Menyhárt Gáspár ügyvéd, egyetemi m. tanár.
40. Merza Lajos kir. tan., földbirtokos, főpénztáros.
41. Merza Gyula birtokos, az E. K. E. főpénztárosa.
42. Pallós Albert áll. polgári leányiskolai igazgató, jegyző.
43. Dr. Papp József ügyvéd.
44. Polcz Rezső ügyvéd, városi tiszti ügyész.
45. Dr. Richter Aladár kir. tud. egyetemi tanár.
46. Rietly Károly r. kath. főgymn. tanár, jegyző.
47. Dr. Rigler Gusztáv kir. tud. egyetemi tanár.
48. Russel Károly Kalazantinumi igazgató.
49. Sándor József t. alelnök-főtitkár.
50. Cs. Sándor Kálmán ny. kir. ítélő-táblai bíró, Kisküküllővármegyei választmány alelnöke.

(Marosvásárhely.)

51. Dr. Sárkány Lajos ref. főgymn. tanár, ref. egyházker. tanügyi-előadó, számvizsgáló.
52. Sipos Gábor ügyvéd.
53. Gy. Sipos Károly birtokos.
54. Somogyi István alispán, Nagyküküllővárm. választmány elnöke. (Segesvár.)
55. Szegő Ede Kolozsvár sz. kir. város jövedéki hivatalának főnöke.
56. Szekula Ákos az Adria bizt. társulat vezérfelügyelője, ellenőr.
57. Szvacsina Géza kir. tan., polgármester.
58. Tokaji László E. G. E. titkár.
59. Dr. Török István ref. főgymn. igazgató.
60. Dr. Tutsek Sándor orsz. képviselő, ügyvéd.
61. Várady Károly birtokos. (Kecsed.)
62. Vincze István birtokos.
63. Vuchetich Sándor kir. posta- és távirada-igazgató.
64. Dr. Weisz József ügyvéd.
65. Zeyk Dániel ny. főispán, földbirtokos, alelnök. (Nagyenyed.)

C) A fiókválasztmányok.

I. Budapest székesfővárosi választmány. Elnök: Dessewffy Aurél gróf, v. b. t. t., főrendiházi tag. Jegyző: Rényi Dezső székesfővárosi tanácsnok.

II. Debreczen sz. kir. városi és Hajdúvármegyei választmány. Elnök: Simonffy Imre kir. tan., ny. polgármester. Alelnökök: Veszprémy Zoltán főispán, Kovács József polgármester. Titkár: Márk Endre dr. ügyvéd. Jegyzők: Dalmy Barna, Péter Gábor vásárfelügyelő. Pénztáros: Bészler Károly városi árvasz. elnök. Ellenőr: Roncsik Lajos városi főszámvevő.

III. Alsófehérvármegyei választmány. Elnök: Zeyk Dániel ny. főispán. Alelnökök: Csató János kir. tan., ny. alispán, gróf Bethlen Sándor földbirtokos. Titkár és h. pénztáros: Gáspár János orsz. képvis., ny. vm. főjegyző. Ellenőr: Tóth Miklós árvaszéki elnök. Jogtanácsos: dr. Müller Jenő ügyvéd, megyei tb. főügyész.

IV. Balászfalvi vidéki kör. Elnök: Szathmári Enyedy Lajos kir. ítélőtáblai bír., balászfalvi kir. járásbíró. Alelnök: Simonffy Alajos főszolgabíró. Jegyző: Szenczer József kir. jbirósági aljegyző. Pénztáros: Schieszl Károly gyógyszerész.

V. Gyulafehérvár sz. kir. városi választmány. Elnök: Novák Ferencz kir. tan., polgármester. Alelnökök: Ávéd Jákó ny. főgymn. igazgató, dr. Elekes Viktor ev. ref. esperes. Titkár: Péter János dr., főgymn. tanár. Pénztáros: Csecskedy József városi pénztáros. Ellenőr: Daubravszky Gyula városi ellenőr.

VI. Beszterczenaszódvármegyei választmány. Diszelnök: gróf Bethlen Pál ny. főispán, Emke-alelnök. Elnök: gróf Lázár Árpád főispán. Titkár: Mihály Gábor áll. tanító. Pénztáros: Rohrich Ede nagykereskedő. Ellenőr: Weisz Ignác. Jegyző: Sebestyén József. Számvizsgálók: Szentpéteri János, Kelemen Károly m. kir. adótárnok.

VII. Óradna vidéki kör. Elnök: Guzman János kir. bányatanácsos.

VIII. Brassóvármegyei választmány. Elnök: Dr. Vajna Gábor ügyvéd. Alelnök: Moór Gyula ág. ev. lelkész. Jegyző: Nagy Gyula áll. tanító.

IX. Hétfalusi fiókkör. Elnök: Kiss Árpád ág. ev. lelkész. Alelnök: Demes Péter ref. lelkész. Titkár: Kiss Béla ág. ev. lelkész. Jegyző: dr. Sükösd Zsigmond ügyvéd. Pénztáros: Paizs György áll. isk. igazgató.

X. Csikvármegyei választmány. Elnök: Mikó Bálint v. b. t. t., ny. főispán. Alelnökök: Becze Antal ny. alispán és Lázár Domokos. Titkárok: Pál Gábor r. kath. főgymn. igazgató, Bartalis Ágost főszolgabíró. Pénztárnok: Dájbukát Jakab vm. számvevő.

XI. Gyergyó vidéki fiókkör. Elnök: Ferenczi Károly r. kath. esperes-plébános. Alelnök: Görög Joáchim. Titkár: Sántha Albert tanító. Pénztáros: Laurenzi Rudolf. Ellenőr: Simon Ádám. Jogtanácsos: dr. Szentpéteri Kristóf ügyvéd. Számvizsgálók: Kálmán István polg. isk. igazgató, Ferenczi Balázs.

XII. Fogarasvármegyei választmány. Elnök: Bauszern Guidó főispán. Alelnök: Pánczél Károly ev. ref. lelkész. Jegyző: Vodráska Venczel áll. főgym. tanár. Pénztáros: Várnay Sándor kir. erdőmester. Ellenőr: Dávid Ödön dr., városi orvos.

XIII. Háromszékvármegyei választmány. Elnök: Elekes Béla főispán, a szervezésre felkérve. Pénztáros: Kovács László m. kir. p. ü. számvizsgáló. Számvizsgálók: Gazda Gyula m. kir. p. ü. számvizsgáló és Dálnoki Károly ny. főszolgabíró.

XIV. Orbai járási fiókválasztmány. Elnök: Hollaky Attila főszolgabíró, földbirtokos. Alelnök: Péter Károly ev. ref. esperes. Titkár: Bartalis János áll. tanító. Ellenőr: Deák Samu t. főszolgabíró, földbirtokos. Számvizsgálók: Horn Mór fanagykereskedő, ifj. Ugron János kereskedő. Jogtanácsos: dr. Bartha Imre ügyvéd, vármegyei tb. főügyész.

XV. Hunyadvármegyei választmány. Elnök: Dénes Károly kir. tanfelügyelő. Alelnökök: Koncz Domokos polgármester, Boga Károly áll. tanítóképezdei igazgató. Pénztáros: ifj. Buda Imre takarékpénztári tisztviselő. Jegyző: Péterfi Márton tanító. Számvevő: Andersen László kir. p. ü. igazgató, p. ü. tanácsos.

XVI. Szászvárosi kör. Elnök: Dósa Dénes ny. ev. ref. főgymn. igazgató-tanár. Titkár és pénztáros: Deák Gerő ev. ref. főgymn. tanár.

XVII. Vajdahunyadvárosi választmány. Elnök: Schalát József kir. főbányatanácsos. Pénztáros: Turóczy Gyula kir. adótárnok.

XVIII. Kisküküllővármegyei választmány. Elnök: báró Kemény Ákos főispán. Alelnökök: Csató Gábor alispán. Cs. Sándor Kálmán ny. kir. ítélőtáblai bíró, Titkár: dr. Szentmiklós László főispáni titkár. Pénztáros: Nagy József p. ü. számellenőr.

XIX. Erzsébetvárosi választmány. Elnök: dr. Issekutz Győző ügyvéd, orsz. képv. Alelnökök: Ávedik Lukács F. J. r. l., főesperes, örm. kath. plebános, Lengyel Márton. Titkár: Mándi Szabó Miklós ev. ref. lelkész. Jegyző: Gorove János. Pénztáros: Szenkovits Lajos. Jogtanácsos: Markovich János ügyvéd.

XX. Kalotaszegi kör. Tb. elnök: báró Jósika Samu Ő Felsége személye körüli volt m. kir. miniszter. Elnök: Gyarmathy Zsigmond kir. tan., tak. pénzt. vezérigazgató. Alelnökök: Barcsay Domokos volt orsz. képv., Szabó Gyula földbirtokos. Titkár és pénztáros: Koleszár Lajos áll. polg. és felső leány isk. igazgató. Jegyző: Rava sz György áll. polg. isk. tanár.

XXI. Kolozsvár sz. kir. városi választmány. Elnökök: özv. báró Bánffy Zoltánné-Teleki Erzsébet grófnő, Feren cz József unit. püspök. Alelnök: Farkas Lajos dr., min. tan., egyetemi tanár. Jegyző: Polcz Rezső ügyvéd.

XXII. Marostordavármegyei és Marosvásárhelyi sz. kir. városi választmány. Tb. elnök: Mikó Árpád ny. főispán. Elnök: Deák Lajos kir. tan., tanfelügyelő. Alelnökök: Lakatos Sámuel ref. főgymn. tanár, Misz Olivér r. kath. főgymn. tanár. Titkár: Turnowszky Mór dr., orvos. Pénztáros: Nagy Sándor gyógyszerártulajdonos. Számvizsgálók: Fekete Jakab, Tóthfalusi József.

XXIII. Nagyküküllővármegyei választmány. Tb. elnök: Horváth László kir. tan., ny. tanfelügyelő. Elnök: Somogyi István alispán, V. k. r. l. Titkár és jegyző: Kovács Bálint áll. isk. igazgató. Pénztáros: Fejér Imre p. ü. számvizsgáló. Ellenőr: Rigetti Károly p. ü. számvizsgáló.

XXIV. Szebenvármegyei választmány. Elnök: Elischer József kir. tanácsos, kir. tank. főigazgató. Titkár: Nagy József ev. ref. esperes. Pénztárnok: Bod Péter áll. iskolák igazgatója. Ellenőr: Szakáts Albert m. kir. áll. elmeegógyintézeti gondnok. Jogtanácsos: Kabdebó Oszkár dr., ügyvéd.

XXV. Szolnokdobokavármegyei választmány. Elnök: † gróf Kornis Viktor földbirtokos. Alelnökök: Br. Bornemisza Károly ny. főispán; Voith Gergely kir. tanácsos, gyártulajdonos. Titkár: Biró Antal vm. főszámvevő.

XXVI. Dés városi választmány. Elnök: Szilágyi Albert ny. polgármester. Alelnök: Bándy György alispán.

XXVII. Tordaaranyosvármegyei választmány. Elnök: gróf Bethlen Géza ny. főispán. Alelnökök: dr. Wolff Gyula nagybirtokos, Varga Dénes unit. gymn. igazgató. Titkár: Kovács Dániel áll. polg. isk. tanár. Pénztáros: Gajzágó Róbert gyógyszerész. Ellenőr: Boér Dénes p. ü. számellenőr. Jogtanácsos: Mezey Géza dr., ügyvéd.

XXVIII. Udvarhelyvármegyei és Székelyudvarhely városi választmány. Elnök: Hollaky Arthur ny. főispán. Alelnökök: Jung-Cseke Lajos r. kath. apát-plebános, Ugron János földbirtokos. Titkár: dr. Soly mossy Lajos áll. főreálisk. igazgató. Pénztáros: Dózsa Jakab áll. főreálisk. tanár. Ellenőr: id. Szakács Károly. Jegyző: Nosz Gusztáv áll. főreáliskolai tanár. Számvizsgálók: Gönczy Lajos ev. ref. főgymn. igazgató, Hlatky Miklós áll. főreálisk. tanár. Jogtanácsos: dr. Nagy Samu ügyvéd, vm. tb. főügyész.

D) A vagyon.

a) Vagyon növekedése az egyesület létrejötte óta.

Évben:	Összes növekedés:	Növekedés az előző évihez képest:	Elkölthető járadék-jövedelem volt
	Korona	Korona	Korona
1885	441385.54	A kezdő két év együtt 350077.72	2400.—
1886	791463.26		9530.98
1887	915215.58	123752.32	23756.40
1888	1045601.92	130386.34	28917.70
1889	1152808.80	107206.88	41013.30
1890	1314963.68	162154.88	45462.30
1891	1382613.88	67650.20	56913.16
1892	1908214.40	525600.52	191230.70
1893	2005588.66	97374.26	100142.90
1894	2136073.76	130485.10	108540.80
1895	2217937.58	81863.82	125986.48
1896	2278738.64	60801.06	133436.24
1897	2346492.72	67754.08	135864.08
1898	2421099.56	74606.84	136242.80
1899	2490519.—	69419.44	136627.66
1900	2589008.03	98489.03	142285.95
1901	2668842.57	79834.54	148882.43
1902	2747901.45	79058.88	150221.41
1903	2792485.50	44584.05	150436.03
1904	2870091.49	77605.99	165192.56
1905	2962452.52	92361.03	167904.43
1906	3104859.10	142406.58	171310.72
1907 II/28-án	3115741.75	10882.65	174345.31
			Összesen: 2546644.34

Tőkevagyon szereztetett 22 év és 2 hó alatt	3115741.75
Akczióra járadékjövedelem kiadatott	2546644.34
Együtt:	5662386.09

b) Számvizsgálók jelentése.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Alólirottak az E. M. K. E. mult 1906. évi deczember hó 31-ről szóló zárszám-adásait és vagyonmérlegét az elénkbe terjesztett kimutatások szerint megvizsgálván, annak egyes tételeit a könyvekkel, a felmutatott adatokkal, értékekkel és pénztári készlettel összehasonlítván, miként a zárszámadásokon és vagyonmérlegen igazoltuk, úgy e tiszteletteljes jelentésünkben is készséggel elismerjük, hogy mindezeket összhangzóknak, igazsághűnek és a könyvvezetés szabályaival megegyezőnek találtuk.

Annak elbírálásánál, hogy az egyesület kamat és más czimeken befolyt bevételei-

ből melyek fordítandók a rendszeresített kiadásokra és ujabban megszavazott segélyekre s melyek tőkésítendőek okvetlenül: a könyvvezetőség számára az Igazgató-választmány ide csatolt *Utasítása* szolgált zsinormértékül és alólírottak is csak ez utasítást tartották szem előtt.

Mindezek alapján a mélyen tisztelt Közgyűlésnek a felmentvény megadását javasolván, vagyunk

Kolozsvár, 1907. márczius hó 25-én.

alázatos szolgálai:

Báró Bánffy Ernő,

Gyárfás Benedek,

Dr. Sárkány Lajos,

az 1906. június hó 5-én tartott Közgyűlésből kiküldött számvizsgálók.

Utasítás a könyvvezetés számára.

A f. évi február hó 12-iki Igazgató választmányi ülés elé terjesztett adatok alapján a kamat-jövedelem felhasználására és a tőkésítésre nézve a Közgyűlés fennálló s közelebbiről az 1906. évi június hó 5-én Kolozsvárt tartott Közgyűlés 5. jzkvi sz. alatti határozatai értelmében utasítjuk a pénztári osztályt, hogy az 1906. december hó 31-iki zárlat elkészítésénél a következőképen járjon el:

I. Bevételek.

1. Az algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke alapítás alapítványi birtok 1906. évi jövedelme és kiadása külön tételként átmenetileg kitüntetendő.

2. Az a) örökös és alapító tagsági díjak összege; b) a templom alap javára befolyt számlalevonások; c) az algyógyi zsellértelek eladási részlete; d) a vajdakamarási és visai kolozsvármegyei községekben áll. iskola építésére adott törlesztő kölcsönök összegei: tőkésítendőek.

3. A e) rendes és pártoló tagsági díjakból; f) az új ciklus rendes tagdíjakból; g) vegyes adományokból; h) perselygyűjtésből; i) nyomtatványok eladásából befolyt, ugyszintén j) az Emke iparcikkek után, valamint ismertető füzetének kiadására bevételezett s névszerint felsorolt s kitüntetett jutalék-összegekből, továbbá a k) takarékpénztári és alapítványi kamatokból; l) az 1906. évben már befolyt és az 1906. évi december 31-ig esedékessé vált értékpapir szelvények összegéből és m) a magánkötvények kamataiból, n) az Emke (üzletv.) bérház és a szászvárosi Emke-épület házbérösszegéből, o) az özv. Mohai Károlyné magyarkályáni és az özv. Tappenburg Károlyné helyi ingatlanok haszonbéréből, p) a vajdakamarási állami iskola építésére 1905. évről áthozott fedezeti összegből, r) a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter által népkönyvtárak szervezésére és kiegészítésére adományozott összegből és s) az átmenetileg bevételezett folyó segélyekből:

II. Fedezze:

1. az 1906. évi szabályszerű segélyeket, iskola építési összegeket, kezelési kiadásokat és az egyesület érdekében Közgyűlési és Igazgató-választmányi határozat alapján folyósított egyéb kiadásokat.

2. az irodai felszerelések 10%-os kopás-díját, az Emke-iskolák és óvók fennálló befektetett tőkéiből 5% törlesztő leírását, a tőzsdei értékpapírok értékéből f. évi árfolyam különbözetét.

Csatoljon továbbá a magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alapjához 1906. évi 4¹/₂%-ban 1821 K 55 f-t; a Kovács Sándor alaphoz annak 1906. évi 5%-os kamata 1/4-e részben 1623 K 41 f-t; fedezzen az Emke-bérházak után a befektetési tőke helyreállítására VI-ik 1%-os törlesztő hányadában 2664 K 25 f-t; továbbá az Emke (üzletv.) épület költség és adóalapjának 1906. évi 4¹/₂%-os kamatában 1169 K 01 f-t számoljon el és végül:

3. a fenmaradó 14.722 K 49 f-t „II. Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona emlékalap“ czimen tőkésítse.

Kolozsvár, 1906. február 14-én.

Gróf Béldi Ákos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök-főtítkár.

F. K.				
90.II.	Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság.....	257944	80	
102.II.	Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytársaság	215444	80	
83.II.	Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság	124735	92	
103.II.	Kolozsvári Kereskedelmi bank részvénytársaság	67600	35	
128.II.	Kolozsvármegyei takarékpénztár részvénytársaság	56021	83	
30.II.	Erdélyrészi magyar jelzálog hitelbank részvénytársaság	34107	65	
55.II.	Kolozsvári magyar és középtizedi hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja	20000	—	
127.II.	Kolozsvár hídelve kétvízközi hitelszövetkezet, mint az O. K. H. tagja	15000	—	
91.II.	Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete, felszámolás alatt	10726	85	801582 20
126.II.	Tordaaranyosvármegyei takarékpénztár részvénytársaság.....	50000	—	
84.II.	Balázsfalvi takarékpénztár részvénytársaság	30000	—	
35.II.	Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár részvénytársaság	22346	30	
141	Kisküküllővármegyei takarékpénztár és hitelbank részvénytársaság	15000	—	
43.II.	Dévai takarékpénztár részvénytársaság	9254	66	
88	Szászvárosi takarékpénztár részvénytársaság.....	7291	12	
163	Zalatnai takarékpénztár részvénytársaság	5000	—	138892 08
78.II.	Tőzsdei értékpapírok.....	787606	—	
117.II.	Értékpapír kamat (1906 XII/31-ig esed. szelvények értékeért)	11078	81	
221	Magán értékpapírok	2444	—	801128 81
229	Kereskedelmiügyi m. kir. miniszteri tárcza a kolozsvári Máv üzemvezetőség részére megvett Emke épületért	300000	—	
122.II.	M. kir. Államkincstár } Vajdakamarási áll. isk. építési kölcsönért.....	18000	—	
123.II.	Vallás- és közokt. } Visai " " " "	12000	—	
108.II.	ügyi m. kir. minisz- } Ozdi " " " "	11817	81	
86.II.	teri tárcza } Magyarlétai " " " "	5000	—	
107.II.	} Gyergyóbékási " " " "	4500	—	
244	Kolozsvári róm. kath. Egyházközség	82818	22	
104.II.	Kolozsvári neolog izraelita Hitközség	10000	—	
13.II.	Özv. Mohai Károlyné-féle haszonélvezeti jog megváltás.....	7915	92	
17.II.	Algyógyi alapítványi birtok czéljaira kölcsön befektetésekre	7492	08	
87.II.	Józseffalvi takaréék és hitelszövetkezet	7000	—	466544 03
142	ingatlanok { Szászvárosi Emke-épület	41425	71	
230	{ Balázsfalvi " óvó	19229	11	
231	{ Besztercezi " "	10201	72	
235	{ Kissebesi " iskola	7378	52	
234	{ Aranykúti " "	6896	81	
130	{ Magyarókereki " "	4860	45	
233	{ Vámosudvarhelyi " "	3405	93	
232	{ Magyar-nagyszombori " "	3076	49	
16.II.	E. M. K. E. } Özv. Mohai Károlyné-féle magyarkályáni ingatlan.....	101791	08	
152	{ Balogh János-féle tövisi ingatlan	20000	—	
147	{ Özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi ingatlan	1009	10	219274 92
222	Felszerelések és az } nyers mérleg szerint	5669	92	
	Emke lobogó értékei } 10% leírásért	566	99	5102 93
92.II.	Előlegek			1763 34
226	M. kir. Postatakarékpénztár			200 —
125.II.	Pénztárkészlet.....			5436 96
	Algyógyi birtok:			
118	Ingatlanok értéke } régebbi becslés és újabb	546301	69	
119	Ingók (felkelhetőségek) } megterhelés alapján	23002	90	569304 59
177	Örökös tagok	348	32	
72.II.	Alapító "	27967	40	
114.II.	Rendes "	64997	52	
118.II.	Pártoló "	2316	—	95629 24
				3,104.859 10

Megjegyzés. A Balázs Adolf, Bitskey Kálmán, dr. Deák Lukács, Décsy Károly, Domokos Albert, Dubay Miklós, Zsuzsanna, özv. Molnár Domokosné, báró Orbán Balázs, dr. Orbay Antal, Peregriny Sándorné, dr. Pongrácz Gyula, dr. Serli József-féle hagyatékok a további utasításig érték nélkül nyilvántartottak. Ugyszintén nyilvántartatik az államosítandó Emke-Kolozsvár, 1906.

Merza Lajos,
kir. tan., főpénztáros.

Szekula
ellen-

Jelen mérleg-számlát megvizsgáltuk, egyes tételeit a fő- és segéd-Kolozsvár, 1907.

Báró Bánffy Ernő,
számvizsgáló bizottsági elnök.

Gyárfás
szám-

1906 december 31-én.

KÖVETEL.

F. K.				
63.II.	„Tőke“			1937759 29
219	„I. Ferencz József, Ő Felsege népiskolai alapítvány“			50000 —
236	„Erzsébet királyné, Ő Felsege kisedővő alapítvány“			50000 —
116	„Kun Kocsárd gróf ingatlan alapítványa“	546301	69	
117	„Kun Kocsárd gróf ingó (felkelhetőségek) alapítványa“	23002	90	569304 59
15 II.	„Marosgezsei özv. Mohai Károlyné sz. köröspataki Antal Mária hagyatéka“			100000 —
22 II.	„Marosgezsei özv. Mohai Károlyné sz. köröspataki Antal Mária hagyatéka a mező- kövesdi néptanító részére“			600 —
139 II.	„II. Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona emlék-alap“			14722 49
161	„Kossuth Lajos-alap“			21487 74
220	„Bethlen Gábor gróf emlék alapítvány“			20000 —
84	„Kovács Sándor mérnök, Nagyenyed alapítványa“			131496 34
158	„Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alap“			42301 45
101.II.	„Dr. Miksa György jogtudor és Miksa Zsuzsánna emlék alapítványa“			12000 —
90	„Szentistváni Nemes János alapítványa“			4048 64
40 II.	„Nagy István brassói Emke-óvó alapítványa“			4000 —
162	„Veres Ferencz 1848/49-beli honvéd tüzemester alapítványa“			1170 —
41 II.	„Bethleni gróf Bethlen András brassói Emke-óvó alapítványa“			1000 —
115 II.	„Jótékonyági alap“			2000 —
96	„Emke (üzletv.) épület fentartása, költség és adóalap“			25978 17
46 II.	„Emke bérházak után 10/0 törlesztési hányad alap a befektetési tőke helyreállítására“			21361 15
159	Örökös tagsági	348	32	
100 II.	Alapító tagsági	27967	40	
116 II.	Rendes tagsági	64997	52	
119 II.	Pártoló tagsági	2316	—	95629 24
				3,104.859 10

özv. Farkas Dávidné, Guda Döme, Herczeg Gábor, megyeri Krausz Majer, Lőcsey Lajosné, Lovas László, Lukács Mózes, Miksa Sándor, Simay Salamon, dr. Szenger Ede, Tarcsányi Ernő, Vajna Áron, Valitsek Mátyás, bajsai özv. Vojnits Tivadarné, Wurczinger iskolák és óvók letörlesztett értékkülönbözete czimen jelenleg **42.194 K 17 f.** már leirt tőkebefektetési összeg.
december 31-én.

Ákos,
őr.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

könyvekkel, valamint a felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknek és egybehangzóknak találtuk.
márczius hó 25-én.

Benedek,
vizsgáló.

Dr. Sárkány Lajos,
számvizsgáló.

F. K.								
182	Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives-iskola, Emke-alapítás alapítványi birtok f. évi kiadásai					45628	—	
77 II.	Iskola-építési törlesztő kölcsönök	30000	—					
75 II.	Segélyezések { Emke-tanerek fizetése, járadékok stb... 21044·89	32999	07					
99 II.								Egyszersmindenkorra szólólag 11954·18
73 II.	Népkönyvtári czelokra	2203	72					
113 II.	Kegyadományok	467	—					
166	Daloskőri jutalmak	68	—			65737	79	
209	Emke nagyjai arczképeinek megfestéseért					190	—	
82 II.	Fiókválasztmányok 25 ^o /o kezelési költség levonásai	460	98					
10 II.	Ügyvédi, közjegyzői munkadíjak	682	31					
74 II.	Tiszti fizetések és lakbérilletmények:							
"	a) t. alelnök-főtitkár illetménye	5000	—					
"	b) kezelő tisztviselők fizetései	8493	45					
"	c) lakbér illetmények	3200	—	16693	45			
"	d) szolgálta fizetése, lakbér, ruhailletménye és adója	1106	84					
97 II.	Dijnokok és rendkívüli munkaerők	1158	36			20101	94	
173	Közgyűlési kiadások, évi jelentés stb.	1152	08					
109 II.	Igazgató-választmány határozata alapján folyósított kiadások	1219	96					
76 II.	Egyesületi helyiség lakbére	1700	—					
"	" " fűtése, világítás és vegyes kiadásai 798·65	2498	65					
61 II.	Nyomatványok, papirkereskedői szerek és anyagok, könyvkötői munkák, az „Emke-értesítő” nyomtatási költségei	1253	24					
124 II.	Emke-iparczikkék ismertető füzetek kiadási költségei	2156	34					
71 II.	Emke-iparczikkék gyárvizsgálatáért	108	50					
89 II.	Postaportó, sürgöny és telefon kiadások	306	95			8695	72	
81 II.	Egyesületi bérház fentartási költségei, adók, illetékek stb. 1906. X/1-ig	5992	36					
180	Szászvárosi Emke-épület fentartási költségei, adók stb.	1047	72					
199	Özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi kaszálók után adók	11	54			7051	62	
222	Felszerelések és az Emke-lobogó értékéből 10 ^o /o leírásért					566	99	
230	Emke-iskolák és óvók fennálló befektetett tőkéiből 5 ^o /o leírás	Balázsfalvi Emke-óvó	1012	05				
231		Besztercezi Emke-óvó	536	93				
235		Kissebesi Emke-iskola	388	34				
234		Aranykuti " "	362	98				
130		Magyarókeréki Emke-iskola	255	81				
233		Vámosudvarhelyi " "	179	25				
232		Magyarnagyzsombori Emke-iskola	161	92			2897	28
78 II.		Tőzsdei értékpapírok értékéből f. évi árfolyam különbözet pótlására					3444	50
63 II.	Tőke alaphoz	Tőke alaphoz	42444	66				
158		Magyar nők Emke-lobogó (rendelkezési) alaphoz 4 ¹ / ₂ ^o /o	1821	55				
"		Kovács Sándor mérnök, Nagyenyed 5 ^o /o 1/4 rész	1623	41				
84		Emke-bérházak után VI-ik 1 ^o /o-os törlesztési hányad a befektetési tőke helyreállítására	2664	25				
"		Emke (üzletv.) épület költség és adóalaphoz f. évi 4 ¹ / ₂ ^o /o	1169	01				
96		„II. Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona emlék-alap“	14722	49			64445	37
129 II.							218.759	21

Kolozsvár, 1906.

Merza Lajos,

kir. tan., főpénztáros.

Szekula

ellen-

Jelen nyereség- és veszteségszámlát megvizsgáltuk, egyes tételeit a fő- és segédkönyvek eredményei-

Kolozsvár, 1907.

Báró Bánffy Ernő,

számvizsgáló bizottsági elnök.

Gyárfás

szám-

1906. december 31-én.

KÖVETEL.

F. K.					
181	Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke-alapítás, alapítv. birtok f. évi jövedelme			45628	—
"	Örökös tagsági díj	200	—		
159	Alapító tagsági díjak	11528	83		
100 II.	Templom-alap javára	69	75		
98 II.	Algyógyi zsellértelek eladási részlete	646	08		
12 II.	Vajdakamarási (Kolozsvm.) áll. isk. építési törlesztő kölcsön	18000	—		
120 II.	Visai (Kolozsvm.) áll. isk. építési törlesztő kölcsön	12000	—	42444	66
121 II.	Rendes tagsági díjak	3805	90		
116 II.	Uj cyklus rendes tagsági díjak	4631	04		
68 II.	Pártoló tagsági díjak	274	—		
119 II.	Vegyes adományok	807	68		
96 II.	Persely gyűjtések	97	79		
67 II.	Nyomatványok, évi jelentés stb. eladása	5	50	9621	91
193	Emke-gyújtó 5 ⁰ / ₀ -a	4000	—		
240	Emke rizskeményítő 2 ⁰ / ₀ -a	1066	78		
36 II.	Emke irodai- és levélpapír ⁰ / ₀ -a	632	60		
53 II.	Emke-padló és parkett fényezőmáz 5 ⁰ / ₀ -a	550	—		
49 II.	Emke-gyertya és szappan 1 ⁰ / ₀ -a	198	37		
23 II.	Emke-pamutvászon 1 ⁰ / ₀ -a	128	29		
25 II.	Emke-ténta 5 ⁰ / ₀ és pecsétviasz 3 ⁰ / ₀ -a	49	35		
42 II.	Emke-szivarkahüvely és papír 2 ⁰ / ₀ -a	29	74		
24 II.	Emke iparczikkek ismertető füzetek kiadására	1360	—	8015	13
112 II.	Kamat (takarékpénztári betétek után és alapító tagoktól)	39392	94		
54 II.	Értékpapír-kamat { 1906. évben befolyt összegért 24592·28 1906. XII. 31-ig esedékessé vált szel- vények értéke 11078·81	35671	09		
50 II.	Magán-kötvény kamat	6650	09		
56 II.	Emke (üzletv.) épület házbére 1906. X 1 ig	10350	78		
171	Szászvárosi Emke-épület házbére	2039	73		
167	Özv. Mohai Károlyné-féle magyarkályáni ingatlan f. évi haszonbér rész	1306	60		
21 II.	Özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi kaszálók haszonbére	180	—		
149	Vajdakamarási áll. isk. építésére 1905. évi fedezeti összeg	12000	—		
111 II.	Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter adománya népkönyv- tárak szervezésére és kiegészítésére	5000	—		
212	Átmeneti folyó segélyek	458	28	113049	51
29 II.					
				218.759	21

december 31-én.

Ákos,

őr.

vel, valamint a felmutatott bizonyítékokkal teljesen megegyezőknak és egybehangzóknak találtuk.

március hó 25-én.

Benedek,

vizsgáló.

Beregszászy László,

főkönyvvezető.

Dr. Sárkány Lajos,

számvizsgáló.

e) Előirányzat az 1907. január 1-én meglevő kész vagyon (alaptőke, algyógyi BEVÁRANDÓ.

1	<i>Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd</i> székely földmives iskola, Emke alapítás, alapítv. birtok nyers jövedelme: a birtok igazgatósága által előirányozva			46648	—
2	<i>Bankelhelyezések:</i> Helyi és vidéki pénzüzeteknél elhelyezett 940'474 K 28 f után előirányzott %-ok			40761	25
3	<i>Tőzsdei és magánértékpapírok után:</i> esedékes szelvények értéke..			34612	50
4	<i>Megtérülendő magán kölcsönkötvények után:</i> előirányzott %-ok.			19390	03
5	<i>Felhasználható bevételek:</i> Az 1906. évi június hó 5-én Kolozsvárt tartott Közgyűlés 5. jkv. sz. hat. alapján..... Rendes és pártoló tagsági díjak, adományok, perselygyűjtés stb. összegéből			10000	—
	Emke-iparczikkek után jutalékokból			8000	—
6	<i>Átmeneti és külső bevételek:</i> Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter adománya népkönyvtárak céljaira			5000	—
	Erdélyi ev. ref. Egyházkerületől a magyarnagyszombori Emkeiskola számára			208	48
	Kissebesi Emke-tanító fizetéspótlására			200	—
	Magyarnagyszombori áll. el. leányiskoláért a m. kir. vallás-és közokt. Minisztertől			180	—
	Péter Eszter-féle 4000 K alap $\frac{2}{5}$ rész 1907. évi %-a			62	80
7	<i>Vegyes bevételek:</i> Szászvárosi gróf Kun Kocsárd-féle Emke-épület házbéréből.. Özv. Mohai Károlyné-féle magyarkályáni ingatlan hasznobéréből..... Özv. Tappenburg Károlyné-féle kolozsvári ingatlan bérletösszegéből			2000	—
				1350	—
				180	—
8	<i>Befektésekben levő tőke:</i>				
	Balázsfalvi	Emke-óvó	19.229 K 11 f	961	45
	Beszterczei	" "	10.201 " 72 "	510	05
	Kissebesi	" iskola	7.378 " 52 "	368	90
	Aranykúti	" "	6.896 " 81 "	344	80
	Magyarókereki	" "	4.860 " 45 "	243	—
	Vámosudvarhelyi	" "	3.405 " 93 "	170	25
	Magyarnagyszombori	" "	3.076 " 49 "	153	80
9	<i>Interkaláris és időközi tőkenövekedés</i> kamatok összegében várható				
				2752	25
				3000	—
				174345	31

Kolozsvár, 1907.

Merza Lajos,
kir. tan., főpénztáros.

Szekula
ellen-

Megállapítva az Igazgató-választmány

Gróf Béli Ákos,
elnök.

birtok stb.) jövedelme alapján, a felhasználható bevételek előirányzatával.

KIADANDÓ.

		Rendkívüli	Rendes	Összesen
1	Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke-alapítás fenntartási költségei a f. 1907. évre.....	—	46648	46648
2	Emke-iskolákra	202 88	6774 75	6977 63
3	Emke-óvókra	—	7561 50	7561 50
4	Emke-iskolák és óvók vegyes kiadásai	—	3252 25	3252 25
5	Gyermekmenhelyekre	—	600	600
6	Előre nem látott segélyekre.....	—	3000	3000
7	Jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyek	3037 50	801 30	3838 80
8	Iskolákra és jutalom külső bevételek után.....	—	400	400
9	Kovács Sándor-féle székely alap 0/0-ból.....	4931 10	1643 70	6574 80
10	Egyházi segélyekre és felekezeti iskolákra	900	1210	2110
11	Népkönyvtárakra és daloskörökre	5000	5500	10500
12	Rendelkezési alap 0/0-ból	1903 54	—	1903 54
13	Emke ipari akcióra	—	500	500
14	Vegyes intézkedésekre	—	3609 13	3609 13
15	Emke-ingatlanok adói stb.	—	1576 73	1576 73
16	Háztörlesztési hányad, alaptőke helyreállítására	—	538 52	538 52
17	Szászvárosi bérház fenntartási költsége és adója	—	600	600
18	Dologi kiadások.....	—	6100	6100
19	Nyugdíj	—	4000	4000
20	Kezelés	1200	9770	10970
21	Egyesületi szolga	—	1060	1060
22	Rendelkezésre áll év végéig:			
	Vista (Kolozs vm.) község részére áll. iskola építésére	8000	—	—
	Szászernyei (Kisküküllő várm.) áll. iskola létesítésére.....	11559 80	—	—
	Iskolaépítő akcióra és egyéb segélyekre	32464 61	—	52024 41
		69199 43	105145 88	174345 31

márczius hó 5-én.

Ákos,
őr.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

1907. márczius hó 12-én tartott ülésében.

Sándor József,
t. alelnök, főtitkár.

e) Részletezés az 1907. évi költségvetéshez.

I. Emke szakiskolára.

1. Algyógyi m. kir. áll. gróf Kun Kocsárd székely földmives iskola, Emke-alapítás, fenntartási költsége az 1907. évre

Korona

Korona:

46648.—

II. Emke népiskolákra.

a) Rendes járadékok:

1. Aranykúti Emke-iskola 6896 K 81 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	344·80	
" " " nyugdíjilletéke	24·—	
2. Csikgyimesbükkrakotyási Emke-tanító fizetése	800·—	
" " " 1907. évi pótléka	200·—	
" " " V-öd éves "	100·—	
" " " iskola nyugdíjilletéke	24·—	
3. Kissebesi Emke-iskola 7378 K 52 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	368·90	
" " " tanító fizetése	600·—	
" " " 1907. évi pótléka	200·—	
" " " iskola nyugdíjilletéke	24·—	
4. Magyarnagyszombori Emke-iskola 3076 K 49 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	153·80	
" " " tanító fizetése	800·—	
" " " 1907. évi pótléka	200·—	
" " " V-öd éves "	150·—	
" " " iskola nyugdíjilletéke	24·—	
5. Magyarókeréki Emke iskola 4860 K 45 tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	243·—	
" " " tanító fizetése	800·—	
" " " 1907. évi pótléka	200·—	
" " " V-öd éves "	200·—	
" " " iskola nyugdíjilletéke	24·—	
6. Vámosudvarhelyi Emke-iskola 3405 K 93 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	170·25	
" " " tanító fizetése	800·—	
" " " 1907. évi pótléka	200·—	
" " " V-öd éves "	100·—	
" " " iskola nyugdíjilletéke	24·—	

6774·75

b) Rendkívüli segélyek:

1. Emke-iskolák növendékeinek jutalom könyvek	100·—	
2. Kissebesi Emke-iskola 1906/7. tanévi költségvetési fedezet	102·88	202·88

III. Emke-óvodákra stb.

Rendes járadékok:

1. Balászfalvi Emke-óvó 19229 K 11 f tőkebefektetés után 5 ⁰ / ₀	961·45	
" " " óvónő fizetése	800·—	
" " " 1907. évi pótléka	100·—	
2. Besztercei Emke-óvó 10201 K 72 f. tőke befektetés után 5 ⁰ / ₀	510·05	
" " " óvónő lakbértöbblete	160·—	
" " " V-öd éves pótléka	100·—	
3. Brassó-bolgárszegi óvó XVIII/XIX-ik részlet	400·—	
4. Gróf Bethlen András és Nagy István féle 5000 K alapok ⁰ / ₀ -a a brassói Emke-óvó céljaira	200·—	
5. Fogarasi óvónak a f. évre	400·—	
6. Ördögkúti Emke-Kormos-óvó	1000·—	
" " " óvónő 1907. évi pótléka	100·—	
7. Segesvári Emke-óvó az 1907/8. tanévre	1430·—	
" " " óvónő 1907. évi pótléka	200·—	
" " " V-öd éves "	200·—	
8. Vajdahunyadi Emke-óvó	600·—	
" " " óvónő 1907. évi pótléka	200·—	
" " " V-öd éves "	200·—	

7561·50

Átvitel.....

61187·13

Áthozat..... Korona 61187·13

IV. Emke-népiskolák és óvók.

Vegyes kiadások:

1. Emke-alkotások tűzbiztosítási díjai	300·—	
2. „ tanerőknek tantestületi gyűlésekre utiköltség	200·—	
3. „ iskola és óvó épületek befektetett tőkékének helyreállítására 5 ⁰ / ₀	2752·25	3252·25

V. Emke-gyermekmenedékhelyekre.

1. Hunyadvármegyei gyermekmenedékhelyekre a f. évre.....		600·—

VI. Előre nem látott segélyekre

és kiadásokra az Igazgató-választmány határozata alapján.....		3000·—

VII. Néptanítói jutalmak és egyszersmindenkorra szóló segélyek.

a) Rendes járadékok:

1. Kolozsvár-monostori kerületi elemi iskola tanulóinak a Nemes János-féle alapból	200·—	
2. Özv. Mohai Károlyné-féle alapból a mezőkövesdi tanító jutalma	30·—	
3. Péter Eszter-féle 4000 K alap ² / ₅ rész 1907. évi ⁰ / ₀	62·80	
4. Budapesti Nemzeti Casinó alapítványának f. évi ⁰ / ₀ -a.....	50·—	
5. Gyertyánffy István alapítványának f. évi ⁰ / ₀ -a	200·—	
6. Jókai Mór alapítvány f. évi ⁰ / ₀ -a	100·—	
7. Csantavéri Törley József 2000 K alapítvány ⁰ / ₀ -a „főleg az erdélyrészi iparosok körében“ szolgál segélyül	100·—	
8. Néhai Veress Ferencz 1848/49 honvédtűzmester alap f. évi ⁰ / ₀ -a.....	58·50	801·30

b) Rendkívüli segélyek:

1. Gróf Kun Kocsárd és gróf Kuun Géza szobraira.....	1000·—	
2. Barabás Endre: tanulmányúti kiadás.....	637·50	
3. Csernakeresztúri harangok tornya építésére	400·—	
4. Gyergyóbékási áll. isk. építésnél költségvetési többlet.....	200·—	
5. Késmárki Thököly-szobor céljaira.....	100·—	
6. Nagyszebeni áll. iparostanoncziskola szegény tanulóinak	200·—	
7. „ „ iskola szegény tanulóinak	200·—	
8. Névmagyarosítási kiadások fedezésére	300·—	3037·50

VIII. Iskolákra és jutalom külső bevételek után.

1. Kissebesi Emke-tanító fizetéstöbblete a Kissebesi gránitkőbánya r. t.-tól	200·—	
2. Magyarnagyszombori Emke-tanítónak ev. ref. kántori teendőikért	160·—	
3. „ „ iskolának az ev. ref. Egyháztól	40·—	400·—

IX. Kovács Sándor-féle székely alapból:

a) Rendes járadék:

1. Kovács Sándor mérnök, Nagyenyed, 131.496 K 34 f jelenlegi alapítványa 5 ⁰ / ₀ -os kamatából ¹ / ₄ rész tőkésítés.....		1643·70

b) Rendkívüli segélyek:

1. Rápolti Lajos } szobrászati mesterisk. az 1906/7 tanév II. ¹ / ₂ -re ..	300·—	
2. ifj. Székely Károly } növendékeknek 1906/7 tanévre	600·—	
3. Albu György }	150·—	
4. Kovács Mózes } Orsz. m. kir. iparművészeti iskolai növendékeknek az	150·—	
5. Kovács Sámuel } 1906/7. tanév II-ik felére	150·—	
6. Liptai Sándor }	150·—	
Átvitel.....	1500·—	73921·88

	Korona	Korona
Áthozat.....	1500.—	73921'88
7. Fejér Károly műlakatossegédnek.....	400.—	
8. Jakab István fémipari isk. növendéknek az 1906/7 tanév II. 1/2-re	40.—	
9. Brassói Székely Társaság ipari céljaira	1000.—	
10. Kovács Sándor mérnök, Nagyenyed, alapítványa 5 ⁰ / ₀ -os kamata 4931 K 10 f ³ / ₄ részéből felhasználható még a f. évben	1991'10	4931'10

X. Egyházi segélyekre és felekezeti iskolákra.

a) szerződéses járadékok:

1. Alsóilosvai ev. ref. iskola építésére	30.—	
2. Alsótőöki " " " "	30.—	
3. Csomafájai " " tanító	100.—	
4. " " " iskola építésére	30.—	
5. Hadrévi " " " "	50.—	
6. Kajántói " " " "	60.—	
7. M.-csaholyi " " " "	30.—	
8. Marosszentannai ev. ref. iskola építésére	30.—	
9. Marosszentkirályi " " " "	30.—	
10. Medgyesi ev. ref. pap.....	200.—	
11. Oláhujfalusi ev. ref. pap.....	100.—	
12. Pusztakamarási ev. ref. iskola építésére.....	30.—	
13. Segesvári ev. ref. pap.....	200.—	
14. Szászrégeni ev. ref. iskola építésére	60.—	
15. Szentmargitai ev. ref. iskola építésére.....	30.—	
16. Uzdiszentpéteri ev. ref. körlelkészet	200.—	1210.—

b) Egynél több évre feltételelesen előjegyzett segélyek:

1. Brassói ág. ev. magyar egyház (lejárt 10 éves segély, függőben).....	400.—	
2. Szilágyrécsei ev. ref. tanító f. évre (utolsó)	100.—	
3. Szindi unit. tanítónak a f. 1906/7. tanév II-ik 1/2-re	150.—	
4. Szőkefalvi ev. ref. tanítónak a f. 1906/7. tanév II-ik 1/2-re	250.—	900.—

XI. Népkönyvtárak és daloskörök.

1. Népkönyvtári { 1906. évről a megszavazott m. kir. honvéd könyvtárakra 5000 célokra { 1907. évre népkönyvtárak szervezésére és kiegészítésére 5000	10000.—	
2. Dalosköri jutalmakra és olvasókörokre (Ebből a balázsfalvi magy. kaszinói nemzeti ünnepélyekre 200 K megszavazva.)	500.—	10500.—

XII. Rendelkesési alap.

1. Magyar nők Emke-lobogó rendelkezési alap 42301 K 45 fill. jelenlegi tőke 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ -ából	1903'54	

XIII. Emke-ipari akció.

1. Emke-iparczikkek terjesztésére és gyárvizsgálatáért.....	500.—	

XIV. Vegyes intézkedésekre.

1. Jótékonyági és könyöradományokra	500.—	
2. Fiókválasztmányok 25 ⁰ / ₀ -os jutalékaira	1000.—	
3. „Emke értesítő” kiadására	400.—	
4. Évi jelentés és közgyűlési költségek	700.—	
5. Nyugdíjbiztosítási illetékek	498 84	
6. Emke-lobogó, kellékek és felszerelések leírására 10 ⁰ / ₀	510'29	3609'13
Átvitel.....		97475'65

Korona
Áthozat..... 97475⁶⁵

XV. Emke-ingatlanok adói stb.

1. Özv. Mohai Károlyné-féle m.-kályáni ingatlan után adók és tüzbiztosítás..	1500 [—]	
2. Algyógyi erdők fenntartása és adók	64 ⁷³	
3. Özv. Tappenburg Károlyné-féle helyi kaszálók adói	12 [—]	1576 ⁷³

XVI. Hástörlesztési hányad, alaptőke helyredllítésára.

1. Szászvárosi Emke épület után 1 ⁰ / ₀	414 ²⁵	
2. Fentti bérház törlesztési hányadalapja után 5 ⁰ / ₀	124 ²⁷	538 ⁵²

XVII. Bérház fenntartási költsége és adója.

1. Szászvárosi Emke-épület fenntartási költsége, adók stb.....		600 [—]

XVIII. Dologi kiadások.

1. Egyesületi iroda lakbére	1700 [—]	
2. Lakbérilletmények	3200 [—]	
3. Irodafűtés, világítás és vegyes kiadások.....	600 [—]	
4. Papirkereskedői anyagok és könyvkötői munkák	300 [—]	
5. Postaportó, telefon és cheque.....	200 [—]	
6. Pénztári és irodai nyomtatványok	100 [—]	6100 [—]

XIX. Nyugdíj.

1. T. Alelnök-főtitkár nyugdíja 30 éves szolgálat után 1906. dec. 27-től....		4000 [—]

XX. Kezelés.

a) Rendes.

1. T. Alelnök-főtitkár szolgálati járuléka.....	1000 [—]	
2. Kezelőhivatalnokok fizetései.....	8770 [—]	9770 [—]

b) Rendkívüli.

1. Díjnokok és esetleges ideglenes alkalmazottak díjazása ez évre		1200 [—]

XXI. Egyesületi szolgál.

1. Fizetése, lakbére, ruhailletménye és adója.....		1060 [—]

XXII. Rendelkezésre áll év végéig.

1. Az Igazg.-válm. 1906. április 12-iki ülése 7. jzkvi sz. hat. alapján Vista (Kolozsvm.) község részére áll. isk. építésére 12.000 koronából az I-só és II-ik részlet.....	8000 [—]	
2. Az Igazg.-választmány 1906. október 12-iki ülése 10. jzkvi sz. hat. alapján a Szászernyei (Kisküküllővm.) áll. isk. létesítésére, építési terv és költségvetés szerint	11559 ⁸⁰	
3. Iskolaépítő akcióra és egyéb segélyekre	32464 ⁶¹	52024 ⁴¹
		174.345 ³¹

azaz **Egyszázhetvennégyezerháromszáznegyvenöt korona 31 fill.**

Kolozsvár, 1907. márczius hó 5-én.

Merza Lajos,
kir. tan., főpénztáros.

Szekula Ákos,
ellenőr.

Beregszászy László,
főkönyvvezető.

Megállapítva az Igazgató-választmány 1907. márczius hó 12-én tartott ülésében 8. jkvi sz. alatt.

Kolozsvár, 1907. márczius hó 12-én.

Gróf Béli Ákos,
elnök.

Sándor József,
t. alelnök, főtitkár.

E) Az intézmények és alkotások köréből.

I. Algyógyi székely földműves iskola.

Sz. 728—906.

1. Igazgató jelentése.

Az iskola múlt tanévi életéről Gáspár József igazgató 1906. szept. 23-án a záróvizsga alkalmából a következő, itt kivonatosan közölt jelentést terjesztette elő:

Az 1905—1906-ik tan- és gazdasági év sorában a 29-ik, a teljes évek sorában pedig a 14-ik helyet foglalja el.

A tanító-személyzet között e tanévben semmi változás nem történt, e tekintetben tanévünk az eddig lezártak között páratlanul áll. Tanítottak: Gáspár József igazgató, Csia Ferencz s.-tanító, Páll Sándor gazd. gyakornok, s.-tanítói teendőkkel megbizva, Lossonczy Dezső gazd. gyakornok, Zoltán Ákos kertész-tanító, Türk Rudolf öszt. gazd. segéd, és Csiby Gábor öszt. néptanító. Az iskola házi orvosa: dr. Karácsonyi Miklós. Az állatok gyógykezelését Kiss Andor m. kir. állatorvos látta el.

A II-od évre átjött: 13 tanuló, az I-ső évre felvétellett: 48, évközben eltávozott 17, végezte a tanévet: 13 II-od és 31 I-ső éves, összesen: 44 tanuló; ezek közül 1 mérsékelt díjat fizető, 32 rendes, 11 rendkívüli ösztöndíjas. A tanulók elméleti és gyakorlati oktatásánál a földműves-iskolákra kötelezővé tett szabályzat intézkedéseit tartottuk be.

A néptanítók részére a lefolyt tanévben is rendeztetett gazdasági tanfolyam és pedig ezuttal folyó évi július hó 2-től—28 ig tartó időközben. A tanfolyamon, mely a sorozatban a 11-ik volt, 22 néptanító vett részt.

Vándor előadásokat az iskola tanító-személyzete a lefolyt tanévben nem tartott.

Az iskolát látogató vendégek számát „Vendég-könyvünk“ 65 sorszámában tünteti fel; ezt azonban jóval túlhaladja azoknak a látogatóknak száma, kik neveiket a vendégkönyvbe nem írták be.

Tanulmányozó kirándulók iskolánkat hét ízben keresték fel 1—1½ napi itt tartózkodással: 1905. szeptember hó 3-án Székelyhidi Viktor marosvásárhelyi székelyföldi kirendeltségi tisztviselő vezetése mellett: 22 pap, tanító és kigazda; f. évi május hó 14-én a dévai állami tanító-képezde 29 növendéke 2 tanár vezetése mellett; a kolozsvári gazdasági egyesület elnöke és titkárnak vezetése mellett f. évi június hó 14-én 39 kolozsvári kigazda; Kiss Ernő csikszeredai kirendeltségi tisztviselő vezetése mellett 15 pap, tanító és kigazda; f. évi július hó 28-án Székelyhidi Viktor marosvásárhelyi kirendeltségi tisztviselő vezetése mellett 61 pap, tanító és kigazda; f. évi augusztus hó 12-én Benkő Pál sepsi-szentgyörgyi kirendeltségi tisztviselő vezetése mellett 30 pap, tanító és kigazda; f. évi augusztus hó 19-én Dörner Béla székelyudvarhelyi kirendeltségi tisztviselő vezetése mellett 47 pap, tanító és kigazda. E kirándulásokon részt vett tehát összesen: 308 gazda, pap és tanító.

Tanácsért ez évben is többen keresték fel iskolánkat, mely tárgyban 33 levélváltás történt.

Végzett tanulóink elhelyezése tárgyában 109. iktatószám alatt 255 levélváltás történt. Az állásért folyamodó tanulók mind elhelyeztettek, sőt a mostan kilépő tanulók közül is már néhányan elhelyezést nyertek. A végzett tanulókról, kevés kivételtől eltekintve, kielégítő nyilatkozatok érkeztek be.

Az önkéntes tűzoltó-egylet vagyona 459 K 38 f.

A gróf Kún Kocsárd szobor-alap jelenleg 468 K 57 f.

A növénytermelési ág a lefolyt gazdasági évben semmi panaszra nem adott okot. Legnagyobb termést a szálas takarmányfélékből kaptuk. A bezáruló gazdasági évben a köles, hajdina és lencse termesztését vezettük be. A többi eddig termesztett növény a lefolyt gazdasági évben is kevés eltéréssel ugyanakkora területen állott termesztés alatt.

Az egész gazdaságnak mivvelési ágak szerinti felosztását az alábbi táblázat tünteti fel:

Az 1710/411 k. hold elosztása mivvelési ágak szerint:				344/915 k. hold szántó mivvelés szerinti felosztása:			
k. hold	□-öl		%	k. hold	□-öl		%
344	915	Szántó	20·16	111	343	Kalászos	32·26
55	—	Rét	3·22	95	54	Kapás	27·69
7	1412	Szőlő	0·45	53	—	Tak. ipar és hüv. növény	15·33
67	1494	Kert, faiskola, belseőség	28·50	85	518	Vetett takarmány ..	24·72
487	488	Legelő	3·93				
737	83	Erdő	43·14				
10	1022	Terméketlen	0·60				
1710	414		100·00	344	915		100·00

Vetőmagtermelés és mágnesítés a bezáruló gazdasági évben is feladataink közé soroltatott. A nemesítés: buza, rozs, árpa, zab és tengeri főbb szemes terményeinknél 10—16-ik évbe lépven, állandó jelleggel bíró válfajtákat hozott létre. A múlt évi gyenge magtermés miatt vetőmag eladásával korlátozva voltunk, az összes termény, melyet e címen eladtunk, csak 26·68 q-t tett ki.

Kihordottunk 96 kat. holdra 2016 szekéren: rendes istálló-trágyát 9714, keverék-trágyát 2844, juh-trágyát 3090 q-t.

Az állattenyésztésben f. évi augusztus hó 31-én volt: szarvasmarha 127, ló 16, juh 540, sertés 157, szamár 3, lúd 140, kacsa 218, tyúk 165, páva 4, házinyul 25. Összesen 1305 drb.

Szarvasmarha tenyésztésünkben, melynek anyagát az erdélyi magyar fajta képezi, úgy a törzs egyöntetőségében, mint a termelés emelésében egy lépést ez évben is tettünk előre.

A tehének átlag súlya: 480 kg., a legnagyobb 560, a legkisebb 420 kg.

Egy tehenre átlag esett 1170 liter tej, melyből a napi átlag: 3.3 liter.

Lótenyésztésünkben 2 csikóval szaporodott az állomány, egyebekben változás nem történt.

Juh tenyésztésünkben az elhullási százalékot a tavaszi esőzések újra magasra emelték fel, amennyiben a múlt évi: 5%, 22·2%-ra emelkedett. A gyapju termés ez évben kielégítette várakozásunkat, megvoltunk elégedve az értékesítésével is, mely métermázsánként: 120—130 koronát tett.

Sertés tenyésztésünkben a sertésvész ez évben is okozott bajt, de szelid lefolyással az állománynak csak 14%-át vitte el; a jobb értékesítéssel ezt a veszteséget is teljesen fedezni birtuk. A lemalacozott 23 drb koca 118 drb malaccal szaporította állományunkat, esett egy kocára átlag: 5 darab malac.

Baromfi tenyésztésünkben két költőgéppel ez évben a mesterséges keltetés vezetett be, mely Csiby Gábor ösztöndijas néptanító kiváló szorgalmából a természetes keltetésnél kevesebb % veszteséggel dolgozott. A míg a keltési időszak tartott, úgy helyből, mint vidékről számos érdeklődő kereste fel mesterséges keltető helyiségeinket. Nagyobb arányokat öltött ez évben a lúd és kacsa hizlalás.

Nyúl tenyésztésünk szép lendületbe jött, megfelelő érdeklődést keltett fel s már rövid egy évi fennállása óta nem egy tenyésztésnek szolgáltatott tenyészanyagot.

Méhtenyésztésünknek a két egymásután jött száraz esztendő igen sokat ártott. Csak 5 család telettetett be, mely a szaporulattal jelenleg 7 családdá nőtte ki magát.

Szőlőhegyeinkben a filoxera ebben az évben is folytatta pusztításait, jelenleg a semilion és rizling tábláink kerültek sorra, melyek a folyó év őszen valószínűleg az utolsó termést adják. A csigmói hegyen még ezideig nem látszik a filoxera nyoma. A lefolyt gazdasági évben 10 kat. holdon 151 hektoliter must termett, esik egy kat. holdra 15·2 hektoliter. A bor eladását, mint a múlt években, kicsinyben eszközöltük literenkint: 72 és 44 filléren.

A filoxera által elpusztított szőlőink felujtása már a negyedik éve, hogy a költségvetésbe felvétel, de hatáskörünkön kívül álló okok miatt ez évről is jövőre halasztatott el.

Kérészetünk minden ágában észlelhető, hogy a bezáruló gazdasági év csapadékban a két előző évnél gazdagabb volt. Gyümölcsészetünkben az alma termésre került a sor, szilva, körte ez évben alig adott valami termést. Szilvát ez évben is aszaltunk, melyet 40—50 koronájával értékesítettünk métermázsánként.

Erdőkben, melyek a szászvárosi erdőgondnokság kezelése alatt állanak, ez évben 608 köbm. tűzfát termeltünk ki, melyet 4, 4·50 és 5 korona köbméterenkénti egységárban helybeli lakosok között kicsinyben értékesítettünk. Az évi vágásterület beerdősítésére: 45.000 tölgy csemetét, a vizmosásos és kopár területek befásítására: 7200 drb. akác csemetét ültettünk el.

Algyógy, 1906. szept. 23-án.

Gáspár József,
igazgató.

2. Ellenőrző bizottság legutóbbi jelentése.

Sz. 187—907.

Kiküldetve a m. kir. Földmivelésügyi miniszter ur f. évi febr. hó 11-én 18,968 sz. alatt kelt magas rendeletével van szerencsénk eljárásunkról jelentésünket tisztelettel az alábbiakban megtenni.

Megjelentünk az Emke részéről: Sándor József t. alelnök-főtítkár, mint a bizottság elnöke; Lészai Ferencz kir. tanácsos, földbirtokos, alelnök; báró Kemény József földbirtokos; Dénes Károly Hunyad vármegye kir. tanfelügyelője, bizottsági tagok; a miniszter ur megbízottja Varga Kálmán kolozsvári m. kir. gazdasági akadémiai tanár.

I. Tanügy.

1. Vizsgára állott 28 I. és 29 II. éves, összesen 57 növendék. Évközben 3 növendék eltávozott. Ekkora nagy létszám az intézet fennállása óta nem volt. A közvizsgálat előtt az intézet udvarán katonás sorban felállított növendéklétszám külső kinézésre, ruházatra és magatartásra nézve általán jó benyomást tett. A vizsgálat szokás szerint a növendékek összhangzatosan előadott „Hymnusz“ énekével kezdődött s az ugyancsak úgy előadott „Szózat“-ával fejeződött be. A befejezésnél a bizottság elnöke kegyeletes szavakkal emlékezett meg Tormay Béla ny. miniszteri tanácsos haláláról, aki minisztere megbízásából gróf Kun Kocsárdal és az Emkével való tárgyalás és helyszini kiszállások alapján az algyógyi székely földmives iskola Tervezetét és Szervezeti szabályzatát kidolgozta, az első években a vizsgák rendes látogatója volt s azután sem szünt meg az intézet iránt melegen érdeklődni s iránta szeretettel viseltetni.

2. Megyék szerint van II. éves: Marostordamegyéből 11, Háromszékmegyéből 6, Tordaaranyosmegyéből 5, Kolozsmegyéből 2, Alsófehér, Brassó, Hunyad és Szolnokdoboka megyékből 1—1; I. éves Marostordamegyéből 8, Háromszékmegyéből 6, Udvarhely és Csikmegyéből 3—3, Alsófehér, Szolnokdoboka és Kolozsmegyéből 2—2, Tordaaranyos és Nagykovácsos megyékből 1—1. Vallás szerint II. éves: ref. 23, róm. kath. 4, unitárius és gör. kel. 1—1; I. éves ref. 16, róm. kath. 7, unitárius 5. A jelentkezésben való ez aránytalanságok onnan vannak, mert egyes megyék közigazgatása több gondot fordít a növendékek toborzására s viszont némely vidékek növendékei több bizalommal viseltetnek az intézet iránt.

3. Vizsgáztak d. e. 8—12-ig a II., d. e. 3—6-ig az I. évesek. A közti időt az intézet és a gazdaság megszemlélésére használtuk fel. A II. évesek vizsga tantárgyai voltak: Berendezéstan, Szarvasmarha tenyésztés és betegállat ápolása (tanította Csia Ferencz s.-tanító); Baromfitenyésztés (tan. Lossonczy Dezső s.-tanító teendőkkel megbízott gazd. gyakornok); Kertészet (tan. Zoltán Ákos kertész tanító). Az I. évesek tantárgyai: Talajisme és Számítan (tan. Gáspár József igazgató); Földrajz, Természettan és Olvasás-írás (tan. Lossonczy Dezső); Kertészet (tan. Zoltán Ákos). A két gazd. gyakornoki állás közül az egyikre a vizsga idejében jött Illés Lajos, a másik most van betöltés alatt. Ösztöndíjas áll. tanító kinevezését nem fogadta el. A hiányt az igazgató pótolta, a ki az eddiginél többet tanított.

4. A növendékek haladása jó. Általán mind jobb állomány jelentkezik s a nagy látszám mintha vissza hatna a tanulási kedvre és az egymással való versenyre is. Az ellenőrző bizottság csupán az ifjaknak elemi képzését írás, olvasás, számtan, földrajz, természettan látta fogyatékosnak, s épen azért kéri a földmivelésügyi minisztert, hogy érintkezésbe lépve a kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, a helybeli áll. el. isk. egyik tanítóját a kir. tanfelügyelő javaslatára bizza meg a növendékek elemi oktatásával bizonyos tisztelet díj mellett. Az ösztöndíjas néptanítók nem alkalmasak ezen feladat teljesítésére, mert azok tanulni jönnek az intézetbe s fiatal koruknál s tapasztalatlanságuknál fogva nem képesek e tisztelet betölteni.

5. A gazdasági és kertészeti téli kézimunka és házi ipari tanfolyamot a gazdasági gyakornok és a kertész tanító vezették. Az összeállított gyűjtemény a bizottság tetszésével találkozott. A termény, eszköz- és tanszergyűjteménytár is haladást mutat fel. A termények mindig a legutóbbi évek, kicseréltetvén a régiek.

6. A növendékek lakószobája megkívánja a meszelést. Közegészségügy a mult vizsga óta kedvezőtlen volt. Többen szenvedtek tüdőhurutban, reumában s blenorrhéában. Utóbbiak már betegen jöttek az intézetbe. Két növendéket a városi kórházba kellett szállítani. Az intézetbe való felvételnél a különböző orvosi bizonyítványok ép oly megbízhatatlanok, mint a községi erkölcsi bizonyítványok általában. Tüzeset a faluban a mult vizsga óta nem fordult elő: a növendékek azonban a tüzoltó gyakorlatokat rendszeresen folytatták.

7. A végzett növendékekre nézve a kenyéradó földbirtokos gazdák részéről nagyobb a kereslet, mint a kínálat, ami az intézet szempontjából csak örvendetes. Évente átlag 70 tudakozódás érkezik be, miknek az igazgatóság csak részben tud megfelelni. A munkadók általán meg vannak elégedve a növendékekkel: rendszeren csak azok nem válnak be, akik már az intézetben gyengék és gyarlók voltak. Van olyan növendék, kinek évi szegődménye összesen 1600 K értékre is felmegy. A közönség megismerte az intézetet és hozzászólt a növendékekhez, ami tanulók felemelt létszámát továbbra is indokolja. De az egyes gazdák által adott nagy fizetések visszahatnak az intézetben levőkre s emeli várakozásukat és végzettségük esetére igényüket. Így tehát a mérséklést illetőleg nehéz a társadalom közszellemével, az ételtel megküzdni.

II. Gazdaság.

1. Az iskola gazdaságának leírása és üzemterve elkészítve és kinyomatva, egyesületünknek is megküldetett. Elkészült a birtok államilag emelt és szerzett felszereléseinek becslése is, mely fenn van most a földmivelésügyi kormánynál felülvizsgálás végett. Maga az alapítványi birtok becslése nem ejtetett meg. Felkérendő a miniszter ur Ő Nagyméltósága, hogy a becslés ezen ágát is ejtse meg s az egész munkálatot méltóztassék az Emkének is rendelkezésére bocsátani. Ezt előző jelentéseinkben is kértük s ez a Választmány állandó óhaja volt.

2. Érdekes az igazgatónak az alapítványi birtok nyersjövedelme befolyására vonatkozólag az átvétel óta összeállított kimutatása. Eszerint volt: 1891-ben 12,812 K 6 f. (a régi rendszer szerint kezelve); 1892-ben 28,643 K 65 f.; 1893-ban 24,001 K 68 f. (teljes árvizes év); 1894-ben 38,805 K 80 f.; 1895-ben 30,851 K 82 f. (részleges árvizes év); 1896-ban 35,059 K 74 f.; 1897-ben 34,624 K 70 f.; 1898-ban 34,932 K 72 f.; 1899-ben 35,635 K 28 f.; 1900-ban 30,689 K 31 f. (legalacsonyabb gabona- és állat-árak, sertésvésszel kapcsolatban); 1901-ben 39,581 K 67 f.; 1902-ben 42,447 K 56 f.; 1903-ban 52,567 K 63 f.; 1904-ben 40,630 K 30 f. (száraz év) 1905-ben 49,647 K 87 f.; 1906-ban 47,854 K 76 f. A mult évi tiszta jövedelmet 17,173 K 54 f-ben állapította meg az üzemterv, ebből leütve azonban a legelő és erdő hozamát, mely az iskola által felhasználtatik, marad az 517 kat. holdat kitevő szántó, rét, kert és szőlő után 10,417 K tiszta jövedelem.

3. Megszemlélvén a majort, azt találtuk, hogy az igás ökrök az idén jobban vannak tartva, a tehenek szépek. És ezt örömmel konstatálja a bizottság. Az állatállomány egyenletesebb. Malaczoztatóban 26 kocza aiat 95 malaczoztaláltunk, átlag 5 malacczal egy kocza után. A baromfitenyésztésnél a libák és kacsák szépek és egyenletesek. A tyukokra ez nem mondható.

4. A magtárban levő tengeri majdnem mind, mint vetőmag kerül eladásra, sőt már vevője is van.

5. A szőlők rekonstrukciója meg kezdődött s 2 év alatt befejezhető.

6. Kívánatos a gazdasági gépek szaporítása, hogy a növendékeknek alkalma legyen a különféle gépek megismerésére. Szükség van különösen a robbanó (benzin, petroleum stb.) motor bemutatására és kukorica szártépőre.

7. A m. kir. áll. vasművek tüdőbeteg szanatoriuma az Emke átadta 40 hold csigmoi erdőségben, építés alatt van s 120 beteg számára az őszre fedél alatt lesz; elkészült már a főorvosi lakás. Ezzel a birtok jövedelmezősége és Algyógy magyar jellege is emelkedik.

Ezekben megtévén jelentésünket, kérjük hogy azt tudomásul venni s a javaslatoknak a kir. Földmivelségi miniszter úr által leendő kegyes teljesítése végett Ő Nagyméltóságához pártoló felterjesztést tenni méltóztassék.

Algyógy, 1907. februárius hó 23-án.

Sándor József s. k., **Br. Kemény József** s. k., **Dénes Károly** s. k., **Lészai Ferenc** s. k.,
bizottsági elnök. bizottsági tag. bizottsági tag. bizottsági alelnök.

II. Népiskolák.

1. Aranykúti Emke-iskola.

Sz. 59—907.

Iskolánkban tanítóváltozás miatt a beiratások 1906. évi október 5—10 napjain tartattak meg, de ekkor a földmivelő nép mezei munkával lévén elfoglalva, a tanítást csak november 2-án lehetett megkezdeni. Ettől kezdve a tanítás a törvényes szünetek kivételével megszakítás nélkül foly.

Az Emke, mint iskolafentartó az iskola részére költségvetésileg 527'68 K-t utalványozott a gond. elnök kezeihez. Ezen összegből 174'68 koronát az iskola telkén levő szolgáló lakás kijavítására fordítunk. Ezenkívül 26 K 60 f. értékben tanszereket kaptunk 2 esetben s a szintén központilag fizetni szokott tüzbiztosítási díj 34 K 98 f. Az iskola közegészségi állapota ezideig teljesen kedvező volt.

Iskolánkba e tanévben 59 tanuló iratkozott be. A beirt tanulók koruk és értelmi előhaladottságuknál fogva I—V. osztályba vannak beosztva. E tanévben IV. osztályos tanulóink nincsenek. A tanév folyamán kimaradt 8, meghalt 1. A tanulók száma tehát 50.

Kegyeletesen ünnepelt az iskola, néhai Erzsébet magyar királyné emlékére nov. 19-én. Rákóczi emlékünnepelet tartottunk nov. 2 án. 1848. emlékére márc. 15-én.

Márc. hó 29-én nagy veszteség érte iskolánkat, mivel gondnokságunk egyik tevékeny tagja **R o m á n György** meghalt.

Aranykút, 1907. ápr. 4.

Vrannay József,
áll. tanító.

2. Csikrakottyási Emke-iskola.

Sz. 15—907.

Az iskola a község tulajdonát képező telken áll fenn. Központi Emke-fedezet összesen 110 K, melyben a tanító fizetése is benne van.

Gondnoksági elnök: **R u s z S á n t h a János** körjegyző.

Csikgyimesbükkrakottyás, 1907. ápr. 5.

Benedek Ágoston,
Emke-tanító.

3. Kissebesi Emke-iskola.

Sz. 10—907.

A beiratkozások e folyó tanévre 1906. szept. 1-től 10-ig történtek. Beiratkozott 79 fiu és 55 leány, összesen 134; ebből 99 magyar, 35 oláh. Vallásra nézve 39 ref., 36 gör. kath., 21 gör. kel., 38 izr.

A tanulók magaviselete általában dicséretes volt. A mulasztások száma az előző évekhez képest aránylag apadt. Az egészségi állapot kedvező volt.

Tanítványaink hazafias érzésének ápolására négy iskolai ünnepélyt rendeztünk: 1906. okt. 6-án az „Aradi vértanúk“ emlékére gyászünnepelet; 1906. okt. 24-én II. Rákóczi Ferencz és bujdosó

társai hamvainak hazaszállítása alkalmával Rákóczi ünnepélyt. 1906. nov. 19-én Erzsébet királyné emlékére gyászünnepélyt. 1907. márc. 15-én szinelőadással egybekötött ünnepélyt.

Bevétel és kiadás 247 K 88 f. Ehez hozzájárultak: beiratási díj 105, Gránit kőbányák r. t. takarításra 40, Emke Ig.-választmánya 102 K 88 f. összesen 247 K 88 fillér.

A tanító fizetéséhez az Emke központja ad évi 800, a Gránit kőbánya r. t. 200 K-át Gondnok: Laender József bányauzlet igazgató.

Kissebes, 1907. ápr. 6.

Sándor Lajos,

Emke-tanító.

4. Magyarnagysombori Emke-iskola.

Sz. 3—907.

Beiratkozott 57 tanuló, akik közül 52 mindennapi, 5 ismétlő. Évközben eltávozott 3 mindennapi, 1 ismétlő.

Az iskola év rendes időben kezdődött, semmi betegség vagy járvány meg nem akasztotta a tanítási időt, csak most márc. 19-től 25-ig nem jöhettek a tanulók az árviztől s így a husvéti szünidőt hamarabb meg kellett kezdeni.

A gyermekek hazafias érzületének fejlesztésére iskolai ünnepélyek rendezettek: 1906. okt. 28-án II. Rákóczi Ferencz fejedelem és bujdosó társainak hazahozatala emlékére; nov. 19-én Erzsébet királyné emlékére; 1907. márczius 15-ike megünneplésére. Az ev. ref. tanulók vallásos érzületének fejlesztésére két vallásos estély tartatott, egy 1906. decz. 18-án, egy 1907. márcz. 2-án. Ezen ünnepélyeken a tanulók énekkel és szavalatokkal közreműködtek.

A szegény tanulók között, a karácsonyi szünet alkalmával ruha darabok osztottak ki 38 K 60 fillér értékben. Ez összeghez 28 K 60 fillér sorsjátékból, 10 korona Sombory Lajosné urnótól folyt be.

Tanító fizetése az Emke központjától 1000 K, ötödéves pótléka szintén a központtól 100 K. Ugyancsak a központ járult az idej költségek fedezéséhez 85 K 50 f.-rel, tanszerekre 78 K 79 f.-rel, illeték egyenértékre 49 K 51 f.-rel s tüzbiztosítási díjban 7 K 94 f.-rel. A tanító a ref. kántori teendőkért az egyházi főhatóságtól 160 K-át kap.

Magyarnagysombor, 1907. márcz. 28.

H. Szántó István,

Emke-tanító.

5. Magyarókereki Emke-iskola.

Sz. 18—907.

Tanító fizetésül 1000 K-át ötödéves pótlékul 200 K-át kap az Emkétől. Egyéb szükséglete 218 K 20 f., erre fedezetül szolgáltak a felvételi díjak 65 K, az Emke központjából a 153 K 20 f.-t ugyancsak a központ fedezi az évi 33 K 46 f. tüzbiztosítási díjt is. Az iskola államosítás alatt van.

Gondnoks. elnök: Albrecht Lajos bánffyhungyadi ügyvéd.

Magyarókerেকে, 1907. márcz. 30.

Keresztes Károly,

Emke-tanító.

6. Vámosudvarhelyi Emke-iskola.

Sz. 16—907.

Községünkben 1894-ben megalakult Emke-gondnokság 1898-ban állította fel jelenlegi iskola épületét az Emke által kiutalt 6000 K összegből, mely épület azóta többször volt javítás alá bocsátva. E javíttatás és évi szükséglet költségvetése a jelen évben 240 K 12 f. volt, melyhez meglevő készlet 96 K 68 f., míg a hiányzó összeget az Emke központi pénztára fedezte. A tanító 1000 K fizetését és 100 K ötödéves pótlékát is a központ fedezi.

Gondnokság tagjai: Elnök: Schreiber Mózes, jegyző: Gecse Gyula tanító. Tagok: Biró Elek, Benedek Pál, Szász Ferencz k. jegyző és Szász Albert.

Iskolánk tanulóinak száma évente örvendetesen szaporodott, amennyiben 1894-ben 28 tanuló iratkozott be és jelen évre 75, kik közül 46 magyar, 29 román. Ezekből 63 mindennapos 6 osztályba osztva, 12 ismétlő 3 osztályba osztva. A tanítás az új tanterv szerint történik s örömmel jelenthetem, hogy folytonosságában járványos betegség miatt hiányt jelen évben nem szenvedett.

Vámosudvarhely, 1907. márcz. 27.

Gecse Gyula,
Emke-tanító.

III. Kisdedóvók.

1. Balázsfalvi Emke-óvó.

Sz. 15—907.

A folyó tanév 1906. szeptember 3-án kezdődött. Beiratott 40 kisdéd, az óvodát rendszeren látogatta 36. Az óvoda f. évi szükséglete: 2012 K 94 f., fedezet: 2022 K 69 f., maradvány: 9 K 75 fillér. Fenti összeg legnagyobb részét a kolozsvári központ s az óvoda kiadható részének lakbérére fedezi. F. ü. bizottság elnöke: Csere-sny és Ödön ref. lelkész. Igazgató és gazdagondnok: Máthé Albert áll. isk. igazgató.

Balázsfalva, 1907. április 4.

Sylveszter Irén,
Emke-óvónő.

2. Beszterczei Emke-óvó.

Sz. 365—907.

Beiratkozott az 1906/7 tanévben 39 magyar, 41 szász és román, összesen 80 növendék. Az intézet alapításakor ezelőtt 18 évvel volt 24 növendék. Bevétel ugyanazon évben: óvodíjából 318 K, az Emke-óvóépület bérházi részéből 799 K, maradvány a múlt évről 94 K 94 f, az Emke központja által kiutalt összeg 773 K 06 f, takarékpénztár adománya 70 K, városi segély 120 K, összesen 2174 K. Kiadás 2127 K 85 f.

A múlt tanévben szokásos juniusi zárünnepélyt, a helyben uralkodó nagy járvány miatt a f. ü. bizottsági ülés határozatából kifolyólag nem tartottuk meg. Azonban a karácsonyi ünnepélyt helyszüke miatt a polg. fiuiskola dísztermében ez évben is megtartottuk. Ez a sikerült, lélekemelő szép ünnepély a kir. tanfelügyelő ur és az Emke-óvó f. ü. bizottsága jelenlétén kívül a szülők és nagyszámu érdeklődő közönség előtt folyt le.

Felügyelő-bizottsági elnök: gróf Lázár Árpád főispán.

Besztercze, 1907. április 9-én,

Özv. Molnár Gézáné,
Emke-óvónő.

3. Ördögkúti Emke-óvó.

Sz. 4—907.

Az óvoda 1888-ban létesült és az Emke által tartatik fenn. Az egyesület évi kiadása 1048 K., ehez a Wesselényi-Egylet 200 K hozzájárulása.

F. ü. bizottság elnöke: Kusztós Gyula ref. körlelkész.

Ördögkút, 1907. április 5.

Molnár Ilona,
Emke-óvónő.

4. Segesvári Emke-óvó.

Sz. 21—907.

Az óvoda f. tanévi rendszeres foglalkozása szept. 1-én vette kezdetét. Beiratkozott összesen 82 növendék. Ezek közül magyar 62; német 14; román 6. Róm. kath. 21; ev. ref. 26; ág. ev. 14; gör. kel. 6; unitárius 9; izraelita 6. Fiu 38; leány 44.

Az óvoda minden foglalkoztató eszközzel föl van szerelve és az állami iskola épületében mintaszerűen van elhelyezve.

Az 1906. decz. 21-én a kir. tanfelügyelő, felügy. bizottság, áll. iskola tantestülete és nagyszámu szülők jelenlétében karácsonyfa ünnepély rendeztetett, mely alkalommal nagy részben közadakozásból 23 korona értékű gyümölcs és czukorkák osztottak szét a növendékek között.

A tanév július hó végén nyilvános ünnepélyes foglalkozással fog bezáratni, mely alkalommal a növendékek évi kézimunkái is közszemlére lesznek kiállítva.

Ujvárossy Anna Emke-óvónő az áll. iskola tantestületének rendes tagja, annak havi ülésein az óvoda állapotáról, végzett munkájáról és egyéb az óvodát érdeklő ügyekről rendes jelentést tesz.

Az óvoda f. ü. bizottsága Somogyi István alispán elnöklete alatt, lekötelező ügyszeretettel és tapintattal teljesíti feladatát.

Az óvoda gondnoka és szakfelügyelője: alólirott **Benedek Mihály** áll. el. és ipariskolai igazgató.

Az óvoda évi fenntartása 1640 koronába kerül, melyből 1240 korona személyi járandóság és 400 korona dologi kiadás. Az egész összeget csekély hiánnyal az Emke központja fedezi.

Segesvár, 1907. márczius 28.

Benedek Mihály,

Emke-óvodai igazgató.

Ujvárossy Anna,

Emke-óvónő.

5. Vajdahunyadi Emke-óvó.

Sz. 12—907.

Az óvoda a kir. p. ü. miniszter által felajánlott épületben áll fenn, melynek jókarbantartása dologi és személyi költségek nagyrésze is az Emkét terheli. Az épület kicserélése és állandósítása érdekében a központ lépéseket tett s az ügy most van folyamatban. Az 1906—7. tanévben 149 gyermeket irtunk be.

Óvónő fizetése az Emke központjától jelenleg 1000 K.

F. ü. bizottsági elnök: Szentkatolnai **Cseh László** földbirtokos. Gondnok: **Bogsch Aladár** m. kir. vasgyári mérnök.

Vajdahunyad, 1907. április 8.

Brassayné-Pap Irma,

Emke-óvónő.

IV. Néptanítói jutalmakra pályázati felhívás.

Sz. 148—907.

Az E. M. K. E. Igazgató-választmánya pályázatot hirdet több 200, 100 és 50 koronás (Gyergyánffy, Emke, Jókai és Budapesti Nemzeti Kaszinói) néptanítói jutalomra, melyek a honalapító Árpád ünnepével kapcsolatban az egyesület folyó évi május hó 5-én Kolozsvárt tartandó XXIII-ik évi rendes Közgyűlésén fognak kiosztatni. Pályázati határidő: folyó évi márczius hó 31-ike, bezárolag. Feltételek: a magyarság érdekében nemzetileg veszélyeztetett erdélyi vidéken való minél hosszasabb és eredményesebb népnevelői (tanügyi és társadalmi) működés okmányokkal és esetleges ajánlatokkal igazolva. A pályázatok az illetékes kir. tanfelügyelők, vagy azon Emke fiókválasztmányok utján küldendők be, hol a pályázó lakik. Különösen kitüntetendő: a működési helyen kívül a megye, összes szolgálati idő, családi állapot (gyermekkek száma és kora.) Aki az Eötvös-alap tagja s évi tagdíját már legalább 10 ízben beszolgáltatta, vagy 40 korona örökös tagsági díjat befizetett, avagy 50 koronás részjegyét teljesen törlesztette, erről külön igazolványt csatoljon, miután egyik díj az Eötvös-alappal egyetértőleg osztatik ki. Bélyegtelen pályázatok Kolozsvárra az „Emké“-re címzendők.

Kolozsvár, 1907. febr. 15-én.

Gróf Béli Ákos, s. k.

elnök.

Sándor József, s. k.

t. alelnök-főtítkár.

V. M. kir. honvédkönyvtárak az erdélyirészben.

1. Átirat a m. kir. kolozsvári VI. honvéd-kerület parancsnokságához.

Sz. 566—906.

Nagytekintetű Parancsnoksághoz — Kolozsvár.

A kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur tárcája terhére fennálló Muzeumok és könyvtárak orsz. tanácsa folyó évi májusi ülésének határozata alapján május 22-én megkeresést intézett a honvédelmi miniszter urhoz, felhíva figyelmét a katonaság céljait szolgáló könyvtárak létesítésének szükséges voltára és felajánlva ez ügyben teendő intézkedéseikhez a Tanács közreműködését.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur a nyitrai honvédgyalogezred parancsnokságától értesülve a felől, hogy a F. M. K. E. Nyitrán a legénység számára könyvtárt állított fel, amaz óhajának adott kifejezést, hogy az egyesület példája a Muzeumok és könyvtárak orsz. tanácsa buzdítására a többi közművelődési egyesületek részéről is követésre találjon.

A Muzeumok és könyvtárak orsz. tanácsa a kir. honvédelmi miniszter ur ez óhajának kívánt eleget tenni, midőn folyó évi július 16-án 577. sz. alatt dr. Wlassics Gyula v. b. t. t., kir. közigazgatási bírósági elnök, nyug. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint a Tanács elnöke aláírásával ez ügyet az Emke figyelmébe ajánlotta és megadta a felhatalmazást arra, hogy a Tanács által kieszközölt államségiélyből bizonyos részt katonai könyvtárak létesítésére fordíthasson.

Igazgató-választmányunk folyó hó 12-én tartott ülése 18. jegyzőkönyvi szám alatt foglalkozva a kérdéssel, kimondotta, hogy az erdélyi részben, mint az egyesület működése területén bárhol készséggel állít fel ily könyvtárakat annál is inkább, mert a katonai kórházakra nézve a legénység számára ily könyvtárak felállítását a Választmány már korábban kimondotta, sőt részben foganatosította is.

Tisztelettel kérjük tehát a Nagytekintetű parancsnokságot, méltóztat velünk közölni, hogy mely helyekre, kiknek vezetése alatt óhajt ily könyvtárakat elhelyezni s kérjük, hogy a továbbiakra nézve velünk való tárgyalásra esetleg megbizottját kiküldeni sziveskedjék. Tisztelettel:

Kolozsvár, 1906. szeptember 17-én.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

2. Válaszirat a m. kir. kolozsvári VI. honvéd-kerület parancsnokságától.

Sz. 2584—1906 Eln.

Az Emke Tekintetes Elnökségéhez — Kolozsvár.

Folyó évi 566. számú becses megkeresésére van szerencsém a legénységi könyvtárak felállítása tárgyában javaslatomat megtenni, egyuttal kérem szives elnézését válaszem késedelmét illetőleg, mely abban leli indokát, hogy megelőzőleg az alárendelt ezred-parancsnokok véleményét, illetve javaslatait óhajtottam beszerezni.

Az ezred-parancsnokok örömmel vették tudomásul a nemes czélu tervet, s a könyvtárak felállítását felette kívánatosnak tartják. A könyvtárak a kerületbeli állomásokon következő sorrendben volnának felállítandók:

Csikszereda, Fogaras, Kézdivásárhely, Nagyenyed, Déva, Szamosújvár, Erzsébetváros, Dés, Brassó, Nagyszeben, Kolozsvár, Besztercze és Marosvásárhely.

E sorrend megállapításánál elvül szolgált, hogy kisebb állomásokon kevesebb alkalom nyílik műveltséget fejlesztő szórakozásra, nemkülönben az is, hogy a nemzetiségek által lakta vidékeken a legénységnek jó magyar könyvek csak csekély számban állanak rendelkezésére.

A könyvtárak vezetése minden állomáson a honvéd állomás-parancsnok felelősége mellett, annak segédeszközei által fog történni. Kivételt képez utóbbi tekintetben Marosvásárhely, hol a gyalogság, lovasság, valamint a honvéd csapatkórház részére külön-külön könyvtár volna felállítandó és hol a vezetést a gyalog-, illetőleg a huszár ezred és a kórház parancsnokok külön eszközölnék.

Kolozsvár, 1906. okt. 23-án.

Vajna, s. k.

3. Köszönet a m. kir. honvédelmi minisztertől.

Sz. 110,502—1906.

Az Emke Tekintetes Elnökségének — Kolozsvárt.

A kolozsvári VI. honvéd-kerületi parancsnokság jelentéséből értesültem az Egyesületnek azon ajánlatáról, hogy valamennyi erdélyi honvéd állomás számára legénységi könyvtárt adományoz, s hogy említett állomások nagyobb része számára e könyvtárakat már meg is rendelte.

Mint hogy törekvésem az, hogy legénységünknek szolgálatmentes idejében oly olvasmány álljon rendelkezésére, mely neki nemcsak nemes szórakozást nyújt, hanem szellemi és erkölcsi művelődését és hazafiui gondolkodását is előmozdítja és a polgári életben is szükséges ismereteit gyarapítsa: mint hogy továbbá az ezen célom elérésére szükséges könyvtárak a rendelkezésemre álló szerény eszközökkel csak lassan fejleszthetők; azért annál nagyobb örömmel sietek az Egyesületnek ebbeli törekvésemet oly hatalmas lépéssel előrelendítő nemes hazafiui áldozatkészségeért köszönetemet kifejezni.

Budapesten, 1906. évi december hó 5-én.

Jekelfalussy s. k.,
m. kir. honvédelmi miniszter.

F) Fontosabb ügyiratok és felhívások.

I. Kegyeleti intézkedések II. Rákóczi Ferencz és a bujdosók hamvai hazahozatala alkalmából.

I. Huszezer koronás „II. Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona-alap“ létrehozatala.

Kivonat az Emke Igazgató-választmányának 1906. október hó 12-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyvéből:

Elnökölt: gróf Béldi Ákos.

Előadott: Sándor József.

Jegyzett: Kovács Dezső.

5.

II. Rákóczi Ferencz és a bujdosók hamvainak folyó évi október 27—30-án hazahozatala és országos ünneppel örök nyugalomra tétele alkalmából

a Választmány: 1. A dicsőült hősök emlékét jegyzőkönyvileg örökíti meg. 2. Felir az országgyűléshez az 1715. évi XLIX. t.-cz. eltörlése tárgyában. 3. II. Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona alapítvány czimen egy 20,000 K-ás alapot létesít, melynek kamatai örök időkre a fenti nagy nevek alatt, illetve azok jelzésével népiskolai tan- és jutalomkönyvek és irószerek ingyenes nyújtására fognak felhasználtatni.

Az Emke védnöksége alatt 1890. május 4-én alakult Rákóczi-bizottság eddig meglevő 339 K 54 f. pénzének felhasználása tárgyában később határoz a Választmány. E határozat végrehajtásával a Directorium bizatik meg.

K. m. f.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Kovács Dezső, s. k.,
jegyző.

2. Dr. Wekerle Sándor kir. min.-elnökhöz a hamvak Erdélyen át hazahozatala tárgyában.

Sz. 933—906.

Nagymélt. kir. min.-elnök ur! Kegyelmes Urunk!

Még az 1904. évi május 31-én tartott közgyűlésből 433—906. szám alatt a másolatban csatolt kérést intéztük volt az akkori magyar kormány fejéhez, dicső emlékü II. Rákóczi Ferencz fejedelmünk és a bujdosók hamvainak a régi Erdélyen át hazahozatala tárgyában.

Ezen hazafias kérésünkre gróf Tisza István kir. miniszterelnök urtól ugyanazon évi június 7-én ugyancsak a tisztelettel idezárt megnyugtató feleletet kaptuk.

Most azonban a hirlapokból sajnálattal értesülünk, hogy a szent hamvak országgrészünk elkerülésével szándékoltnak Kassára vitetni, mely okból indítatva érezzük magunkat, mint az erdélyi hazafias társadalom egyesülete az Emke közgyűlése kérését ismételni s Nagyméltóságodnak az erdélyi közvéleményre nézve megnyugtató szives intézkedését kérni, maradván hazafias tisztelettel:

Kolozsvár, 1906. november hó 4-én.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

3. Magyar Országgyűlés Képviselőházához az 1715. évi 49. t.-cz. eltörlése tárgyában.

Sz. 703—906.

Dicső emlékü fejedelmünk, II. Rákóczi Ferencz és a bujdosók hamvai hazahozatala alkalmából az E. M. K. E. nevében tisztelettel folyamodunk az 1715 évi 49 és az azzal kapcsolatban álló törvény-czikkeltörlése, illetve kiigazítása tárgyában, s kérjük, hogy a törvény megváltoztatását és szentesítését lehetőleg a drága hamvak hazahozataláig keresztül vinni méltóztassék.

Tekintettel Ő Felségének a magyar királynak a hazahozatal tárgyában legmagasabb kezdeményezésére, a magyar kormány és országgyűlés magatartására, kérésünkhöz minden indokolás felesleges. Tisztelettel:

Kolozsvár, 1906. október 14-én.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtitkár.

II. Kutschera Miksa cs. és kir. osztrák-magyar konzul üdvözlése.

1. Üdvözlő indítvány az Igazgató-választmányban.

Sz. 657—906.

Mélyen tisztelt Elnökség!

A romániai Constanzában az ottani „kultur“-liga elnöke megsértett két hölgyet, akik nyilvános helyen magyarul beszéltek. Kutschera Miksa konzulunkat, ki a hölgyeket védelmébe vette, tetteleg insultálták.

Indítványozzuk, hogy az Emke Választmánya a romániai kultur-liga elnökének minősíthetetlen és minden tekintetben elítélendő magaviseletével szemben tanusított férfias, nemes és hazafias magatartásáért Kutschera Miksa konzul urral táviratilag tudassa őszinte becsülését és mondjon köszönetet, s egyidejűleg ama reményének adjon kifejezést, hogy a kir. kormány a nemzeti nyelv védelmezőjét oltalmába véve, a szenvedett sérelmet példásan megtorolja. Kiváló tisztelettel vagyunk az Emke t. Elnökségének:

Kolozsvár, 1906. szeptember 12-én.

Dr. Tutsek Sándor s. k.

Kovács Dezső s. k.

Balogh Károly s. k.

Dr. Csernátoni Gyula s. k.

Gyalui Farkas s. k.

Széky Miklós s. k.

Fekete Nagy Béla s. k.

Dr. Papp József s. k.

Hirsch Ödön s. k.

Polcz Rezső s. k.

Dr. Szádeczky Lajos s. k.

Dobál Antal s. k.

Dr. Boros György s. k.

Dr. Márki Sándor s. k.

Pallós Albert s. k.

Dr. Török István s. k.

Dr. Menyhárt Gáspár s. k.

Szekula Ákos s. k.

2. Az üdvözlő sürgöny.

Kutschera Miksa császári és királyi osztrák-magyar konzul urnak — Constanza. (Románia.)

Emke Igazgató-választmányának tegnap tartott ülése jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét és elismerését ama férfias, nemes és hazafias magatartásáért, mellyel a magyar nyelvet hivatalos kötelességből kifolyólag is védelmezte s megbizott, hogy a Választmány köszönetét és őszinte nagybecsülését ezen az uton tolmácsoljuk.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
főtitkár.

3. Kutschera Miksa köszönő válasza.

Méltóságos gróf Béldi Ákos Emke-elnök urnak — Kolozsvár.

Fogadja, Gróf ur, legőszintébb köszönetemet azért a megtiszteltetésért, mellyel az Önök egyesülete engem kitüntetni sziveskedett. E megtiszteltetést alig érdemlem meg, mert nem tettem egyebet, mint egyszerű kötelességemet.

Kutschera Miksa.

4. A kir. kormányhoz való felirat.

Nagyméltóságú Dr. Wekerle Sándor kir. miniszterelnök urnak — Budapest.

Igazgató-választmányunk folyó hó 12-én tartott ülésében a Kutschera Miksa constanzai cs. és kir. magy. konzul ellen elkövetett inzultus alkalmából a másolatban tisztelettel ide csatolt indítvány tétett. Az indítvány egyhangulag elfogadtatván, ennek következtében a konzul urhoz a szintén másolatban ide csatolt sürgönyt intéztük.

Hivatkozással azonban Alapszabályaink 4. §-ára, mely szerint az egyesület feladata a megfelelő irányban működő hazafias erőknek az egyesületbe belevonása és kölcsönös támogatása, általában a magyar közművelődési érdekek előmozdítása, s hivatkozva arra, hogy a Romániában lakó magyarok általán erdélyi kivándoroltak: tisztelettel és bizalommal kérjük a m. kir. kormányt, hogy a román kulturliga elnöke által elkövetett inzultust megtorolni, s ez által a megbántott nemzeti közvéleménynek az elégtételt megadni sziveskedjék. Mely reményünknek kifejezésével, vagyunk hazafias tisztelettel

Kolozsvár, 1906. szeptember hó 14-én, az Emke Igazgató-választmánya nevében:

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

III. Tisztelgő küldöttség gr. Apponyi Albert kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternél az Emke-iskolák és kisedővódák államosítása és a kölcsönsorsjáték ügyében.

Sz. 131—907.

Nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur! Kegyelmes Urunk!

Igazgató-választmányunk folyó hó 12-én tartott ülése 2. Jegyzőkönyvi szám alatt a másolatban tisztelettel ide csatolt határozatot hozta. Bizalommal kérjük azért Nagyméltóságodat, méltóztassék egyesületünket kegyesen elfogadni s a napot, órát és helyet tapasztalt jó indulatával kitűzni, hogy az Emke tisztelgő és kérő küldöttsége Budapesten Nagyméltóságod előtt megjelenhessék. Mély tisztelettel:

Kolozsvárt, 1907. március hó 15-én, az Igazgató-választmány nevében

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

Jegyzőkönyvi kivonat

az E. M. K. E. Igazgató-választmányának 1907. március 12-én tartott üléséről.

Jelen vannak: gróf Béldi Ákos elnök, Sándor József t. alelnök-főtítkár, Merza Lajos kir. tanácsos, főpénztáros, Szekula Ákos ellenőr, dr. Gál Kelemen, Kovács Dezső, Pallós Albert és Rietly Károly jegyzők, dr. Haller Gusztáv jogtanácsos, dr. Csernátoni Gyula directoriumi tag, Barabás Endre, Beregszászy László, dr. Boros György, Dózsa Endre, Hegyi Gyula, Kozma Ferenc kir. tanácsos, dr. Lukács Adolf, Matskásy Pál, Merza Gyula, dr. Rigler Gusztáv, dr. Russel Károly, Vuchetich Sándor és dr. Weisz József választott és alapító választmányi tagok.

Kimentették elmaradásukat: Balogh Károly jegyző, dr. Márki Sándor directoriumi tag, továbbá Ferenczy Gyula, Koleszár Lajos (Bánffyhunad), Kovács Dániel (Torda) és Sándor Kálmán (Marosvásárhely) alapító és választott választmányi tagok.

Elnökölt: gróf Béli Ákos.

Előadott: Sándor József.

Jegyzett: Rietly Károly.

2. Elnök a Directorium nevében jelenti, hogy az Igazgató-választmány február 12-én tartott ülésének 8. jegyzőkönyvi számu határozata alapján gróf Apponyi Albert m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternél, aki folyó évi március 4-én, mint Ő Felsége legmagasabb személyének képviselője volt az I. Ferencz József kir. tudomány-egyetem doctorrá avatási ünnepén Kolozsvárt, az Emke nem tiszteleggett, miután a tudomány-egyetem ezidei Rectorához még február 19-én 131—907. szám alatt az a válasz érkezett, hogy a miniszter úr Kolozsvárt tartózkodása alatt hivatalos tisztelgések nem lesznek. Tekintettel pedig, hogy az Emke, mint az ország legnagyobb kulturegyesülete és az erdélyi magyarság társadalmi képviselője gróf Apponyi Albert személyében nemcsak a közoktatásügyi minisztert, hanem örökös dísztagját és egyik legnagyobb alapítóját tisztelheti, aki az egyesület küzdelmes múltjában személyes közreműködésével tevékeny részt vett; tekintettel továbbá, hogy az egyesületnek nagy fontosságú kérni valói is lettek volna a minisztertől, így pl. az Emke iskolák és óvódák államosítása rég vajdó ügyének megoldása, a Képviselőház által már 15 év óta egyhangulag megszavazott nagyszabású államsorsjáték megadása tárgyában,¹ stb.: javasolja, hogy az elnök vezetése alatt fentti okból és ügyekben nagyobb küldöttség keresse fel a minisztert Budapesten, mely tárgyban az Igazgató-választmányi tagok a továbbiakról értesítettetni fognak.

Egyhangulag elfogadjatik.

K. m. f.

Gróf Béli Ákos, s. k.,
elnök.

Rietly Károly, s. k.,
jegyző.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IV. Kölcsönsorsjáték ügyében sürgető kérés dr. Wekerle Sándor m. kir. miniszterelnökhöz és pénzügyminiszterhez.

Sz. 379—907.

Hivatkozással mult évi május 15-én 379—906 Emke szám alatt kelt alázatos kérésünkre a négy nagy magyar közművelődési egyesület számára adandó nagyszabású kölcsönsorsjáték tárgyában: tisztelettel bátorkodunk kérő szavunkat újlag felelni, mert itt egy másfél évtized óta függő ügyről van szó; s mikor remélhetnék a magyar közművelődési egyesületek megértésüket és hazafias felkarolásukat, ha nem a nemzeti-demokrata kormány idejében, mely zászlójára a nemzet és a nép megerősítését írta?! Erre törekszik alapszabályai értelmében a négy nagy magyar közművelődési egyesület is, mely a társadalom áldozatkészségét jó formán kimerítette, s legfőbb reményünk még ama sorsjátékkölcsön megadása, melyet 1890. deczember 15-én a magyar képviselőház megszavazott, s mely tárgyban 1891 évi végéig Nagyméltóságodat mint akkori pénzügyminisztert jelentése megtételére hívta fel.

Bizva, remélve és várva tehát Nagyméltóságod kegyes intézkedéseit, vagyunk az Erdélyrészi, Felvidéki, Dunántuli és Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesületek megbizásából Kolozsvár, 1907. január hó 4-én

Tisztelettel:

Gróf Béli Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtitkár.

¹ E két tárgyban a gróf Apponyi Albert m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, valamint dr. Wekerle Sándor kir. p. ü. miniszterhez mult évi május hó 8-án és 15-én 378 és 379—1906. sz. alatt beadott kérések szövegét lásd a tavalyi Évijelentés 76—78. lapjain.

V. Kölcsönsorsjáték ügyében támogatásért való kérés gróf Apponyi Albert kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Sz. 379—906.

Kegyelmes Urunk!

Egyesületünk, a négy nagy kulturegyesület u. m. az E. M. K. E., F. M. K. E., D. M. K. E. és D. K. E. nevében és megbizásából az 1906. év május 15-én 379—906. sz. alatt a másolatban 1/2 alatt ide csatolt folyamodást intézte a Nagyméltóságú m. kir. miniszterelnök és pénzügyminiszter urhoz, kérvén, hogy az 1890. évi december 15-én képviselőházilag megszavazott nagy kölcsönsorsjátékot a magas kormány megadni méltóztassék.

A négy nagy egyesület nevében tisztelettel folyamodunk Nagyméltóságodhoz, mint magyar közoktatásügyünk legfőbb őréhez és vezetőjéhez, hogy az egyesületnek eme kérvényét a kir. miniszterelnök és pénzügyminiszter ur Ónagyméltóságánál hathatós befolyásával támogatni és sikerre vinni méltóztassék. Tizenhét esztendeje várunk e sorsjáték megadására, most elérkezettnek véljük az időt, hogy a teljesítést bizalommal remélhessük. Tisztelettel:

Kolozsvárt, 1907. márczius 29.

Nagyméltóságod alázatos szolgálói:

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtitkár.

VI. Az Emke-palota eladása.

1. Adás-vevési szerződés.

Sz. 200.122—906.

Mely egyrészt a Magyar királyi államvasutak, mint vevő fél, másrészt az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület (rövidítve Emke, Kolozsvár, Emke-tér 4. szám alatt) között a következő feltételek mellett kötött:

1. §. *A szerződés tárgya és vételára.* A magyar királyi államvasutak igazgatósága megveszi, az Emke pedig eladja a kolozsvári 5.985 számú telekjegyzőkönyvben A † 1 sorszám 1156 és 1157 helyrajzi számok alatt bejegyzett és a fenntebb jelölt helyen épült házat és telket összes tartozékaival együtt 300.000 korona, azaz Háromszázezer korona vételárért 1906 (ezerkilencszázhat) évi október hó elsejétől kezdődőleg tehermentesen oly fizetési módozatok mellett, hogy a fenti vételárt eladó egyesületnek két egyenlő 150.000—150.000 (egyszázötvenezer) korona részletben és pedig 1907. évi január hó 1-én és 1908. évi január hó 1-én a kolozsvári gyűjtőpénztárnál kifizeti. Azon esetre, ha a magyar királyi államvasutak igazgatóságának a vételárrészletek kifizetésére a fenti határnapokig törvényes felhatalmazása nem volna, a vételárrészletek csakis ezen felhatalmazás elnyerése után fognak kifizettetni.

A 300.000 korona vételár után 1906. évi október hó 1-től az első részlet kifizetése napjáig, a fennmaradó vételár-hátralék után pedig az első részlet kifizetése napjától a második részlet kifizetése napjáig az eladó egyesület javára 4°/_o (négy százalékos) időközi kamat számítandó és az illető vételárrészletekkel együtt fizetendő.

Ha a kifizetést telekkönyvi vagy más akadályok gátolják, a magyar királyi államvasutak igazgatósága jogosítva van a járandóságot fizetés gyanánt bírói letétbe helyezni.

2. §. *Átadás és a birtokba vétel.* Az Emke palota a fenntebbi 1. pontban jelzett megvételi módozat mellett 1906. évi október hó 1-vel tehermentesen a magyar királyi államvasutak tulajdonába megy át és az ugyanazon nap folyamán jegyzőkönyvileg eszközlendő birtokba vételtől az ingatlanra járó összes terheket a magyar királyi államvasutak viselik.

3. §. *Bekebelezési engedély.* Eladó fél beleegyezik, hogy a jelen szerződés tárgyát képező ingatlanra vonatkozó tulajdonjog tehermentesen és minden további meghallgatása nélkül a magyar királyi államvasutak nevére 1906. évi október elsejével telekkönyvileg bekebeleztessek.

4. §. *Bélyeg és illeték.* Az adás-vevési szerződésből folyó összes átíratási és egyéb illetékek a magyar királyi államvasutakat terhelik.

5. §. *Perbirósági kikötés.* Per esetére a budapesti VI. kerületi királyi járásbiróság illetősége köttetik ki.

6. §. *Bérelti szerződések hatálya.* Jelen szerződésben foglalt feltételek a jelenleg fennálló és 1906. évi október hó 1-én érvényben levő, 1890. évi szeptember hó 12-én kötött és a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter ur Ó Nagyméltósága által 1890. szeptember hó 25-én 57767/III. szám alatt kelt magas rendeletével jóváhagyott irodahelyiségek, illetve lakásbérelti szerződés határozmányait, valamint a Nagyméltóságú kereskedelemügyi magyar királyi miniszter ur által 1901. évi május hó 19-én 33489. sz. alatt jóváhagyott póthatározmányt nem érintik.

7. §. *Szerződés jogérvényessé válása.* Ezen adás-vevési szerződés az Emké-re nézve annak jogérvényes aláírásával, a magyar királyi államvasutakra nézve pedig kereskedelemügyi magyar királyi miniszter ur Ó Nagyméltósága jóváhagyásával válik kötelezővé.

8. §. *Szerződési példány.* Ezen adás-vevési szerződés egy eredeti példányban állittatik ki, mely a magyar királyi államvasutak birtokában marad. Az Emké-nek az eredeti szerződésről egy hivatalból hitelesített másolat adatik.

Kelt Kolozsvár, 1906. évi szeptember hó 18-án.

Az Emke Igazgató-választmányának 1906. évi szeptember hó 12-én tartott ülése 6 jkvi sz. határozatából, a f. évi szept. hó 15-én 642—1906. Emke sz. alatt kelt átirat a Bélyeg illetékre vonatkozó fenntartásaival (ad. 4. §.) jogérvényesen elfogadtatik.

Gróf Béldi Ákos, s. k.
elnök.

P. H.

Sándor József, s. k.
t. alelnök-főtítkár.

185768/906. szám. Budapest, 1906. szeptember hó 27-én. Magyar Királyi Államvasutak.

Ludvigh, s. k.,
elnök.

73479/III. szám. Oly kikötéssel hagyom jóvá, hogy az adás-vevési jogügylet csak az 1907. évi állami költségvetésről szóló törvények törvényerőre emelkedése után lesz véglegesen megkötöttnek tekinthető. Budapest, 1906. évi október hó 5-én.

A miniszter helyett :

P. H.

Szterényi József, s. k.,
államtítkár.

VII. A fiókválasztmányokhoz a névmagyarosítások ügyében.

Sz. 834—906.

Igazgató-választmányunk fáradságos utánjárás alapján egybeállította a névmagyarosításokra vonatkozó szabályszerű Kérvénymintákat és a hiteles Utbaigazításokat, melyek alapján a névmagyarosítások a kir. Belügyminiszter által minden nehézség nélkül engedélyeztetnek.

Van szerencsénk e mintákból és Utbaigazításokból egyet-egyet azzal a felhívással megküldeni, hogy saját hatáskörében mozgalmat indítani és a névmagyarosításokat minél nagyobb terjedelemben esz-közölni sziveskedjék.

Központunk a kívánt számban e kész folyamodás-mintákat egyeseknek is készséggel megküldi, s egyszersmind ahol szükség, a megfelelő költségeket is szívesen fedezi. Tisztelettel

Kolozsvár, 1907. januárus 19-én.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

Utbaigazítások a névmagyarosításra nézve.

Valamely családi név változtatásának engedélyezése a mindenkori belügyi m. kir. miniszternek discretionális joga. Törvény vagy szabályozó rendeletek eddigelé nem alkottatván, egyedül az évek során

kifejlődött gyakorlat állapította meg azokat a feltételeket, melyek alapján a névváltoztatást a miniszter rendeletileg engedélyezi.

1. E feltételek között első helyen áll a névváltoztatást kérelmező egyén magyar állampolgárságának s valamely honi község illetőségi kötelékébe való tartozásának okmányyszerű igazolása és pedig hiteles illetőségi bizonyítvány bemutatása által. E bizonyítvány okmánybélyege 1 K.

2. Második feltétel a névváltoztatást kérő egyén teljes erkölcsi kifogástalanságának új keletű (három hónaposnál nem idősb) Erkölcsi bizonyítvánnyal való igazolása. E bizonyítvány okmánybélyege is 1 Kor. Iskolai tanulóknál (beleértve a főiskolákat is) az Erkölcsi bizonyítványt az iskolai előjárásnak a kérvényre vezetett bélyegtelen nyilatkozata pótolja. Büntetett előéletű egyén névváltoztatási engedélyt nem nyerhet.

3. Harmadik feltétel a folyamodó szabályszerű hiteles, eredeti Születési anyakönyvi kivonatának bemutatása. Vallásukat időközben megváltoztatott egyének ne csupán az újabb vallásukra való áttérésüket igazoló keresztleveleket csatolják, hanem ezzel együtt és elsősorban a születésüket igazoló anyakönyvi kivonatot is. E kivonatra is 1 Kor.-ás okmánybélyeg kell s azért csatolandó eredetiben, mert ennek hátlapjára vezetnek rá a miniszteri rendelet engedélyező záradékát a pecséttel.

Különös figyelem fordítandó arra, hogy gyermekekkel bíró folyamodó összes gyermekei szabályszerű születési anyakönyvi kivonatait (minden gyermekről külön-külön) csatolja, mert ha ez nem történik meg, úgy csak a folyamodó szülő nyeri el a névváltoztatási engedélyt, míg gyermekeire ez ki nem terjed. Kiskorúknál a születési sorrendre figyelem fordítandó! „Családi értesítő“ elnevezésű kimutatás, melyben az összes gyermekek felsorolva szoktak lenni, nem fogadtatik el.

4. Kiskorú gyermekekre nézve gyakorlat az, hogy 16. éven felül, amennyiben iskolába járnak, iskolai tanuló voltak az iskolai előjárásuk az apa névváltoztatási kérvényén egyszerű bélyegtelen nyilatkozattal igazolja. Már iskolába nem járó 16. éven felüli mindkét nemű kiskorúak részéről szintén szabályszerű erkölcsi bizonyítvány csatolandó. Felnőtt, vagy serdülő leányos szülők, ha a (kiskorú) leánygyermek a családban él, leghelyesebben a közigazgatási hatóság útján adják be a kérvényt, amikor is a leánygyermek külön erkölcsi bizonyítványától eltekintenek. Ha folyamodó gyermekei között nagykorúak is vannak, úgy folyamodó kérvényét ezeknek is sajátkezűleg kell aláírniok.

5. Ha csupán kiskorú vagy kiskorúak névváltoztatása kérelmeztetik, úgy azok vagy atyjuk illetőségi bizonyítványán születési és erkölcsi bizonyítványon kívül atyjuk vagy ennek nem léteben anyjuk vagy egyéb törvényes gyámjuk beleegyező nyilatkozata is csatolandó, illetőleg egyszerűség okából magát a kérelmet (az E. M. K. E. minta szerint) a kiskorúak nevében gyámjuk terjesztheti elő. (A kiskorúak folyamodása esetében atyjuk, özv. anyjuk, vagy törvényes gyámjuk a kiskorú kérvényére a következő bélyegtelen nyilatkozatot vezet rá: Beleegyezem, hogy kiskorú X. Y. gyermek^{em} (gyámolt^{aim})^{am} ^{nevét} ^{nevüket}^{ra} ^{re} változtas^{sa} ^{sák}. Tanúk. Kelet. Aláírás.) Házassági anyakönyvi kivonat, feleség születési bizonylatának bemutatása nem szükséges.

6. A választott név jó magyaros hangzású legyen. Helytelen vagy szokatlan kiejtésű, nemkülönben idegen hangzású nevek, valamint a neveknek y-al, th-val, eö-vel stb., szóval minden olyatén ortografiával való írása, mely nemességre enged következtetni, nem engedélyeztetik. Utónevét (melyet születésekor az anyakönyvbe jegyeztek) senki meg nem változtathatja.

7. Közhivatalban levők (állami, községi hivatalnokok, tanítók, tanárok, szóval akiknek magyar állampolgársága állásuknál fogva kétségtelen) sem illetőségi, sem erkölcsi bizonyítványt nem tartoznak csatolni, azonban alkalmaztatásuk hivatali előjárásuknak a kérvényre hiteles alakban reávezetett bélyegtelen nyilatkozatával igazolandó.

8. Maga a névváltoztatást kérelmező beadvány is ivenként 1 kor. bélyegjeggyel látandó el. Ha egy beadványban több önálló névváltoztatás kérelmeztetik, minden egyes kérelem után külön 1—1 kor. bélyegilleték rovandó le. Ha pedig egy beadványban ugyanazon családhoz tartozó több egyén részére a családfő egy és ugyanazon névváltoztatást kéri, a beadvány csak 1 kor. illeték alá esik. Mindazon névváltoztatás engedélyezése iránti kérvények azonban, melyekben a folyamodó családfő, nagykorú gyermekeivel együtt kéri ugyanazon névváltoztatás engedélyezését: annyi 1 koronás bélyeggel látandók el, a hány nagykorú (családfő és nagykorú gyermek) a kérvényt aláírja. Ugyanez áll, ha pl. nagykorú testvérek kéri egy beadványban a névváltoztatást. Gyakorlati szabályok nem tiltják ugyan, hogy többen ugyanazon beadványban terjesszék elé a névváltoztatás iránti kérelmet, pl. testületek, iskolai tanulók

stb., azonban kezelési okoknál fogva s mert a kérvényt minden, nem egy családhoz tartozó folyamodónak úgy is alá kell írnia s ezért külön 1—1 kor. bélyeg jár, gyorsabb és biztosabb sikerű az E. M. K. E. minták szerint külön folyamodni. A folyamodvány iva bélyeg szempontból akár mind a négyoldalon tele lehet írva.

9. Szegénységi bizonyítvány alapján a folyamodó bélyegmentességet élvez, azonban a szegénységi bizonylat csatolandó s az ez alapon való bélyegmentességet célszerű a kérvényen feltüntetni.

VIII. A fiókválasztmányokhoz a tagok névsorának kinyomtatása ügyében.

Sz. 55—907.

Hivatkozással a fiókválasztmányok ügyrendjének azon intézkedésére, miszerint a fiókok a maguk tagjaik névsorát saját évi jelentésükkel együtt rendszeresen kinyomtatni tartoznak: tisztelettel felhívjuk ez intézkedés teljesítésére, mert csak így lehet nyilvántartani, hogy egyes vidékeken, kik az egyesület tagjai s kik nem és hogy az illetők kötelességüknek mily mértékben tettek eleget? A nyomtatási költségek a 25%-ból fedezendőek, de szükség esetén indokolt kérés mellett a központ is szívesen nyújt segítséget ezen nyomtatvány kiadására. Tisztelettel:

Kolozsvár, 1907. január 20-án.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

IX. Az Emke alapító tagjaihoz virilis jogaik és kötelességeik gyakorlása tárgyában.

(Megküldetett minden alapító tagnak.)

Sz. 482—906.

Mint hogy az Alapszabályok 17. §-ának e) pontja értelmében az Emke alapító tagjai egyszersmind az Igazgató-választmány virilis tagjai is: van szerencsénk a folyó évi június hó 5-én Kolozsvárt tartott XXII. évi rendes közgyűlés 10. jegyzőkönyvi számú határozata értelmében tisztelettel értesíteni, hogy az Igazgató-választmány üléseit — a nyári hónapok kivételével — minden hó 12-én délután 3 órakor, Kolozsvárt, a városháza nagytermében tartja meg. Ez ülésekre egyszersmindenkorra tisztelettel meghívjuk. Az idő és hely határozottságánál fogva külön, névre szóló meghívót nem küld az Emke, csak a kolozsvári hírlapokban jelzi, ha valami okból az Igazgató-választmány ülése elmaradna, ami azonban az egyesület fennállása óta egyetlen egyszer történt meg, hogy fontos okból pár nappal későbbre tétetett. Mint hogy az Alapszabályokban biztosított joggal az alapító tagok a Közgyűlés határozata értelmében a „választmányi tagok *kötelességei* alatt is állanak a hazafias ügygyel szemben“: tisztelettel kérjük, hogy az Emke Igazgató-választmányi üléseit látogatni s a nagyfontosságú társadalmi ügy sikerét erkölcsi és szellemi közreműködésével is előmozdítani méltóztassék. Tisztelettel a közgyűlés nevében:

Kolozsvár, 1906. június hó 20-án.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

G) Honi ipar.

I. Tulipánkert-szövetséggel való érintkezés.

1. Tulipánkert-szövetség megkeresése a közös ipari akció ügyében.

Sz. 68—907.

Gróf Batthyány Lajosné urnó Ó Méltóságának, mint a Tulipánkert elnökének. — Budapest.

Az E. M. K. E. mai napon Kolozsvárt tartott közgyűlése egyhangulag magáévá tette a tisztelettel idezárt Határozati javaslatban foglalt amaz indítványt,¹ hogy az Emke sürgősen keresse meg a Magyar Védő-Egyesület és a Tulipánkert vezetőségét az iránt, hogy a Tulipán jelvényekből befolyt és ipari propagandára rendelt összegből az erdélyi részekben felhasználandó segély összegét eleve megállapítva, annak mikénti legsikeresebb felhasználásának meghatározására alakítson egy bizottságot, melyben a Tulipánkertten és Magyar Védő-Egyesületen, valamint ennek erdélyrészi osztályán kívül meghivatnának az Emke és az Erdélyrészi Kereskedelmi és Iparkamarák képviselői.

Midőn e határozat értelmében sürgősen megkeresnök a Tulipánkert nagyérdemű elnökségét: van szerencsénk egyszersmind legutóbbi Évi jelentésünk egy példányát is ide csatolni, melynek összefoglaló, valamint Honi ipari részéből kitűnik, hogy az Emke tényleg negyed század óta működik az Erdélyi részben azon, amit a Tulipán-mozgalom országosan megkezdett, hogy honi iparunk társadalmi uton megerősítették, kifejlesztették és minden idegen behozattal szemben versenyképessé tették, s ez által alapját teremtsük meg a modern államiságnak, mely ipari típusu, s mellyel egyedül lehet biztosítani az államháztartás egyensúlyát is, amint ezt a nyugati államok példái bizonyítják.

Nem kételkedünk tehát, hogy Méltóságod és a Tulipánkert szives lesz az Emke kéznuyjtását elfogadni s velünk a Határozati javaslat értelmében a továbbiakra nézve érintkezésbe lépni. Egyesületünk csak Alapszabályainak tesz eleget, midőn e közeledést megkezd, miután Alapszabályaink világosan kimondják a megfelelő irányban működő hazafias erőkkkel a kölcsönös támogatásba lépést, ez által az ország közművelődési és közgazdasági érdekeinek előmozdítását.

Jelezve, hogy jelen átiratunk közlésével egyidejűleg megkerestük a határozati javaslatban megnevezett Magyar Védő-Egyesületet, valamint annak Erdélyrészi osztálya elnökségét s a kolozsvári és marosvásárhelyi Kereskedelmi- és Iparkamarát is, vagyunk a mielőbbi kedvező válasz reményében honfiui üdvözléssel, a Közgyűlés nevében:

Kolozsvár, 1906. április hó 5-én.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtitkár.

2. Tulipánkert-szövetség válasza.

Az E. M. K. E. Tekintetes elnökségének — Kolozsvár.

Hivatkozással folyó hó 4-én kelt, valamint ugyanazon tárgyban már többször hozzánk intézett becses megkeresésükre, tisztelettel értesítjük, hogy az Emke által az erdélyi népipar fejlesztése érdekében tőlünk kért anyagi támogatást legnagyobb sajnálatunkra ez idő szerint nem nyújthatjuk.

¹ Lásd az 1906 Évijelentés 81-ik lapján.

Valószínűleg tudomására jutott a nagytekintetű Elnökségnek, hogy Szövetségünk ez irányban teljesen önálló és nagyobb szabású akciót fejt ki, amely anyagi erejét jóformán egészen leköti. Minthogy népipari akciónkba az erdélyi vármegyék is belevonattak — amint az a népipari vásárunkból is kitűnik — nincs módunkban tehát ezen irányu és az Emke részéről felvetett programot anyagilag támogatni. Hazafias tisztelettel: A „Tulipánkert-szövetség“ elnöksége megbízásából

Kondás István, s. k.,
a központi iroda igazgatója.

II. Szegedi Orsz. iparpártoló Congressusról szóló jelentés.

Sz. 632—906.

Igen tisztelt Igazgató-választmány!

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy a folyó évi augusztus hó 25- és 26-án Szegeden megtartott első Országos Iparpártoló Congressuson az Emkét képviseltem, miről az idezárt program 2-ik lapjának 17. pontja is tanuskodik.

A Congressuson az Általános csoport működésében vettem részt, mely egyesületünket leginkább érdekelheti, ismételten hozzá szólva az összes kérdésekhez, még pedig a szaklapok tanúsága szerint aként, hogy indítványaim rendesen elfogadtattak. Ezen kívül még egy-egy ipari és kereskedelmi csoport működött, melyek közül az előbbinek dr. Tutsek Sándor orsz. képviselő volt az elnöke. Kolozsvárról különben még dr. Gámán József iparkamarai másodtitkár, B. Bakk Lajos nagyiparos, Hubay Károly keztyüs, dr. Pósta Béla egyetemi tanár, dr. Kecskeméthy István orsz. képviselő és Orbók Lóránd vettek részt, részben a kereskedelmi- és iparkamara, részben a Magyar Védő Egyesület Erdélyrészi Osztálya és a Sorompó-liga képviselőjében.

A congressus különben a következő tárgyakkal foglalkozott:

1. Az Általános csoportban: Az iparpártolás eszméje a nép, ifjuság és a hölgyek körében; a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem kölcsönös feladata; nagyszabású iparbank alapítása; központi iparpártoló bizottság létesítése; az iparpártolás jogi feltételei.

2—3. Az ipari és kereskedelmi csoportban: A nagy- és kisipar, valamint a nagy-, közép- és kiskereskedelem feladatai, kívánságai és sérelmei; az ipari szövetkezetek hivatása és a kereskedelem; végül az osztrák-magyar viszonylatban a magyar ipar és kereskedelem jogsegélye.

4. A Diszgyülésen: Külkereskedelem, mint a hazai ipar tényezője; Kereskedelmi muzeum hivatása; konkrét iparpártolási feladatok; és a hazai beszerzési források.

A congressus uralkodó eszméje volt az önálló gazdasági rendezkedésre előkészülés és pedig az állami iparfejlesztés és társadalmi iparpártolás útján, melyeknek összhangban közre kell működnie; az iparpártolásban pedig egyaránt részt kell vennie a földművelésnek, iparnak és kereskedelemnek, államnak, törvényhatóságoknak, más intézményeknek és általán az egész fogyasztó közönségnek. Szóval az a program érvényesült, melyet az Emke immár negyedszázada hirdet és gyakorlatilag szolgál.

A congressus főleg azért birt jelentőséggel, mert ez az iparpártoló mozgalomban az első ilyenü országos összejövetel s az eszmének a különböző vidékeken működő munkásai találkozására által jelentékeny lépés történt előre a mozgalom állandósítása és szabályozása felé. Utóbbira vezet, hogy az Általános csoportban kimondatott a már létező iparpártoló egyesületek és szövetségek részéről Budapesten egy központi bizottság felállítása, mely irányzóul szolgáljon az egyöntetű működésre, s közegül az államhatalommal és a társadalommal való érintkezésre nézve oly kérdésekben, melyek a szövetséget alkotó tényezőket közösen érdeklik.

Kimondatott egy, lehetőleg kimerítő ipari címjegyzék kiadása is és pedig a kereskedelmi csoportok szerint, mely az e tárgyban eddig megjelent jegyzékek tökéletesítéséhez a további lépést képezi.

A nagy egyesülés a jövő évben Pécsen tartandó újabb országos Iparpártoló Congressusban fogja találni folytatását.

Az államkormány az által bizonyított érdeklődését a társadalmi mozgalom iránt, hogy a miniszterelnök a congressust sürgönyileg üdvözölte, a m. kir. kereskedelemügyi, földművelésügyi és közoktatásügyi miniszterek pedig küldöttek által képviseltették magukat.

A határozatok ellátása egy végrehajtó bizottsághoz utaltatott, mely a congressus tanácskozásait

és megállapodásait napló alakjában ki fogja nyomtatni, s azt kellő számu példányban egyesületünknek is meg fogja küldeni. Ekkor lesz helyén, hogy az Igazgató-választmány a maga részéről is naplókat a tagok közt kiosztva, a végrehajtás tekintetében állást foglaljon azon egyes kérdésekre nézve, melyek működési körünket érdekelhetik. Azért már most megkerestük a szegedi végrehajtó-bizottságot, hogy a naplókat a választmányi tagok és fiókok elnökségei közt való kioszthatás végett legalább 100 példányban bocsássa az Emke rendelkezésére. Midőn ez megtörténik a Directorium kötelességének fogja tartani, hogy a továbbiakra nézve javaslatot tegyen. Hasonlóképen kellő számban meg fogjuk beszerezni kiosztás végett a kinyomatandó címjegyzéket is.

Addig is jelentésem szives tudomásul vételét kérve s a congressus alkalmából megjelent irományokat és nyomtatványokat is tisztelettel idezárva, vagyok tisztelettel

Kolozsvár, 1906. augusztus hó 31-én.

Sándor József, s. k.,

t. alelnök-főtitkár.

III. Válaszirat a Magyar Védő-Egyesület erdélyrészi osztályától és fiókjától.*

Sz. 185—906.

E. M. K. E. Tekintetes Igazgató-választmányának — Kolozsvár.

Hivatkozással 152—906. és 406—906. számu átiratára, mindenekelőtt hálás köszönetünket nyilvánítjuk az igen tisztelt Testvéregyesületnek azon megtisztelő szives üdvözlésekért, melyekkel megalkulásunk alkalmából minket felkeresett s vállvetett munkálkodásra szólítva minket, felénk testvéri jobbát nyújtotta.

Hogy a kezdet nehézségeivel küzdő egyesületünknek a leghatalmasabb magyar kulturegyesület barátsága és támogatása mennyire becses, azt mondanunk felesleges.

A midőn az Emke felénk nyújtott jobbát ezennel testvéri szeretettel és hálás szívvel elfogadjuk, időszerűnek véljük röviden rámutatni azon magasztos célokra, melyek felé törhetlen buzgalommal haladni kívánunk.

Szívós kitartással szervezkedünk e nagy munkához s e szervezkedésnél az Emke történetének fényes lapjai világítanak előttünk!

Célunk közgazdasági hazafiságra nevelni a nagy közönséget, az eddig kizárólag ismert közjogi hazafiság mellett, vagyis megnyerni a széles néprétegeket azon eszmének, hogy gazdasági tevékenységükkel s nevezetesen szükségleteik beszerzésével a nemzet gazdasági megerősödésén közreműködjenek s ezzel közvetve nemcsak az általános, de a saját egyéni jólétüket is előmozdítsák.

E mellett kötelességszerűleg örködni kívánunk, hogy a honi ipar pártolására irányuló hazafias lelkesedés félrevezetését minden lehető módon megakadályozzuk.

A cél nagy s hordereje szinte felszámíthatatlan. Elérhetésére pedig reményt nyújt az a tudat, hogy a cél kitartással tényleg elérhető, a mint erre nekünk más népek fényes példákkal szolgálnak.

Nem ábrándkép, hanem megvalósítható ideál lebeg előttünk!

Ezen munkánkban kívánunk az Emkével párhuzamosan haladni, mi a gazdasági, az pedig a kulturális téren munkálva a haza javára.

Ezen munkánkhoz kérjük az igen tisztelt Testvéregyesület rokonszenvét és támogatását. Hazafias tisztelettel:

Kolozsvár, 1906. szeptember hó 9-én.

Dr. Pósta Béla, s. k.,

ügyvezető alelnök.

Hegy Gyula, s. k.,

ügyvezető titkár.

* Az Emke üdvözlőiratát 1. az 1906. Évjelentés 75. lapján.

IV. Szervezett magyar társadalom.

Sz. 285—907.

Nagyságos Páris Frigyes nyug. kir. ügyész urnak — Sopron.

Hivatkozva „Szervezett magyar társadalom“ című beadványára, tisztelettel értesítjük, hogy Igazgató-választmányunk folyó hó 12-én tartott ülésében 9. jegyzőkönyvi szám alatt foglalkozott a beadványban foglalt sociálpolitikai javaslatokkal és kimondotta, hogy az Emke hajlandó kezdőleg fellépni ezen a téren, megkeresve a nagyobb közgazdasági és közművelődési egyesületeket a lehető együttes eljárásra nézve. Ezt megelőzőleg azonban tisztelettel felhívjuk, sziveskedjék velünk közölni, hogy műve megjelenése óta minő életjeleket tapasztalt azon közgazdasági és közművelődési egyesületek, testületek stb. részéről, melyeknek művét szintén megküldeni méltóztatott, minő magatartást tanusított a szakirodalom és a napi sajtó, s általán minő tapasztalatai vannak az ügy fogadtatására és gyakorlati megvalósíthatására nézve? Egyesületünk tájékozódni akar az e téren történekről s Ügyész ur, mint szerző bizonyára figyelemmel kísérte az idevonatkozó életjelenségeket.

Részünkről szintén tájékoztatni fogjuk a teendő lépésekre nézve, bár közjogi, közgazdasági és nemzetiségi viszonyaink között aggodalommal nézünk a megvalósíthatás elé: azonban vannak program-pontozatok, így a takarékpénztárak szövetsége kérdése stb., melyeket mi is szivesen követelünk.

Szives válasza elvárása mellett vagyunk, Hazafias tisztelettel:

Kolozsvár, 1907. január hó 17-én.

Gr. Béli Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtitkár.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

H) Az év nevezetesebb eseményei.

a) Gyász.

1. Széki gróf Teleki Domokos alelnök halála.

Folyó évi január hó 18-án este 9 órakor hunyt el Budapesten római szentbirodalmi Széki gróf Teleki Domokos földbirtokos, volt orsz. képviselő, az Emkének kezdettől alelnöke, egyik legnagyobb gyűjtője és buzgó munkása, kinek halála alkalmából az Igazgató-választmány kimondotta, hogy a közgyűlés tárgysorozata rendjén, ujonnan festett olajképe leleplezésével, a t. alelnök-főtítkárral által érdemeiről külön történjék megemlékezés. Azért e helyütt csak azt említtük meg, hogy elhunytakor az Emke-palota árbocára kitzittük a gyászlobogót, a ravatalra „Ügybuzgó alelnökének — Kegyelettel az Emke“ felirással küldött-ségileg koszorút helyezénk, külön gyászjelentést adtunk ki, a családhoz részvétiratot intézünk s a január hó 21-én Kozárvárt végbement temetésen a sirnál az Emke nevében Nagy Károly ref. theol. tanár, Emke-jegyző tartott gyászbeszédet.

Az Emke gyászjelentője, a családdal együtt, a következőleg hangzott:

„Gróf Teleki Károly és fiai: gróf Teleki Imre, Mihály és Ádám, valamint gróf Teleki Lajos és gyermekei a maguk, ugyszintén az összes rokonok nevében mély fájdalommal jelentik, hogy szeretett testvérük, illetve nagybátyjuk és rokonuk, római szentbirodalmi Széki gróf Teleki Domokos folyó évi január hó 18-án, este 9 órakor, rövid szenvedés után, életének 65-ik évében jobblétre szenderült. A megboldogult hült tetemei Kozárvárra fognak szállíttatni és ott folyó hó 21-én déli 12 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni. Budapest, 1907. január hó 19-én. Áldás, béke poraira!“

„Az Emke Igazgató-választmánya mély megilletődéssel tudatja, hogy Széki gróf Teleki Domokos, az egyesületnek 20 év óta alelnöke és egyik legnagyobb gyűjtője, a ki önzetlen buzgalommal szolgálta mindig az egyesület ügyeit, f. hó 18-án este 9 órakor, Budapesten hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése, miután a holttest Budapestről haza szállíttatik, f. hó 21-én (hétfőn) d. e. Kozárvárt fog végbemenni, mely szomorú végtisztességre az Emke tagjai tisztelettel meghívotnak. Egymásután dőlnek ki az Emke oszlopai s emlékek fölött a nemzet kegyelele virraszt! Kolozsvár, 1907. január 20-án. Az Emke elnöksége.“

Nagy Károly ref. theol. tanár, Emke-jegyző gyönyörű gyászbeszéde ez:

„Gyászoló gyülekezet! Álljunk meg egy pillanatra még a gróf Teleki Domokos földi vándorlásának utolsó állomásánál: — a sirnál. Koporsóját már körülölelték a siri árnyak; de a koszoruk virágözöne, mely reá borul, azt hirdeti, hogy „nem halt meg egészen.“ Minden virágon, minden levelen ott rezg egy-egy megfagyott sóhajtás, — egy könnycsepp.

Azon a koszorun, melyet az E. M. K. E. tőlem küldött feledhetetlen alelnöke koporsójára, a *nemzeti génius*z könye rezeg. Istennek hála! az erdélyi arisztokrácia gyászában mindig részt kérhetnek maguknak a nemzeti közintézmények is. A kastélyok ormán ha kitűzik a gyászlobogót: kitűzik a tornyon, az iskolán s a kulturális intézmények homlokzatán is. Ha gyásza, könye van az előkelő rokonságnak: belevegyül abba a falu, a vidék népének siralma is.

A megboldogult gróf Teleki Domokos e részben kettős mértékben örökölte a nemes tradíciót: atyai ágon a gr. Telekiektől, anyai ágon a gr. Bethlenektől.

Nagy nevek, erdélyi hazarészünk sok szenvedéssel, de nem kevesebb dicsőséggel teli történetében. Ott fénylenek minden lapon hol a nemzet védelmében mint hősök a harcban, hol a béke műveinek

építésében, mint nemtők. A mi Teleki Domokosunk kezébe nemzetének szeretete nem kardot adott, hanem a béke olajágát. Nem vért, de munkát kívánt tőle a kor, a melyben élt. Azt a vetést kellett ápolniok, melynek vetésekor vérből volt az eső, kicsirázásakor a honfi bú könnyei voltak a harmat. A bölcs keretész munkáját kellett végezni, hogy érleljék a szabadság-fájának gyümölcseit. Közel egy negyedszázadot ült a nemzet tanácsában, a legszebb címen: polgártársai bizalmából. Higgadt bölcsessége a tanácsban, előkelő gavallérsága az érintkezésben, érző szive a nép szükségéi iránt s nemes fellángolása mindenért, a mi a magyar nemzeti haladás ügye: ezek tették személyét tiszteltté s biztosítottak neki vezetőszerepet a közéletben. A nemzeti védelem nagy munkájában is.

Mikor a nemzet élőfájának e hazarészbe fogódzott gyökereit ellepték a paraziták s a felülmutató sárguló lomb, asszó galyak a komoly védekezés munkájára gyűjtötték össze legjobbjaikat: Teleki Domos gróf az elsők között volt a modern védekezés egyetlen helyes eszközének, a nemzeti kultúra fellegvárának megépítésénél. Az E. M. K. E. megteremtésének egyik lelelkesebb munkása volt ő.

Nem azok közé tartozik, kik a legnagyobb áldozatot rakták le oltárára; de azok közt a legelső, kik társadalmi összeköttetésekkel lelkesedést, áldozatkészséget gyűjtöttek fel sokak szívében. Az E. M. K. E.-nek ő gyűjtötte a legtöbb alapító-tagot s ez nemcsak pénzt jelentett, de érdeklődést, lelkesedést, munkát és munkatársakat. S nem ezekre van e az E. M. K. E.-nek legnagyobb szüksége?! Ki ezt szerezte neki, gróf Teleki Domokos, legnagyobb alapítói közé tartozik. E munkájában fájának és társaságának követendő példát mutatott.

Sőt, nekem úgy tetszik, hogy még halálában is. E sirral is egy nagy szolgálatot tett a magyar kulturának s egy megszívlelendő intelmet hagyott társaságára.

Ime, az előkelő főúr nem temetkezik az ősi családi sírboltba, hanem végakarata szerint itt kívánt nyugodni az anyaföldben e felséges bérc ormán. Miért? Ah, nem kegyeletlenségből az ősök iránt, hanem kegyeletből a hazai föld iránt. Utóbbi éveit visszavonultságban töltötte. De nem munkátlanul. E szőlő itt lábainál az ő munkája; e tölgyek itt enyhe árnyat adtak neki életében is. Egyedüliségében meghitt barátjai lettek: a föld, a sutogó lombok, a vadvirágok és — a föld népe.

A kik egymással foglalkoznak, megszeretik egymást. S gróf Teleki Domokos megszerette ezt a földet, mely hálásan viszonzta az ő munkáját, ezt a népet, mely munkájának társa volt s ölen, köztük kívánt pihenni halála után is. Megható figyelmeztetés azoknak, kik a földet s népet csak kiélni és megtaposni tudják, de nem szeretni és így — munkálni javán. Ő itt is felismerte a kultur-feladatot s ah, hányan kellene, hogy ezt megtanulják! Sirja itt a bércfokon, a természet ölen, a hazai földben e feladatra intésnek — emlékjele.

Idvezült halottunk! Intelmedet fogja-e megérteni fajod s fog-e hálával emlékezni rád: a jövő mutatja meg. Áldás vagy átok, haladás vagy pusztulás fogják a választ megadni rá.

A föld . . . az nem lesz hálátlan hozzád. Sirodat minden tavasz virággal hinti be s e tölgyek itt . . . cserlombbal koszorúzzák. E nép pedig, mely nemes szivednek annyi jóságában részesült munkája közt, ha feltekint sirodra, áldással említi neved.

Fajod számára pedig élő lelkiismeretként állni, szólni fog az E. M. K. E.: felrázni a közönbösöket, munkába állítani a lelkesülőket!

Nyugodj csendesen: „nem haltál meg egészen“!! A nemzeti génus könye, melyet most sirodra hullat, nemcsak kegyelet a múltnak, de záloga a jövőnek is.

E tudatban vigasztalódva bucsuzunk: Isten veled! Isten veled!“

A részvétirat szövege pedig, mely a család seniorához intéztetett, a következő vala:

Méltóságos Római szentbirodalmi Széki gróf Teleki Károly nagybirtokos urnak — Marosujvár.

Sz. 47—907.

Méltóságos gróf, Alapító tag Úr!

Igazgató-választmányunk folyó hó 12-én tartott ülése 2. jegyzőkönyvi szám alatt mély megilletődéssel értesült néhai b. e. alelnökünk gróf Teleki Domokos elhunytáról s midőn tudomásul vette az elhunyt kiváló férfitól végtisztessége körül tett intézkedéseket, egyszersmind gyászát jegyzőkönyvileg örökítve meg, megbízott, hogy az egyesület eme részvétnyilatkozatát Méltóságoddal, mint a család seniorával szemben jelen átiratunk rendjén külön is kifejezzük.

Fogadjja azért Méltóságod s fogadják elhunyt derék munkásunk és vezető tagunk rokonai az Emke mélyen érzett gyászának kifejezését, azon bizositásunkkal, hogy egyesületünk gyászlapjain mindig kegyelettel fogjuk megőrizni gróf Teleki Domokos alelnökünk emlékezetét, aki részt vett az alapítás nagy munkájában s azután is rendületlen hűséggel ragaszkodott egyesületünkhöz utolsó leheletéig.

Igazgató-választmányunk az által is ki akarja fejezni kegyeletét, hogy a folyó évi május 5-én Kolozsvárt tartandó XXIII-ik évi rendes közgyűlés napirendjére tűzte az elhunyt grófról való visszemlékezést, melyet alólírott t. alelnök-főtitkár fog megtartani, s melyre már most meghívjuk Méltóságodat és a gyászoló család tagjait.

Sajnosan érezzük, hogy az alapvető munkások sorai napról napra ritkulnak s csak az vigasztal, hogy hiszünk az elhunytak irányadó és lelkesítő példájában s reméljük, hogy a hazafias hagyomány követőre fog találni a nyomukba lépő új nemzedék tagjainál is.

Kolozsvár, 1907. február hó 15-én.

Gróf Béli Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtitkár.

Egyebekben utalunk a közgyűlési emlékbeszédre, mely ezután meg fog jelenni az Emke kiadásában.

2. Gajzágó Manó jogtanácsos halála.

Az 1906. évi június hó 14-én hunyt el Gajzágó Manó Emke-jogtanácsos, Kolozsvár sz. kir. város tiszti főügyésze, a Kolozsvári ügyvédi kamara elnökhelyettese stb., a ki az 1894. évi június 3-iki tordai IX. rendes közgyűléstől volt az egyesület megválasztott jogtanácsosa: de már azelőtt is nem egy esetben tevékeny jogi képviselőnk volt, sőt Emke-szereplését azzal kezdte, hogy az 1893. évi márczius 12-én tartott választmányi ülésben egy hagyatéki ügyből folyó követeléséből 400 K-át az egyesületnek elengedett. Még rendes megválasztatása előtt is eszközölt ki egyezséget a Tappenburg Károlyné-féle hagyatéki ügyben s ugyancsak 1893. november 12-én őt bizta meg a választmány a kolozsvári fiókválasztmány hátralékos tagjaival szemben a jogtanácsosi eljárással.

Rendes megválasztatása után egyike lett az Emke legbuzgóbb és legodaadóbb tisztviselőinek, kinek emlékéhez van kötve 12 év majdnem minden jogi munkája, a mi a szervezés éveiben az Emkének — úgy szólva — napi teendőt adott. Ő folytatta az összes tagokkal szemben a kolozsvári fiókválasztmánnyal megkezdett tisztázási munkát, a mi ezrekre menő megkeresést foglalt magában; ő volt jogi szakvéleményezőnk a közgyűléseken, Választmányban és a Directóriumban; s az egyesület nagy számu hagyatéki és más peres ügyét ő vitte nagy buzgalommal, odaadással és mindezt mindig díjtalanul. Elhunyt alkalmából ivekre ment csak jegyzéke is a tőle átvett s letárgyalt, vagy tárgyalás alatt levő ügyiratoknak, nem számítva ama szakadatlan jogi véleményeket, melyeket személyes, szóbeli tárgyalások rendjén az elnökségnek, vagy az egyesületi meghatalmazottaknak adott.

Minden esetben higgadság, megfontoltság, erős jogi érzék, nagy tudás és törvény-tisztelet jellemezte s különösen kiemelkedett eleven jogérzetével és ügyészi bátorságával ama küzdelemben, mely az 1896/7. év folyamán az egyesület kebelében kitört s melynél ő az Alapszabályok intézkedéseit követve, nem késett a legnagyobb viharban is az igazság és a jog mellett bölcs nyugalommal és határozottsággal megállani. Az egyesület életében senki az Alapszabályok rendelkezéseit józanabban és meggyőzőbb bizonyítással nem kezelte s ez által mintegy szabályozó élő lelkiismeret volt abban az ellentétben, mely egy ily nagy egyesületnél a sajátos szervezett mellett nem egyszer létrejöhet.

Gajzágó Manó 1852 július 3-án született Szamosujvárt. Atyja Gajzágó Miklós földbirtokos és kiűnő gazda; édes anyja Hankovics Józefa, a Biharmegyében szerepet vitt és férfiraon már kihalt Hankovics család nagy műveltségű női tagja volt. Az anya édestestvére volt Hankovics György a 48—49-es hazafias vérbíró, a ki a szabadságharc után kötéláltali halálra ítéltetvén, az ítélet életfogytiglani várfogságra változtatott s a ki ennek következtében fogságából csak az 1859. évi általános amnestia alkalmából szabadult ki. A kis Manó édesatyját már 6 éves korában elveszítette s 5 fiu és 4 leány, összesen 9 gyermek maradt az özvegy édesanya gondozására, kik közül Manó volt a legkisebb fiu. Pár év múlva, 1861-ben az édesanya is elhunyt s most a gyermekek velük született jó természete, egymás-iránti szeretete lett vezércsillaguk. Manó is szüleitől örökölt jó tulajdonait fejlesztve, képezte ki magát s

lett a haza és társadalom egyik köztisztelőben álló kiváló tagja. Fi-testvérei közül kettő lett gazda; egy, Antal jeles ügyvéd Kolozsvárt; a másik pedig Ferenc, orsz. képviselő, majd pedig kir. ítélőtáblai bíró Szamosujvárt. Manó középiskoláit Kolozsvárt a kegyesrendiek róm. kath. főgymnasiumában, jogi tanulmányait pedig ugyancsak Kolozsvárt a Ferenc József tud. egyetemen elvégezvén, az ügyvédi képesítést Budapesten kitűnő sikerrel szerezte meg és mint gyakorló ügyvéd állandólag Kolozsvárt telepedett le és működött, a hol jeles szakképzettségével, nemes lelkületével és kedves modorával a közügyekben is jelentékeny szerepet vitt. Politikailag sok ideig az ellenzékhez tartozott s nem egy lovagias ügyben is látjuk őt mint megbízható jó barátot szerepelni.

Ügyvédi gyakorlata mellett az 1898. májusától a közbizalom őt Kolozsvár sz. kir. város tiszti főügyészi székébe emeli, miután már 1897. április havában a kolozsvári orsz. nemzeti színház ügyésze lett, majd 1905. március havában az ügyvédi kamara elnökhelyettesévé választották és sulya, tekintélye mint jogásznak, társadalmi embernek, sőt közgazdasági téren is folyton emelkedik.

Az 1885. június havában megházasodva, páratlan jó és kedves feleségével, szül. Placsintár Saroltával, Szamosujvár sz. kir. város híres polgármesterének, Placsintár Dávidnak leányával a legnagyobb családi boldogságban él. Egy szeretetre méltó, ártatlan, okos és szép gyermek, Sáríka a nap a családi élet egén. A férj és apa boldogsága kisugárzik az egészséges humoron, mely Gajzágó Manót komolysága mellett is a társalgásban és az emberekkel való érintkezésben oly vonzóan és megnyerően jellemezte.

De egyszer csak megjelenik a gyász rideg hatalma a család felett. A kedves kis Sáríka 1904. április 23-án alig néhány napi fájdalmas szenvedés után 12-ik éves korában, szülői és az ismerősök nagy bánatára elhunyt. Ettől kezdve „a jó Móni“, a hogy őt barátai becézgetve nevezték, megbotlik, nem ugyan vallásos hitében, sem derűjében, mely mély bánatán is az emberek közt keresztül tör: de lelke mélyén ott rágódik a kór s utjában áll az a kis sir a házsongárdi temetőben. Mellette egy másik kis sirral, hol 1886-ban korán elveszített Ferenc nevű kis fia nyugszik. A temető, hitvestárs és a munka a három pont, a mely körül élete mozog. És lassanként omlani kezd, míg egy napon az élet- és halálhozó tavasz elején, vigasztalhatatlan neje, a rokonok, az összes barátok és tisztelők nagy szomorúságára ágyba esik s negyedfél havi szenvedés után, a legtisztább vallási áhitattal adózva egyházi kötelmeinek, elhunyt. „Soha rossz ügyet nem védttem és senkit igaztalanul meg nem károsítottam“, — mondja egyháza püspökének, ki őt meglátogatta a halálos ágyon.

Halála híre megindult a részvét áradata. Az Emke volt az első, mely Directórium ülést tartva, az egyesület árbócára felhuzatta a gyászlobogót s megtette intézkedéseit a kedvelt jogtanácsos vég-tisztessége körül. Gyászjelentőt adtak ki a lesújtott családon és az Emkén kívül Kolozsvár sz. kir. város, az ügyvédi kamara és a kolozsvári Mezőgazdasági bank is.

„Özv. Gajzágó Manóné, szül. Placsintár Sarolta — szólott az első gyászjelentő — a maga, az alábbi és többi nagyszámu rokonok nevében mély fájdalommal tudatja, hogy feledhetetlen jó férje, Gajzágó Manó ügyvéd, Kolozsvár város tiszti főügyésze, ügyvédi kamarai alelnök, az Emke jogtanácsosa stb. életének 54-ik, boldog házasságának 21-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek példás ájtatos felvétele után folyó hó 14-én reggel 8 órakor megszűnt élni. A megboldogultnak földi maradványai folyó hó 16-án délután 3 órakor fognak Unió-utca 24. sz. a. lakásáról a róm. hath. egyház szertartása szerint beszenteltetni, és a helyi ev. luth. sirkertbe örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 18-án délelőtt 11 órakor a kolozsvári Mátyás király-téri róm. kath. plébániai templomban fog megtartatni. Legyen áldott emléke! Kolozsvárt, 1906. június hó 14-ik napján. Özv. Placsintár Dávidné sz. Ábrahám Policxena anyósa. Özv. Gajzágó Kristófné és gyermekei, özv. Gajzágó Joáchimné és gyermekei, özv. Gajzágó Antalné és gyermekei, Gajzágó Ferenc, testvérei és azok családjai. Dr. Turcsa János és neje, sz. Placsintár Gizella és gyermekeik, sógora és sógornői.“

A többi gyászjelentő jellemző soraival így hangozék:

„Az Emke Igazgató-választmánya mély megilletődéssel jelenti, hogy ügybuzgó és odaadó jogtanácsosa: Gajzágó Manó ügyvéd, Kolozsvár város tiszti főügyésze, ügyvédi kamarai alelnök folyó hó 14-én, férfi kora teljességében, hosszas szenvedés után elhunyt. *A megboldogult egyike volt azoknak, kik az Emkéhez őszinte szívvél és magyar lélekkel ragaszkodtak, az egyesület munkájában és küzdelmeiben kitartólag részt vett s ellentétes vélemények közt is, mint az igazságszeretet és jogérzet rendületlen férfija, bátran, szeretettel és józan ítéllettel megállt.* Folyó évi június hó 16-án, d. u. 3 órakor Unió-utcai 24. sz. alatti házából végbemenendő temetésére, az Emke tagjai ezennel tisztelettel és szomorúan meghívatnak. Kolozsvárt, 1906. jun. 15-én. Az Igazgató-választmány nevében: az Emke elnöksége.“

„Kolozsvár szabad kir. város Tanácsa és tisztikara mély megilletődéssel, őszinte fájdalommal tudatja, hogy kiváló kartársa, az önzetlen igaz barát, városunknak a közéletben felejthetetlen érdemeket szerzett nemes polgára, Gajzágó Manó Kolozsvár szabad kir. város tiszti főügyésze, folyó évi június 14-én, életének 54-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk földi maradványai f. évi június hó 16-án, délután 3 órakor fognak az Unió-utca 24. szám alatti lakásáról a köztemetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Áldott emlékét szívében őrizzük és csendes nyugalmaért buzgón imádkozunk! Kolozsvárt, 1906. június 15-én.“

„A Kolozsvári Ügyvédi Kamara fájdalommal tudatja, hogy Gajzágó Manó ügyvéd, a kamara elnökhelyettese, jó kartárs, Kolozsvár város tiszti főügyésze folyó hó 14-én elhunyt. A megboldogult földi maradványai f. hó 16-án, délután 3 órakor fognak Unió-utca 24. sz. alatti lakásáról a helybeli ev. luth. sirkertbe örök nyugalomra elhelyeztetni, mely végtisztességtételre az elhunyt kartársait, jóbarátait és ismerőseit szomorúan meghívja. Áldott legyen az ő emléke! Kolozsvár, 1906. június 15.“

„A Mezőgazdasági bank és takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága mély fájdalommal és igaz részvétellel jelenti, hogy az igazgatóság nagyrabecsült tagja Gajzágó Manó ur folyó évi június 14-én elhunyt. A megboldogult emlékét, a leghálásabb kegyelettel fogjuk megőrizni. Kolozsvár. 1906. június hó 15-én. A Mezőgazdasági bank és takarékpénztár r.-t. igazgatósága.“

A ravatalt a gyászháznál nem sokára a koszorúk özöne árasztotta el. Koszorút tettek: gróf Béli Ákos elnök vezetése alatt, „Felejthetetlen jogtanácsosának az Emke“ felirattal az Emke küldöttsége; Szvacsina Géza kir. tanácsos, polgármester vezetése alatt a város, aztán az ügyvédi kamara, a Mezőgazdasági bank stb. mint közintézetek; végül a rokonok, jóbarátok és tisztelők nagy serege.

Temetése június 16-án d. u. 3 órakor általános részvét mellett folyt le a halottas háztól. A gyászkeresztben ott volt a város minden előkelő férfia. Az Emke küldöttségét itt is gróf Béli Ákos, elnök vezette.

A temetőben sírjánál dr. Menyhárt Gáspár ügyvédi kamarai titkár és Fekete Nagy Béla polgármester-helyettes tartottak gyászbeszédet a kamara és a városi tanács nevében, míg az Emke e sorokban vesz búcsút szeretett jogtanácsosától, kinek emléke nem csak a szívekben, hanem eltörölhetetlen betűkkel az egyesület évlapjain is él. Díjtalanul végzett fáradozásaiért munkadíja fejében a Választmány az ő nevére is egy 1000 K-ás alapítványt létesített.

Aztán lebocsátották a koporsót a Sárika hamvai mellé ásott mély gödörbe, közel a gróf Kun Géza t. elnök diszes síremléke mellett; s a szépen ápolt hatalmas sirtér közepén az ott nyugvók emlékét — három megható névvel — fekete gránit oszlop hirdeti. Mellettök s a kisfiu szomszéd sírja mellett megtörtén, egyedül áll az édesanya.

Ime egy jó és becsületes, derék család története, mely azt mutatja, hogy a földi élettel nem lehet vége mindennek, mert ez ellen egész erkölcsi valónk s lelkünk minden ereje tiltakozik!

E meggyőződésnek adott kifejezést az Emke azon részvétirata is, melyet a haláleset alkalmából az egyesület Igazgató-választmánya nevében intézett az egyedül maradt hitveshez és anyához, akire valóban illik a régieknek az özvegyre alkalmazott szép magyar meghatározása: „árva“ Gajzágó Manóné. A részvétirat ez:

„Mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyunk!

A nagy Isten, a szeretet Istene küldi ki az embert és visszahívja. Életünk eként Isten lelkéből egy szikra s azért annyit érünk Ő előtt, mennyi jót cselekedtünk. Gajzágó Manó egyike volt a legjobb, legigazabb és legszeretreméltóbb embereknek: ő tehát a mindenható Istenhez, az atyához tért vissza, a hol mindnyájan találkozni fogunk. Ott megtalálta és várja kedveseit s ott nem lesz többé elválás, hanem örök szeretet, béke s az Atya és egymás szemléletében örvendezés. Ott találkoznak a barátok is, kik az isteni kegyelemre méltók.

Ez érzelmekkel fejezzük ki részvétünket mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyunkkal szemben az Igazgató-választmány nevében ezen az uton is, miután letettük koszorunkat arra a hideg ravatalra, mely a legmelegebb szívet ölelte körül, letettük béke-jelvényünket annak a férfinak keblére, a kinek jelleme, érzése és gondolkodása oly tiszta volt, mint a legtisztább virág.

Valóban meg kellett állanunk e veszteségnél, oly váratlan és lesújtó volt az; gondolatainkat és érzelmeinket össze kellett szednünk, oly annyira, megilletett a mi jó barátunk és hű munkatársunk korai elköltözése: de a gyászban is a vigasztalást épen tőle tanultuk, a ki köztünk élve, vallásos hittel viselte az őt és mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyunkat ért szörnyű csapást s kórágán is az egyház szolgájának kezébe nyugodt lélekkel tette le azt a vallomást, hogy mindig és mindenben az igazságot szolgálta.

életében. Nagy vallomás ez, mely előtt tisztelettel kell meghajolnunk s őt kell mesterünkül tekintenünk a részvét szavaiban is, kérve az Egek Urát, hogy erősítse és emelje fel Nagyságod lelkét a viszontlátás szent hitében, ott, hol az örök boldogság és üdvösség vár azokra, kik a földön szerettek, szenvedtek és el nem tántorodtak soha. Mély tisztelettel

Nagyságos Asszonyunknak Kolozsvár, 1906. július hó 25-én, az Igazgató-választmány nevében

alázatos szolgálói:

Gróf Béli Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

E részvétirat végsőoraival zárjuk mi is: igen is van viszontlátás, van erkölcsi elégtétel a földi szenvedésért, mert van Isten, a ki sujt s a ki a szeretetben és igazságban folytatott életért föltétlen jutalmat ad!

3. Hilibi Haller Rezső jogtanácsos halála.

Már sajtó alatt volt ez az Évijelentés, midőn új gyásszal, új vesztéssel látogatott meg a kérélnelhetetlen halál. Hilibi Haller Rezső az Emke első jogtanácsosa és kezdettől alapító tagja, kir. tanácsos, ügyvéd, a kolozsvári ügyvédi kamara tb. elnöke, az erdélyi rom. kath. status volt jogtanácsosa stb. f. évi ápr. hó 1-én este 9 órakor 73 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt.

A megboldogult mindjárt a megindulásnál lépett az egyesület alapvetői közé s az 1885 aug. 31-én Kolozsvárt tartott szervezkedő közgyűlésen választott az Emke jogtanácsosává. A minőségében lelkiismeretes gondnal őrködött az egyesület jogi érdekei fölött; szakértő jogi véleményei mindig megállottak s a munka szaporodása hozta magával, hogy főjogtanácsosi tiszte megtartásával később Gajzágó Manó melléje választott, míg az 1906. évi nov. 12-étől nagy reményű és szép tehetségű, méltó fia, dr. Haller Gusztáv ügyvéd lépett mint Emke jogtanácsos a már hanyatló erejű atya oldala mellé. Az Emke jogtanácsosi állás érdemeinek elbírálásánál tudni kell, hogy az díjtalan: míg a nagy nemzeti intézmény számos és szövevényes jogügyleteivel valóban sok dolgot ad.

Emke-ügyvédi működéséből emlékezetes ama jogivéleménye, melyet Eötvös Károllyal egyéretelemben alkotott meg s mely szerint a Választmány kimondta, hogy a híres lottókirály Farkas Menyhért 1889. júl. 31-én tett 10,000 K-ás alapítványát az osztrák kincstárnak nem adja vissza, annál kevésbé, mert az összeg már a balázsfalvi Emke-iskolába fektetett. Hiába való volt az ellen kormány-körökből minden kérés és rábeszélés, mert a követelésnek jogi alapja nem volt s így perrel az összeg vissza sem vétetett soha. Nem volt igazolva ugyanis, hogy az alapítványtevő lottó-nyereményéből adta-e a pénzt, vagy más rendelkezésre állott összegéből s így az alapítvány az iskola épületben maradt. Pedig voltak akkor is, kik a 10,000 K-t nagy hirtelen oda akarták adni s oda adták volna az osztrák kincstárnak, melyet négyszáz év óta oly nem előnyösen ismerünk.

Hilibi Haller Rezső született 1834. szeptember 8-án Nagybányán. Középkolai tanulmányait Nagybányán és Szatmáron végezte. Nagyváradon kitüntetéssel kiállott érettségi vizsga és a nagyszabeni jogakadémián végzett jogi tanulmányok után az ügyvédi vizsgát 1860. október 20-án a nagyszabeni cs. és kir. főtörvényszék előtt és 1861-ben, a Bachrendszer bukása után, az újból szervezett marosvásárhelyi kir. tábla előtt is kitűnő eredménnyel letette.

Az 1862. évben a volt erdélyi udvari kancellária által Kolozsvár székhelylyel ügyvédnek kineveztetvén, az ügyvédi gyakorlatot itt megkezdette és az 1901. évben bekövetkezett lemondásáig szakadatlanul folytatta 40 éven át.

Ügyvédi gyakorlatának már első éveiben a Kolozsvári ügyvédi kar régi tagjával, Simon Elek kir. tanácsossal megalakították a kolozsvári ügyvéd-egyletet. Ez Haller Rezső alelnöksége alatt kitaróan működött mindaddig, míg az 1874. évi XXXIV. t.-c. életbeléptetésével feloszlott.

Az ügyvédi rendtartásról szóló törvény életbeléptetésével az 1875. évi január havában összehívott alakuló közgyűlés Haller Rezsőt egyhangulag a kolozsvári ügyvédi kamara elnökévé választotta és az annak utánna minden harmadik évben bekövetkezett választásoknál mindig újból az elnöki állással tisztelte meg. E szerint Haller Rezső az elnöki széket az 1901. évi július havában bekövetkezett önkéntes lemondásáig 26 éven át töltötte be. Elnöki minőségében kifejtett tevékenységét és ebben szerzett érdemei elismerését megvilágítja az ügyvédi kamara azon határozata, hogy őt lemondásának visszavételére felhívta s midőn ezen felhívásnak eleget tenni hajlandó nem volt, örökös tiszteletbeli elnökévé választotta.

Érdemeiért ő Felsőge előbb a kir. táblák szervezése alkalmával felajánlott kir. táblai, majd kuriai birói állással kínálta meg; azonban ez állásokat el nem fogadta, a miért is az ügyvédi pályán szerzett érdemei elismerésül kir. tanácsosi címmel tüntettetett ki.

Mint ellenzéki ember sok ideig elnöke volt az erdélyi függetlenségi és 48-as pártnak s több ízben megkínálták képviselőjelöltséggel is. A közélettől való visszavonulása után a párt tb. elnökévé választott.

Ezen kívül jogtanácsosa volt az erdélyi r. kath. statusnak, egyik alapítója a kolozsvári Szépitőegyletnek, melynek az alapítás után 12 éven át elnöke, majd tb. elnöke lett s Kolozsvár majdnem minden jótékonyági és emberbaráti intézményében szóval, tettel és anyagi áldozattal részt vett.

Egészsége néhány hó előtt kezdett hanyatlani, mignem a természet örök rendje szerint a a fentirt napon, vallásos kötelmei buzgó teljesítése után teremdjének visszaadta lelkét.

Halála általános részvétet keltett Kolozsvár szerte. Szép és népes családja először is a következő gyászjelentőt adta ki :

„Özv. Haller Rezsőné szül. Groisz Kornélia és gyermekei: dr. Haller Gábor, Haller Kornélia-férj. Engel Gáborné, Haller Andor és dr. Haller Gusztáv; unokái: Engel Ella, Lili, Rudi és Pali; veje dr. Engel Gábor; menyei: Haller Andorné szül. Makray Margit és dr. Haller Gusztávné szül. Szőcs Mária, valamint dr. Haller Károly, Haller Ottó és Haller Róza- özv. Berger Nándorné mint testvérek, Gilyén József és Özv. Haller Béláné mint sógor és sógornő családjaikkal együtt és a közeli és távoli rokonok szomoruan tudatják, hogy az áldott jó férj, apa, nagypapa, após, testvér és rokon Hilibi H a l l e r Rezső, kir. tanácsos, a kolozsvári ügyvédi kamara tb. elnöke, E. M. K. E. jogtanácsosa, életének 73. és házasságának 43. évében, hosszas szenvedés után 1907. április 1-én este 9 órakor a halotti szentségek ájtatos felvétele után az Urban elszenderült. A boldogult földi részei f. hó 3-án d. u. 4 órakor fognak a gyászháztól a családi sirboltba örök nyugalomra helyezettetni. Lelkéért az engesztelő áldozat f. hó 4-én d. e. 9 órakor fog a Mátyás-téri róm. kath. templomban az Egek Urának bemutatatni. Áldott legyen emléke! Az örök világosság fényeskedjék neki! Kolozsvár, 1907. április 2-án.“

Az Emke Directoriuma ülést tartva, az Emke-palotára gyásza jeléül felhuzatta a fekete lobogót s mindenekelőtt a következő gyászjelentőt küldte szét a tagoknak, fiókoknak és testvéregyesületeknek :

„Az Emke Igazgató-választmánya mély fájdalommal tudatja, hogy első jogtanácsosa Hilibi Haller Rezső kir. tanácsos, ügyvéd, a kolozsvári ügyvédi kamara tb. elnöke, stb. f. évi április 1-én este 9 órakor 73 éves korában elhunyt. A megboldogult kezdettől az egyesület alapítói és vezérmunkásai közt állott s azért emlékének őszinte kegyelettel áldoz az Emke. Temetése f. hó 3-án d. u. 4 órakor lesz a Kossuth Lajos utcai halottas háztól, mely végtisztesség tételére az Emke tagjai tisztelettel meghívotnak. Kolozsvár, 1907. április hó 2-án. Az Emke elnöksége.“

Gyászjelentőt adott ki még a kamara, a mint következik :

„A kolozsvári ügyvédi kamara mély fájdalommal tudatja, hogy Hilibi Haller Rezső ügyvéd, kir. tanácsos, a kolozsvári ügyvédi kamara tiszteletbeli elnöke, az E. M. K. E. jogtanácsosa 1907. évi április 1-én az Urban elhunyt. A boldogult földi részei f. hó 3-án d. u. 4 órakor fognak a gyászháztól a családi sirboltban örök nyugalomra elhelyezettetni. Áldott legyen emléke! Kolozsvár, 1907. április 2-án. A kolozsvári ügyvédi kamara.“

A ravatalt nem sokára koszoruk özöne borította. Az Emke hatalmas gyopár koszoruját, melynek szalagján „Első jogtanácsosának — kegyelettel az Emke“ felírás állott gróf Bethlen Pál alelnök vezetése alatt a tisztikar és Directorium küldöttségileg adta át a gyászoló családnak, illetve helyezte a ravatalra, tolmácsolva az egyesület részvétét a veszteség felett. Koszorut tettek még a közintézetek sorából: „A kolozsvári ügyvédi kamara tb. elnökének tisztelete és kegyelete jeléül“; „Az erd. r. kath. status igazgató-tanácsa jogtanácsosának kegyelettel“; „Az 51. gyalogezred tisztikara“, miután az egyik fiu, Haller Andor cs. is kir. százados.

A temetésen, szintén gróf Bethlen Pál alelnök vezetése alatt jelentek meg az egyesület tagjai, míg a sirnál a kamara nevében dr. Deák Albert ügyvéd tartott gyászbeszédet. Az Emke ápr. 12-én tartott Választmányi ülése a Haller Rezső emlékére is egy 1000 K-ás alapot létesített.

„Haller Rezső halála, — irta elhunytá alkalmából az egyik kolozsvári lap — bár nem jött váratlanul, mély és bensőséges részvétet keltett fel minden körben, s főképen a jogászvilágban, melynek elismert kitünősége volt. Az elhunyt még a régi alapos készültségű jogászvilágnak volt a neveltje, a mely a jogismeretek minden ágazatában erősen fegyelmezett elméket bocsátott ki és érlelt meg a gyakorlati élet számára. Az ugynevezett táblabirói jogász-nemzedékhez tartozott, a melynek tagjai azt a mélyes és erőteljes szellemet szedték magukba, a mely e korszak jogászeit jellemezte. Az ő nagy készültsége és kiváló gyakorlati jártassága nagy és — mondhatni — abszolút tekintélyt szereztek meg a számára ugy

annyira, hogy a jogkereső közönség a legbonyolultabb ügyeket bizta az ő szakavatott kezére. Haller Rezsőnek bírói körökben is mindenha sokra becsülték a nagy tehetségét és ott is feltétlen tisztelettel hajoltak meg a nagy tudása és gazdag ismeretei előtt.“

Az Emke Igazgató-választmánya még a következő részvétiratot intézte az elhunyt férfi özvegyéhez, illetve a gyászoló családhoz.

Mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyunk!

A mindenható Isten végzéséből a természet rendje szerint egymásután dőlnek ki az Emke alapvető munkásai. Szívünk elszorul, lelkünk elborul ennek látásánál, mert fáj vállalni azoktól, kikkel a közéletben bajtársi viszonyban állottunk s aggódva gondolunk arra, vajjon az alkotás, melyet annyi szeretettel támogattunk, meg fogja-e találni új munkásait, új vezetőit? Azért az Emke részvéte őszinte és igaz; fájdalommal és kegyelettel gondolunk arra a veszteségre, mely Nagyságotat és virágzó családját szeretett férjének, általán tisztelt barátunknak, az Emke első jogtanácsosának, a kolozsvári ügyvédi kamara tb. elnökének stb. elhunytá által érte. Melegen érző szívét, higgadt gondolkodását, nagy jogi tudását, minden közügyben segíteni kész hajlandóságát immár nélkülözni fogjuk.

Együttérzésünk azonban talán némi vigaszul szolgál a nagy veszteségben a gyászoló családnak is, melyet bizonyára felemel az elhunytak végperceiben is tanúsított vallásos lelkülete s az a tudat, hogy a földi élettel nincs elvégezve minden, sőt az eszközölt munka és szerzett érdemek erejéhez képest fog következni egykor a boldog jutalmazás. Nekünk vigaszul szolgál az is, hogy utódját sikerült megnyernünk méltó fiában s erkölcsse, szelleme eként, kegyelettel őrzött emléken kívül is közöttünk marad.

Kérjük is mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyunkat, hogy amidőn ezennel egész családjával az Emke részvétét fogadni méltóztatik, tartsák meg az ország egyik legfontosabb nemzeti egyesületét változatlan kegyeikben, maradjon az Emkében és a családban, mint egy azon ház népében együtt az atya kezdette hagyomány, hogy együtt ápolva ez ügyben is a hazafiság s a fajszeretet szellemét, ez által is az elhunytat tiszteljük meg s kövessük s a honszeretet és társadalmi kötelességek teljesítése által a a mindeneket bölcsen és jóságosan intéző Isten akaratának engedelmeskedjünk, mignem eljön egykor minden előre nézve a boldog viszontlátás, midőn nem lesz többé küzdelem és nem lesz elszakadás soha! Tisztelettel:

Kolozsvár, 1907. április hó 4-én az Igazgató-választmány nevében.

Nagyságos Asszonyunknak alázatos szolgálai:

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

4. Részvétirat Magyarzsákodi dr. Hegedüs Sándor alapító tag elhunytá alkalmából.

Özv. Magyarzsákodi dr. Hegedüs Sándorné- ásvai Jókai Jolán urnó Ő Nagyméltóságának — Budapest.

Sz. 889—906.

Kegyelmes Asszonyunk!

Igazgató-választmányunk folyó hó 12-én tartott ülése 2. jegyzőkönyvi szám alatt mély megilletődéssel értesült néhai b. e. alapító-választmányi tagja, Dr. Hegedüs Sándor v. b. t. t., volt kereskedelemügyi m. kir. miniszter, országgyűlési képviselő, majd főrendiházi tag stb. elhunytáról. Egyesületünk történetében nevezetes szerepet foglalt el az elhunyt nagy férfiú, mert alakuló közgyűlésünknek egyik ünnepi szónoka volt, s azok közé tartozott, kik az Emkét mint üdvöset s szükségeset ajánlották. Ez a fellépése és állásfoglalása elévülhetetlenül lesz feljegyezve az egyesület évlapjain, s hervadhatatlan koszorut nyújt az Emke történetében az ő emlékezetének.

Azért az Igazgató-választmány jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét a veszteség felett, s megbizott minket az Emke ezen gyászának átiratban leendő tolmácsolásával. Mit is midőn ezennel teljesíteni szomorú tisztünké vállott, kérjük az elhunyt fenkölt lelkü özvegyét és az egész családját, hogy az Emke szent és magasztos ügyét, mely bizonyára egyik legfontosabb ügye Magyarországnak, változatlanul kegyeikben és jóindulatukban megtartani sziveskedjenek.

Kérve, hogy levéltárunkon leendő megőrzés végett az elhunyról megjelent különböző gyászjelentésekből 1—1 példányt hozzánk beküldeni méltóztassék, vagyunk az Igazgató-választmány nevében
Kolozsvár, 1907. január hó 16-án.

alázatos szolgálai:

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtitkár.

5. Részvétirat Csikszentmártoni Szabó József alapító tag elhunya alkalmából.

Özv. Csikszentmártoni Szabó Józsefné- Hallerkői gróf Haller Franciska urnó Ő Méltóságának — Szászfenes.

Sz. 14—907.

Méltóságos Grófnő!

Igazgató-választmányunk folyó hó 12-én tartott ülése mély megilletődéssel értesült néhai b. e. Csikszentmártoni Szabó József cs. és kir. kamarás, főrendiházi tag elhunytáról. Egyesületünk történetében nevezetes szerepet foglalt el az elhunyt nagy férfi, mert állandóan tevékeny részt vett köz- és igazgató-választmányi gyűléseinken, nem egy akciót közösen végeztünk a vezetése alatt állott Erdélyi Gazdasági-Egylettel, s általán azon erdélyrészi főuraink közé tartozott, akiknek kebelében élénken ég még a hazafiság ama szent tüze, mely megtartotta fajunkat és nemzetünket s az önzetlen közszolgálatot oly kötelességnek tartják, mely a vallásos hitből és az ősök hagyományából származik.

Azért az Igazgató-választmány jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét a veszteség felett, s megbizott minket az Emke ezen gyászának átiratban leendő tolmácsolásával. Mit is midőn ezennel teljesíteni szomorú tisztünké vállalt, kérjük, hogy Méltóságod mint az elhunyt kiváló férfinak özvegye, egyesületünket ugyan abban a pártfogásban és jóindulatban megtartani méltóztassék, biztosítván, hogy egyesületünk évlapjain élvülhetetlenül fog fennmaradni a Szabó József neve, ki nemcsak magyar, hanem ember is volt egyszersmind, ami a nemzet kultúra által egyesületünknek is törekvése.

Kérve, hogy levéltárunkon leendő megőrzés végett az elhunyról megjelent gyászjelentésekből 1—1 példányt hozzánk beküldeni méltóztassék, vagyunk
Kolozsvár, 1907. január hó 16-án, az Igazgató-választmány nevében

alázatos szolgálai:

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtitkár.

6. Részvétiratok Nagyvárad dr. Sólyom Fekete Ferencz alapító tag és megyei választmányi alelnök elhunya alkalmából.

Hunyadvármegyei Történelmi és Régészeti Társulat Tekintetes Elnökségének — Déva.

Sz. 604—906.

Igazgató-választmányunk folyó hó 12-én tartott ülése 1 jegyzőkönyvi szám alatt az Emkéhez beküldött hivatalos gyászjelentő alapján őszinte, mély részvétellel értesült ama veszteségről, mely a társulatot megalapítójának, irányadó vezérmunkásának és örökös tiszteleti elnökének, Nagyvárad dr. Sólyom Fekete Ferencz, nyug. kir. törvényszéki elnöknek folyó évi augusztus 2-án történt elhunya által érte. Annál elevenebb részvétérzése egyesületünknek, mert az Emkét is közvetlen erkölcsi kapocs fűzte az elhunythoz, aki Hunyadvármegyei választmányunk alelnöke volt, s néhai felejthetetlen tiszteleti elnökünk gróf K u u n Géza utján is ismerjük azokat az érdemeket, melyeket a boldogult férfi a társulat létrehozása, vezetése körül és annak tudományos munkásságában is kifejtett. Hiszen az Emkét kivéve, alig volt az erdélyi részben társadalmi mozgalom, mely az utolsó 25 esztendőben oly mély medret ásott volna a magyar közéletben és a nemzeti öntudatban, mint a Hunyadvármegyei Történelmi és Régészeti Társulat, mely eddig is oly nagy működést fejtett ki, oly maradandó dolgokat alkotott, s melytől a legszebbeket reméli ezután is a magyar faj géniusza és a hazafias öntudat.

Midőn tehát az Emke Igazgató-választmánya a dr. Sólyom Fekete Ferencz emlékezetét a maga részéről is jegyzőkönyvileg örökitette meg, megbízásunknak teszünk eleget jelen részvétünk tolmácsolásával, óhajtva, hogy sok oly vezető munkása legyen a társulatnak és a magyar nemzeti társadalomnak, a milyen Nagyvárad dr. Sólyom Fekete Ferencz vala. Hazafias tisztelettel:

Kolozsvár, 1906 szeptember 18-án.

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Nagy Károly, s. k.,
jegyző.

2. Özv. dr. Sólyom Fekete Ferenczné urnó Ó Nagyságának — Déva.

Sz. 604—906.

Igazgató-választmányunk folyó hó 12-én tartott ülése 1. jegyzőkönyvi szám alatt őszinte, mély részvétellel értesült arról a nagy veszteségről, mely felejtetlen jó férje és gyermekeinek atyja folyó évi augusztus 2 án történt elhunytá által Nagyságodat és családját érte. Az Igazgató-választmány jegyzőkönyvileg örökitette meg részvétét e veszteség felett, kimondotta a Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulathoz és Nagyságodhoz részvét-irat intézését, mely kegyeletes kötelességünknek midőn ezennel eleget tenni bátorkodunk, kifejezzük, hogy élénk tudatában van egyesületünknek az a nagy érdem, melyet az elhunyt kiváló férfiú mint jogász, tudós történész és társadalmi munkás kifejtett. Magyarország legveszélyeztetettebb vidékein, Biharban, az egykori Zarámban és az annyira fontos Hunyadvármegyében folyt le az ő működése, ahol nemcsak mint lapszerkesztő, majd mint tapintatos, a népet szerető bíró, kir. ügyész és törvényszéki elnök, hanem mint a magyar állameszmének és a magyar fajnak a vármegyei és városi élet, közművelődési és egyházi intézmények terén buzgó, munkás képviselője is önfeláldozással tevékenykedett, önzés nélkül és rettenthetlenül, minek egészségében áldozata is lett. Oly nagy fontosságú Hunyadvármegyei fiók-választmányunknak is kezdetől első alelnöke s az egyesületnek már a szervezéstől alapító tagja volt.

Fogadja azért mélyen tisztelt Nagyságos Asszonyunk az Emke együttérző gyászát azon biztossággal, hogy ily férfiának nemcsak emléke fog fennmaradni a magyar történelemírás által, hanem jutalmuk is meg lesz a Mindenható Atyánál, aki a haza és nemzet szeretetét követő lelkeknek kétségtelenül megadja az örök életet. Kolozsvár, 1906. szeptember 18-án. Hazafias tisztelettel:

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Nagy Károly, s. k.,
jegyző.

b) Öröm.

I. Rákosi Jenő örökös tiszteleti taggá választása.

1. Az Emke értesítője a megválasztásról.

Sz. 446—906.

Méltóságos Rákosi Jenő udvari tanácsos, főrendiházi tag, főszerkesztő urnak — Budapest.

A „Budapesti Hírlap“ 25 éves jubileuma alkalmából az E. M. K. E. is kimutatni igyekezett háláját azért az állandó támogatásért, melyet szinte negyedszázados fennállása alatt Méltóságodtól és minden ízében magyar lapjától oly lekötelező módon nyert. Azért a mai napon Kolozsvárt tartott 22-ik évi rendes Közgyűlés Méltóságodat egyhangulag és közfelkiáltással az egyesület örökös tiszteleti taggá választotta, mely kitüntetésben eddig az Emkétől csak Kossuth Lajos, Baross Gábor, gróf Apponyi Albert, dr. Felméri Lajos, a nagy nemzeti paedagogus és dr. Haller Károly min. tanácsos, főrendiházi tag, az egyesület id. első elnöke részesült.

Fogadja Méltóságod az Emke ezen megemlékezésének és őszinte tisztelete nyilvánításának csekély jelét azzal a hazafias érzülettel, melynek melegét jól esett hosszas küzdelmeink során állandóan tapasztalni s mit kérünk jövőre is megőrizni az ország legveszélyeztetettebb pontján működő legnagyobb közművelődési egyesület számára, mely erejével és sikereivel egyszersmind a magyar nemzeti társadalom életerejének is egyik fokmérője és tanubizonysága. Honfiai üdvözléssel

Kolozsvár, 1906. június hó 15-én, a Közgyűlés nevében:

Gróf Béldi Ákos, s. k.,
elnök.

Sándor József, s. k.,
t. alelnök-főtítkár.

2. Rákosi Jenő köszönete.

Az Emke Tekintetes Elnökségének — Kolozsvárt.

Nem nevezhetem, csak fejedelmi ajándéknak azt a kitüntetést, melyben engemet az Emke a Budapesti Hírlap 25 éves forduló ünnepén részesíteni kívánt. Ezzel szemben a töprengés, hogy rászolgált-e az ember ily kitüntetésre vagy sem, megszűnik. A szándék, a töprengés, a lélek, mely teljes életemben vezetett, bizonyosan rászolgált. Nincs más hátra, mint köszönetül megfogadnom, hogy eddigi utjaimról le nem térek, eddigi Isteneimet el nem hagyom és ha az Emke közgyűlésének tetszett engemet egyik örökös tiszteleti tagjává választani, ez engemet csak arra serkent, hogy annak az ügynek, melynek zászlója Méltóságod kezében van, hű és lelkes közkatonája maradjak. Méltóságos gróf Elnök urnak aláztatos szolgálja

Budapest, 1906. január 15.

Rákosi Jenő, s. k.

II. Dr. Márki Sándor jubileuma.

1. Az ünnepély lefolyása és az Emke üdvözlete.

A kolozsvári m. kir. Ferencz József tudomány-egyetemi polgárok kebeléből alakult ifjusági rendező-bizottság dr. Márki Sándor egyetemi tanár, Directoriumunk tagja, 30 éves tanári jubileuma alkalmából a központi egyetem aulájában 1906. évi okt. hó 14-én d. e. 11 órakor fényesen sikerült ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyen jelen volt Kolozsvár színe-java, az Emke küldöttsége gróf Béldi Ákos elnök vezetése alatt s a programm a következő lefolyású volt:

Pethő Sándor tanárjelölt, rendező-bizottsági elnök megnyitó beszéde után a küldöttségileg meghívott és szünni nem akaró éljenzéssel fogadott ünnepeltet Moldován Gergely e. i. rector majd dr. Szádeczky Lajos e. i. bölcs.-kari dekan üdvözölték, mire a rendező-bizottsági elnök a tanítványok és az egyetemi ifjuság nevében mondott ünnepi beszédet s a különféle testületek — Kolozsvár sz. kir. város nevében Szvacsina Géza kir. tanácsos, polgármester; középiskolai tanári kar nevében Erdélyi Károly kegyesrendi főgimnáziumi igazgató; Erdélyi Múzeum-Egylet nevében gróf Esterházy Kálmán elnök; az Emke nevében Nagy Károly ref. theol. tanár, Emke-jegyző; Erdélyi irodalmi társaság nevében dr. Csengeri János egyetemi tanár; volt tanítványai nevében dr. Krenner Miklós aradi főreálisk. tanár; Tanárjelöltek segítő egyesülete nevében Lóber Gyula tj. — üdvözlete következett. Ezek sorában Nagy Károly Emke-jegyző üdvözlete ez volt:

Nagyságos Professor Ur! Kedves Barátunk!

E lelkes ünneplésben, melyet tanítványaid, tisztelőid és munkatársaid diszes serege rendezett a te érdemekben gazdag, negyedszázados tanári működésed elismeréséül: — méltó részt kér magának az E. M. K. E., hazarészünk gyakorlati kultur-munkása is.

Hogy az elméleti tudományosság ez ünnepén méltó hely jut itt a gyakorlati kultur-munka elismerésének is: e tény első rangu dicsősége általában a magyar tudományosságnak, közelebbről pedig épen a tiednek is, mert ez azt bizonyítja, hogy benső kapcsolatban van általában a gyakorlati — s közelebbről épen a nemzeti étellel.

A te munkásságod tárgya ugyan a világtörténelem buvárlata; de gyakorlati haszna, a magyar nemzeti élet és kultura javára esik. Azon a magaslaton, a melyen te nézed a világtörténetet, ez a tudomány egy felséges kijelentést predikál; azt, amelyet a nagy költő-filozofus így fejezett ki: „A világtörténelem a világitélet!”

Ez a világitélet pedig azt hirdeti, hogy igazi kultura nélküli vagy az ezt elvesztett nemzetek — elenyésznek s viszont, a melyek erre építenek: — megújídnak.

Kultura: ez nem csak értelmet, nem csak gazdagságot, nem csak lelkesedést, de erkölcsöt is jelent. Igazi kulturája csak annak a nemzetnek van, a melynek minden anyagi és szellemi vívmánya az erkölcsi világrend szolgálatában áll s ebben megszentelődik.

Ez erkölcsi világrend a világtörténelemben: a népek küldetése, hivatása. Hivatás: ez egy magasabb hatalom által való kiválasztást, — Küldetés: ez egy felsőbb helyről jövő megbízatást jelent. A hivatás tudata: önérzetet; a küldetés tudata: a munkára köteleztetés érzetét szüli. A világtörténelmi hivatással bíró nemzetek jellemének két alkotrésze: nemzeti önérzet és nemzeti munka.

Mi hisszük — oh, nemcsak elhiszük! — de a vallásos hit bizonyosságával valljuk, hogy magyar nemzetünknek e helyen isteni küldetése, világtörténelmi hivatása van.

Ebből születik nemzeti önértékünk. E nemzeti önérték követeli, hogy itt tudnia kell mindenkinek, hogy ez a föld itt magyar föld, a bércek székely bércek, rónáink magyar rónák; magyar tenger, ami összeköt a világgal; magyar nyelv, a mi megszabja nemzeti egyéniségünket. Bibliánk, az az ihlettel teljes könyv, az a kijelentéssel gazdag könyv: a magyar történelem. Lelkünk, melyből születik a dal, most csendes borongással, majd kitörő lelkesedéssel: magyar lélek. Tudnia kell, hogy hegyeink magyar hősök számára termelik a vasat fegyvernek, magyar munkás számára pörölynek, ekevasnak, sarlónak; bérceinken a cser magyar hősök számára termeli lombját s völgyeinkben magyar lányoknak virít, illatozik a rózsa. Magyar nők, magyar anyák erénye, magyar ifjúság szent lelkesedése s magyar férfiak bölcsessége tartotta meg és hagyta örökségül reánk — e hazát: a magyar hazát. Ah, a mi nemzeti önértékünk, méltóságunk, büszkeségünk nem hiú emberi dicsekvésből, hanem egy szent isteni elhívásból született!

És küldetésünkéből?! Ebből kell születnie — a nemzeti munkának. A létért való küzdelem, az önzés kényszerűsége: robot. A nemzeti munka forrása: lelkesedés, önfeláldozás, kötelességérzet. Lelkesedésünk a küldetés érzetének bizonyossága nélkül — illusio, tétlen ábrándozás; küldetésünk érzetében: ideálok szolgálata, termékeny munka, realis erő. Mi más a földműves munkája, ha tudja, hogy hazai földön dolgozik! Kenyere „áldás“, mit hálával szeg meg. Mi más az ipar, ha „honi ipar“ az! A törvény a mi törvényünk, mert magunknak hoztuk s megtartásával nem a zsarnoknak, de önmagunknak engedelmessé válnak! Küzdelmünk, munkánk: polgárosodás; vagyonunk: nemzeti gyarapodás; művészetünk: nemzeti ihlet; tudományunk; nemzeti dicsőség; becsületünk: nemzeti jellem.

Kedves Barátunk! Így szólt a világtörténelem általad a magyar nemzetnek, a magyar ifjúságnak a világitéletről; ezek által hirdette életet és megújulást. Hirdette nemcsak lelkesült szóval, de lelkesítő példaadással is. Így kellett, hogy Te és az ugyanazon lélektől vezetett E. M. K. E. összetalálkozzatok: a nemzeti önérték ébresztésében és a nemzeti munka fejlesztésében, gyakorlásában. Így tiszteltünk ma már az Emke directoriumában, mint a vezér-munkások táborkarának egyik legderekabb tagját.

Egy negyedszázad munkássága avatott a nemzeti kultúra hőisévé. Meghajtjuk előtted zászlónkat s kérjük a Gondviselést, hogy még sokáig zengjen ajkadon a világtörténelem világitéletének harsonája, hirdette nem halált, de életet és megújulást a magyar nemzet számára — a magyar kultúra által!

Az ünnepélyen dr. Márki Sándor megindító hatásos, szép köszönete után d. u. 2 órakor közebed volt a New-York szálló emeleti termében s mind az ünnepélyre, mind a közebedre egyesek, mint társulatok és egyesületek nagyszámu levél és sürgöny üdvözlete érkezett.

2. Dr. Márki Sándor köszönete az üdvözlétért.

Mélyen Tisztelt Igazgatóság!

Azon az emlékünnepen, a mellyel tanárságom XXX. éve betöltésekor egyetemünk ifjúsága engem ma egy hete kitüntetett, az Emke Direktóriumuma nemcsak megjelenni, hanem külön üdvözölni is kegyeskedett. Nagy Károly t. tagtársunknak beszéde a szónoklat remeke volt, a mely nemcsak az én szívem mélyéig hatott, hanem az egész közönséget magával ragadta. Nem tudom, mivel érdemeltem meg ekkora elismerést, a mely oly gyorsan jött előbbi kitüntetésem, az Igazgatóságba való beválasztásom után. Eszközeim sajnos nem elegendők arra, hogy az Emke nagy céljait közvetlenül és hatásosan előmozdithassam. De a katedrán, az irodalomban és társadalomban annak a nagy nemzeti eszmének élek, amely az Emke áldásos tevékenységének mozgatója; s én boldog leszek ha ezért az Emke keretén belül is teljesíthetem hazafias kötelességemet.

Köszönetemet hálásan ismételve, vagyok a mélyen tisztelt Igazgatóságnak. Hazafias üdvözlettel:
Kolozsvár, 1906. október 21-én.

Dr. Márki Sándor, s. k.,
Igazgatósági tag.

TARTALOM.

Lap.

A) Összefoglalás. 1. Az Emke vagyona. 2. Az alapvagyon növelése. 3. Az alapvagyon elhelyezése. 4. Az évi jövedelem felhasználása. 5. Algyógyi székelv földműves iskola. 6. Az Emke-népiskolák és kiseddóvódák. 7. Az Emke-iskolák és kiseddóvódák államosítása. 8. Állami iskola építő akció. 9. Néptanítói jutalmak és előre nem látott segélyek. 10. Egyházi segélyek. 11. Az apró segélyek ügye. 12. Népkönyvtárok és daloskörök. 13. Hazafias emlékek és kegyeletiek. 14. Ipari szakképzés. 15. Ipari propaganda. 16. Az Emke-iparczikkek. 17. Kiadványok. 18. Névmagyarosítás és vegyes. 19. Testvér- és rokonegyesületek. 20. Csereviszony. 21. Fiókválasztmányok. 22. Tagjaink. 23. Új alapítók. 24. Hagyatékok. 25. Adományok és perselygyűjtések. 26. Kölcsön-sorsjáték ügye. 27. Az Emke-palota eladása. 28. A Redut megvétele terve. 29. Elhunytak. 30. Üdvözetek. 31. A közgyűlés. 32. Igazgató-választmány. 33. Directorium. 34. Helyszini kiszállások, küldöttségek és képviseltek. 35. Szám- és pénztárvizsgálat. 36. Központi iroda munkássága. 37. Végszó.

I

B) Részletezés.

A) A Közgyűlés.

a) Az 1906. évi Közgyűlés jegyzőkönyve	3
b) Az 1907. évi ünnepi Közgyűlés meghívója	10

B) Az Igazgató-választmány.

a) Tisztikar	11
b) Directorium	11
c) Választmányi tagok	11
d) Tiszteleti tagok	12
e) Az Igazgató-választmány üléseit 1906—7-ben látogatták	12

C) A fiókválasztmányok.

I. Budapest székesfővárosi választmány	14
II. Debreczen sz. kir. városi és Hajdúvármegyei választmány	14
III. Alsófehérvármegyei választmány	14
IV. Balászfalvi vidéki kör	14
V. Gyulafehérvár sz. kir. városi választmány	14
VI. Beszterczenaszódvármegyei választmány	14
VII. Óradnai vidéki kör	14
VIII. Brassóvármegyei választmány	14
IX. Hétfalusi fiókkör	14
X. Csikvármegyei választmány	14
XI. Gyergyóvidéki fiókkör	14
XII. Fogarasvármegyei választmány	14
XIII. Háromszékvármegyei választmány	14
XIV. Orbai járási fiókválasztmány	15
XV. Hunyadvármegyei választmány	15
XVI. Szászvárosi kör	15
XVII. Vajdahunyad városi választmány	15
XVIII. Kisküküllővármegyei választmány	15
XIX. Erzsébetvárosi választmány	15
XX. Kalotaszegi kör	15
XXI. Kolozsvár sz. kir. városi választmány	15
XXII. Marostordavármegyei és Marosvásárhely sz. kir. városi választmány	15
XXIII. Nagyküküllővármegyei választmány	15
XXIV. Szebenvármegyei választmány	15
XXV. Szolnokdobokavármegyei választmány	15
XXVI. Dész városi választmány	15
XXVII. Tordaaranyosvármegyei választmány	15
XXVIII. Udvarhelyvármegyei és Székelyudvarhely városi választmány	15

D) A vagyon.

a) Vagyon növekedése az egyesület létrejötte óta	16
b) Számvizsgálók jelentése	16
c) Mérleg-számla 1906. december 31-én	18

	Lap.
d) Nyereség- és Veszteség-számla 1906. december 31-én	20
e) Előirányzat az 1907. január 1-én meglévő kész vagyon (alaptőke, algyógyi birtok stb.) jövedelme alapján, a felhasználható bevételek előirányzatával	22
f) Részletezés az 1907. évi költségvetéshez	24
E) Az intézmények és alkotások köréből.	
I. Algyógyi székely földműves iskola.	
1. Igazgató jelentése	28
2. Ellenőrző bizottság legutóbbi jelentése	30
II. Népiskolák.	
1. Aranykúti Emke-iskola	32
2. Csikrakottyási Emke-iskola	32
3. Kissebesi Emke-iskola	32
4. Magyaragyzsombori Emke-iskola	33
5. Magyarókereki Emke-iskola	33
6. Vámosudvarhelyi Emke-iskola	33
III. Kisdédóvódák.	
1. Balászfalvi Emke-óvó	34
2. Beszterczei Emke-óvó	34
3. Ördögkúti Emke-óvó	34
4. Segesvári Emke-óvó	34
5. Vajdahunyadi Emke-óvó	35
IV. Néptanítói jutalmakra pályázati felhívás	35
V. M. kir. honvédkönyvtárak az erdélyi részben.	
1. Átirat a m. kir. kolozsvári VI. honvédkerület parancsnokságához	36
2. Válaszirat a m. kir. kolozsvári VI. honvédkerület parancsnokságától	36
3. Köszönet a m. kir. honvédelmi minisztertől	37
F) Fontosabb ügyiratok és felhívások.	
I. Kegyeleti intézkedések II. Rákóczi Ferencz és a bujdosók hamvai hazahozatala alkalmából.	
1. Huszezer koronás „II. Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona-alap” létrehozatala	38
2. Dr. Wekerle Sándor kir. min.-elnökhöz a hamvak Erdélyen át hazahozatala tárgyában	38
3. Magyar Országgyűlés Képviselőházához az 1715. 49. t.-c. eltörlése tárgyában	39
II. Kutschera Miksa cs. és kir. osztrák-magyar konzul üdvözlése.	
1. Üdvözlő indítvány az Igazgató-választmányban	39
2. Az üdvözlő sürgöny	39
3. Kutschera Miksa köszönő válasza	40
4. A kir. kormányhoz való felirat	40
III. Tisztelgő küldöttség gr. Apponyi Albert kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternél az Emke-iskolák és kisdédóvódák államosítása és a kölcsönsorsjáték ügyében	40
IV. Kölcsönsorsjáték ügyében sürgető kérés dr. Wekerle Sándor m. kir. miniszterelnökhöz és pénzügy-miniszterhez	41
V. Kölcsönsorsjáték ügyében támogatásért való kérés gróf Apponyi Albert m. kir. vallás- és közoktatás-ügyi miniszterhez	42
VI. Az Emke-palota eladása.	
1. Adás vevési szerződés	42
VII. A fiókválasztmányokhoz a névmagyarosítások ügyében	43
VIII. A fiókválasztmányokhoz a tagok névsorának kinyomtatása ügyében	45
IX. Az Emke alapító tagjaihoz virilisz jogaik és kötelességeik gyakorlása tárgyában	45
G) Honi ipar.	
I. Tulipánkert-szövetséggel való érintkezés.	
1. Tulipánkert-szövetség megkeresése a közös ipari akció ügyében	46
2. Tulipánkert-szövetség válasza	46
II. Szegedi Orsz. Iparpártoló Congressusról szóló jelentés	47
III. Válaszirat a Magyar Védő-Egyesület erdélyrészi osztályától és fiókjától	48
IV. Szervezett magyar társadalom	49
H) Az év nevezetesebb eseményei.	
a) Gyász.	
1. Széki gróf Teleki Domokos alelnök halála	50

	Lap.
2. Gajzágó Manó jogtanácsos halála	52
3. Hilibi Haller Rezső jogtanácsos halála	55
4. Részvétirat Magyarzsákodi dr. Hegedüs Sándor alapító tag elhunya alkalmából	57
5. Részvétirat Csikszentmártoni Szabó József alapító tag elhunya alkalmából	58
6. Részvétiratok Nagyváradi dr. Sólyom Fekete Ferencz alapító tag és megyei választmányi alelnök elhunya alkalmából	58

b) *Öröm.*

I. Rákosi Jenő örökös tiszteleti taggá választása.

1. Az Emke értesítője a megválasztásról	59
2. Rákosi Jenő köszönete	60

II. Dr. Márki Sándor jubileuma.

1. Az ünnepély lefolyása és az Emke üdvözlete.. .. .	60
2. Dr. Márki Sándor köszönete az üdvözlétért	61

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ERDÉLYI MÚZEUM
40 * 1012.FEB.-6.
KÖNYVTÁRA.